

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Publikacja zrealizowana w ramach tematu:

Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego.

W zadaniu:

Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

PAŹDZIERNIK 2007

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Marcin Krzemiński	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Grażyna Stępka	25
	Tomasz Smoleński	
7. Rynek owoców	Bożena Nosecka	34
	Irena Strojewska	
8. Rynek mleka	Zygmunt Smoleński	43
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Danuta Rycombel	48
10. Rynek wieprzowiny	Jan Małkowski	51
	Danuta Zawadzka	
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Mira Kobuszyńska	55
	Grzegorz Dybowski	
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	77
	Lucyna Mieszkowska	
16. Rynek usług dla rolnictwa	Magdalena Talarek	81
	Arkadiusz Zalewski	
17. Nawożenie mineralne w krajach Unii Europejskiej, stan i prognoza	Arkadiusz Zalewski	87

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),
Roman Urban (z-ca redaktora naczelnego), Krzysztof Hryszko (sekretarz redakcji),
Lech Goraj, Jan Małkowski, Bożena Nosecka, Leszek Ślipski (opracowanie graficzne i skład).
Prenumerata: Maria Serwińska - tel.: (022) 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, skrytka pocztowa 984, 00-950 Warszawa
tel.: (022) 505 46 66, faks: (022) 827 19 60
Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ – PIB
Nakład: 300 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

Koniunktura w rolnictwie

Jadwiga Seremak-Bulge

We wrześniu po raz kolejny poprawiły się rynkowe uwarunkowania produkcji w rolnictwie. Skumulowany wskaźnik koniunktury (SWKR) wzrósł do 102 punktów i osiągnął tym samym najwyższy poziom w ciągu ostatnich 6 miesięcy. Jednocześnie zrównał się z jego poziomem przed rokiem. Na poprawę koniunktury w rolnictwie wpłynął zarówno wzrost wyrównanego wskaźnika nożyc cen jak i wyrównanego wskaźnika potencjalnego popytu. O wzroście wskaźnika potencjalnego popytu zadecydowała przede wszystkim poprawa indeksu produkcji przemysłu spożywczego, który lekko wzmacniała poprawa indeksu obrotów handlowych produktami rolno-żywnościowymi oraz relatywne potanie żywności w stosunku do wynagrodzeń. Również wyrównany wskaźnik nożyc cen osiągnął najwyższy poziom w ostatnim półroczu w rezultacie przeniesienia skutków sierpniowych podwyżek cen skupu, które podniosły się aż o 5,7%, mimo dobrych zbiorów prawie wszystkich surowców roślinnych. W tym czasie indeks bieżących cen detalicznych środków do produkcji rolniczej wzrósł tylko o 0,3%. Tempo wzrostu cen skupu od początku bieżącego roku wyprzedza wzrost cen środków do produkcji rolniczej. Do września dynamika wzrostu cen skupu wyprzedzała podwyżki cen detalicznych środków produkcji o ponad 14 punktów, na co decydujący wpływ wywarła sytuacja na światowych rynkach. Tak dobra koniunktura w rolnictwie będzie utrzymywała się co najmniej do końca roku kalendarzowego.

Mimo dobrych zbiorów zbóż (27,4 mln ton wraz z kukurydzą) ceny osiągają kolejne rekordy. Słabe zbiory w wielu krajach europejskich (zwłaszcza na południu i wschodzie Europy), przy braku zapasów interwencyjnych w UE sprawiają, że rynek zbóż stał się bardzo wrażliwy. Rynek światowy dodatkowo destabilizuje presja popytu ze strony producentów biopaliw w USA, realizujących program wspierania produkcji energii odnawialnej z wykorzystaniem surowców rolniczych, a także wejście na rynek zbóż kapitału spekulacyjnego. Komisja Europejska rozważa potrzebę obniżenia ceł importowych na zboża oraz ustalenia zerowej stopy redukcji powierzchni ugorowanych w przyszłym sezonie, w celu szybszego zrównoważenia rynku zbóż.

Dynamicznie rosną ceny skupu mleka. Mimo to od maja utrzymuje się spadkowa tendencja skupu mleka, chociaż tempo redukcji pogłowia krów zostało zahamowane. Coraz mniej prawdopodobne wydaje się przekroczenie kwot w roku kwotowym 2007/2008. Rekordowe ceny mleka w proszku oraz masła na światowym rynku spowodowane presją popytu, który trudno zaspokoić sprawia, że dynamicznie rosną obroty handlowe. Pod ich wpływem ceny zbytu rosną znacznie szybciej od cen detalicznych. Ich wzrost jest jednak mniejszy od wzrostu cen skupu. Najszybciej rosną jednakże ceny mleka w obrotach między mleczarniami. W trudnej sytuacji znajdują się zwłaszcza producenci wytwarzający przetwory mleczne głównie na zaopatrzenie rynku krajowego, którzy nie mogą w pełni przerzucić na odbiorców wyższych kosztów produkcji.

Znacznie wolniej rosną ceny skupu żywca wieprzowego, a w ostatnich tygodniach także drobiu, co wobec dynamicznego wzrostu cen pasz zapowiada głęboki spadek opłacalności produkcji drobiarskiej oraz chowu trzody chlewnej.

Mimo kończącego się sezonu utrzymuje się dobra koniunktura na rynku środków produkcji. Poprawa sytuacji finansowej gospodarstw, uruchamianie kolejnych programów wspierających modernizację gospodarstw oraz wsi sprawia, że utrzymuje się ożywienie na rynku środków inwestycyjnych.

Mimo dynamicznego wzrostu cen skupu większości surowców rolniczych w sierpniu kolejny raz miał miejsce sezonowy spadek cen detalicznych żywności. W najbliższej przyszłości spodziewać się jednak trzeba przyspieszenia tempa wzrostu cen detalicznych, które dotychczas rosły znacznie wolniej od cen zbytu oraz skupu.

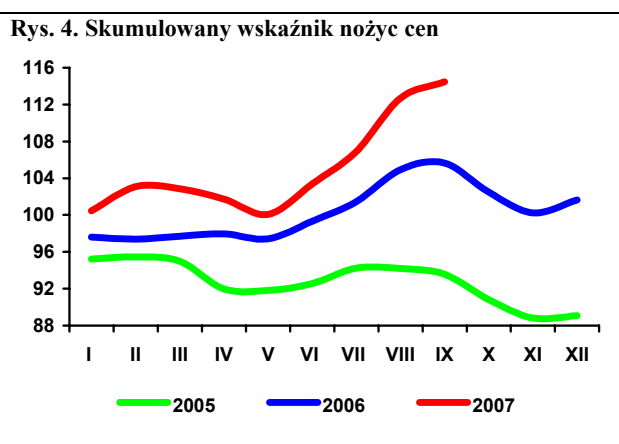
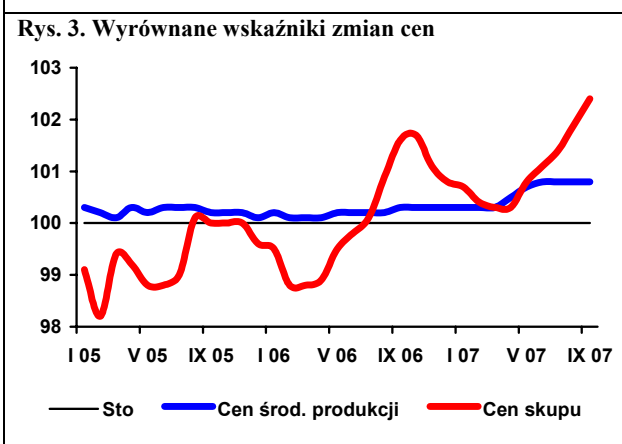
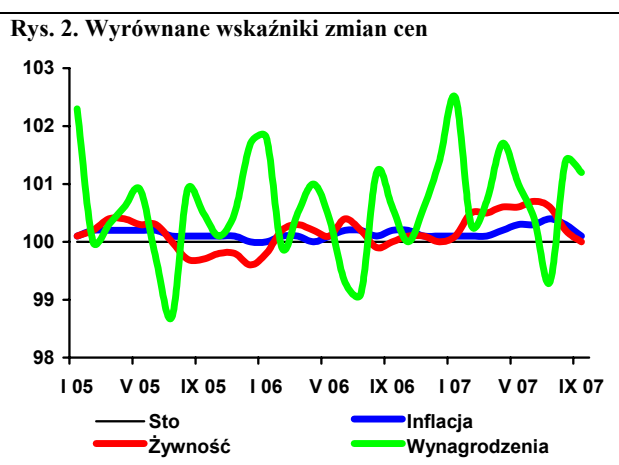
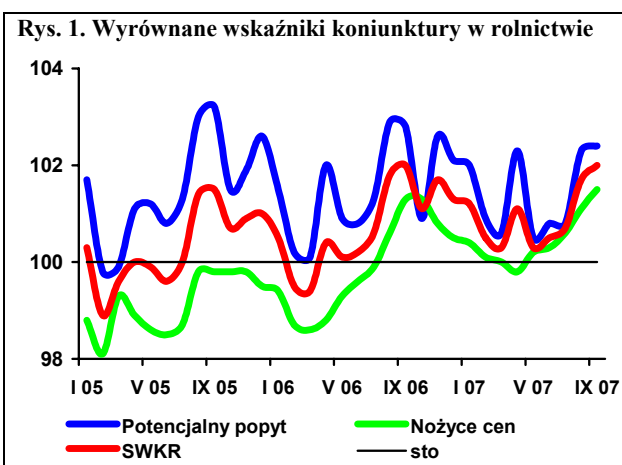
Tab. 1. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	IX 07	VIII 07	VII 07	VI 07	V 07	IV 07	IX 06
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	102,0	101,7	100,7	100,5	100,3	101,1	102,0
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	102,4	102,3	100,8	100,8	100,5	102,3	102,8
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	101,5	101,1	100,6	100,3	101,1	100,3	101,3
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	102,4	101,9	101,4	101,1	100,8	100,3	101,6
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	100,8	100,8	100,8	100,8	100,7	100,5	100,3
Wyrównany indeks inflacji i cen żywności	100,2	100,1	99,8	99,6	99,7	99,6	100,2
Wyrównany indeks wynagrodzeń i cen żywności	101,3	101,2	98,7	99,6	100,5	101,2	100,6
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	103,1	102,7	101,1	101,2	99,4	102,3	103,2

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy, i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Rynek zbóż

Marcin Krzemiński

Wobec dobrze zapowiadających się zbiorów oczekiwano obniżki cen, które w poprzednim sezonie podniosły się o ok. 50%. Spadek cen na początku nowego sezonu był jednak krótkotrwały, ponieważ wzrosło zapotrzebowanie na zboża ze strony krajów sąsiednich, gdzie zbiory zbóż były niższe.

Od końca lipca 2007 r. ceny zbóż szybko wzrastają. W sierpniu ceny skupu pszenicy i żyta były odpowiednio o 23 i 18% wyższe niż miesiąc wcześniej, natomiast ceny jęczmienia i kukurydzy wzrosły w tym okresie o 12 i 18%. W porównaniu z sierpniem 2006 r. ceny skupu były o ok. 50% wyższe niż przed rokiem. Najbardziej (o 67%) wzrosły ceny jęczmienia, a najmniej (o 47%) ceny kukurydzy. Wzrost cen targowiskowych był znacznie mniejszy i wynosił 3% w przypadku pszenicy i żyta, a 0,2-0,3% w przypadku jęczmienia i owsa. Ceny te były o ok. 40-50% wyższe niż przed rokiem; najbardziej w tym okresie wzrosła cena żyta i owsa.

Wzrost cen zbóż obserwuje się również w krajach sąsiednich. Pszenica w Niemczech była we wrześniu o 86% droższa niż przed rokiem, natomiast wzrost ceny jęczmienia był prawie dwukrotny. W Czechach ceny pszenicy i kukurydzy wzrosły w ciągu roku o ok. 60%. W podobnym stopniu wzrosła cena kukurydzy słowackiej. Żyto w Niemczech było w sierpniu droższe o 56% niż przed rokiem.

Według przedwzrostkowego szacunku GUS zbiory zbóż ogółem wynoszą 27,4 mln ton, tzn. o 25,7% więcej niż w 2006 r., w tym zbiory zbóż podstawowych szacuje się na 25,6 mln ton (o 25,3% więcej). Plony zbóż oszacowano na 32,6 dt/ha (o 25,4% powyżej 2006 r.). Zebrano 8,4 mln ton pszenicy (wzrost o 18,7%), 3,2 mln ton żyta (o 21,8% więcej), 4,1 mln ton jęczmienia (o 28,6% więcej), 1,5 mln ton owsa (o 43,7% więcej) i 4,2 mln ton pszenżyta (o 31,4% więcej). Zbiory kukurydzy szacuje się na 1,6 mln ton (o 30,1% więcej niż w 2006 r.).

W dwóch pierwszych miesiącach sezonu 2007/08 skupiono o 23% więcej zbóż podstawowych niż przed rokiem. Zwiększył się skup pszenicy i żyta (odpowiednio o 20 i 5%), a skup jęczmienia w lipcu był dwukrotnie wyższy niż przed rokiem. Nieznacznie obniżył się skup pszenżyta. Od października 2006 r. do lipca 2007 r. zakupiono o prawie 40% mniej kukurydzy niż w takim samym okresie rok wcześniej.

Mniejsza niż przed rokiem jest produkcja mąki w dużych zakładach. W okresie lipiec-sierpień w porównaniu do okresu sprzed roku zwiększyła się produkcja mąki żytniej, jednak o prawie 17% obniżyła się produkcja mąki pszennej. Coraz wyższa jest produkcja

makaronu i pieczywa, mimo spadku jego spożycia. Wzrasta także produkcja mieszanek dla zwierząt, która w pierwszych 7 miesiącach 2007 r. była o 17% wyższa niż przed rokiem. Wzrost produkcji makaronu wyniósł w tym okresie 11%.

Ograniczenie podaży w krajach sąsiednich po ostatnich zbiorach i różnice cenowe wpłynęły na zwiększenie polskiego eksportu ziarna zbóż. Z kraju wywieziono 31 tys. ton pszenicy, 22 tys. ton jęczmienia i mniejsze ilości pozostałych zbóż. Zboża eksportowano do Niemiec, Czech, Słowacji, a także do Libii. Ziarno (pszenicę, jęczmień, kukurydzę i żyto) sprowadzano z krajów UE: Niemiec, Czech, Węgier, Słowacji, Szwecji i Danii.

Niski jest eksport produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż. W 2007 r. pewne ożywienie obserwuje się w imporcie tych wyrobów, głównie kasz, a w ostatnich miesiącach także siodu. Niskie obroty obserwuje się także w przypadku produktów przetworzonych. Wyższy niż w poprzednim sezonie jest eksport i import pasz dla zwierząt hodowlanych (kod CN 230990), obniżył się jednak w tym okresie handel paszami dla zwierząt domowych (kod CN 230910). W lipcu sprowadzono do kraju dwukrotnie więcej pasz dla zwierząt hodowlanych niż w poprzednich miesiącach, spadł natomiast eksport pasz dla zwierząt domowych.

Rosną ceny wyrobów zbożowych. W sierpniu znacząco zwiększyły się ceny zbytu, podczas gdy wzrost cen detalicznych był mniejszy. W porównaniu z lipcem najbardziej zwiększyły się ceny zbytu mąki poznańskiej (o 18%), podczas gdy jej ceny detaliczne nie zmieniły się. O ok. 6% wzrosły ceny zbytu kaszy jęczmiennej, a o 2% ceny zbytu pieczywa. Ceny detaliczne mąki poznańskiej były w sierpniu o 23% wyższe niż przed rokiem, kaszy jęczmiennej o 12%, a chleba mieszanego i razowego o 16%. Ceny zbytu zwiększyły się w ciągu roku o 29% w przypadku mąki poznańskiej, o 26% – kaszy jęczmiennej, natomiast chleba mieszanego i razowego o 17 i 11%.

Drożeją pasze. Cena mieszanki T-2 w lipcu była o ok. 23%, a DKA starter o 11% wyższa niż przed rokiem. Wzrost cen zbóż spowoduje że w kolejnych miesiącach ceny pasz nadal będą wzrastać, a skala wzrostu może być większa niż w przypadku cen zbóż. Obecnie jednak wzrost cen pasz nie jest tak szybki, jak cen zbóż, co wpływa na okresową poprawę relacji cen pasz do cen zbóż. Rosnące, ale nadal niższe niż przed rokiem ceny skupu trzody i bydła powodują, że obniża się poziom opłacalności ich produkcji mierzonej relacją do cen pasz.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy	Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
	Skup				Targowiska				
2005 I-XII	366,9	276,4	351,2	373,4	454,9	346,7	427,1	370,2	.
2006 I-XII	447,6	385,2	447,5	402,4	509,3	417,2	478,2	422,2	.
2006 I-VI	395,6	347,5	402,2	382,2	451,1	362,0	429,9	374,8	.
2007 I-VI	623,5	600,5	.	.	727,2	636,8	695,7	647,0	.
2006 VII	408,2	316,9	451,4	367,4	468,3	377,8	444,5	397,3	x
VIII	435,1	358,8	464,6	390,4	512,8	408,5	478,4	426,0	x
IX	493,8	425,6	525,6	410,9	580,7	476,8	522,8	462,4	x
X	503,7	473,3	460,0	434,7	595,6	512,5	548,3	486,2	x
XI	535,8	487,6	504,0	447,1	612,8	519,5	563,1	506,4	389,77
XII	572,5	509,8	551,1	502,7	635,3	539,8	601,7	539,1	389,80
2007 I	630,5	604,8	606,6	561,2	686,8	584,3	646,7	576,6	398,30
II	646,7	627,0	624,7	593,7	730,9	651,3	698,5	632,3	401,85
III	634,5	608,4	597,2	592,8	737,1	650,3	713,9	663,9	402,72
IV	620,1	580,1	591,1	581,9	733,2	643,3	705,6	666,7	397,46
V	610,9	582,7	586,1	571,6	739,2	653,3	705,6	670,9	395,37
VI	582,2	555,5	572,6	555,2	735,7	638,4	703,6	671,6	x
VII	552,4	477,8	575,3	581,0	699,6	608,2	665,4	632,7	x
VIII	678,6	564,4	681,0	652,3	719,3	627,0	667,3	633,9	x

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszennyto	Zboża podst.	Kukurydza
2006 I-XII	3724,7	489,2	461,9	322,8	5054,7	591,4
2006 I-VI	1567,2	184,8	146,9	149,4	2068,9	283,3
2007 I-VI	883,9	115,6	114,7	44,4	1166,7	168,1
2005/06	4070,4	578,3	511,4	379,4	5882,7	755,2 ^a
2006/07	3724,6	419,9	429,8	218,0	4152,4	460,3 ^a
2006 VII	211,6	37,9	44,6	30,0	328,1	23,6
VIII	569,8	95,1	107,5	50,5	841,8	17,2
IX	649,6	69,9	59,5	41,3	826,8	15,8
X	346,7	46,5	39,4	22,4	457,9	72,8
XI	213,6	32,7	33,1	15,7	296,8	123,7
XII	166,2	22,2	30,9	13,8	234,4	55,0
2007 I	150,9	23,8	23,2	8,3	207,6	32,2
II	202,2	30,4	20,5	7,4	262,5	29,1
III	157,2	21,7	21,5	7,1	209,0	20,1
IV	100,9	14,5	17,3	7,7	141,5	22,5
V	142,7	12,8	15,2	6,6	178,1	28,8
VI	130,1	12,4	17,1	7,3	168,0	35,4
VII	328,6	41,8	97,3	29,6	499,3	22,3
VIII	613,0	98,2	.	.	944,6	.

^a od października do lipca

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy	Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2006 I-XII	2011,5	1725,9	112,91	710,4	102,5	5401,1
2006 I-VI	973,9	861,0	58,87	349,3	51,2	2521,5
2007 I-VI	1001,2	808,9	56,38	365,4	54,6	2976,3
2006 VII	163,4	144,5	9,27	58,6	7,76	438,0
VIII	194,9	160,5	9,99	59,9	8,39	481,9
IX	180,8	149,7	8,18	60,1	9,47	482,3
X	172,1	139,8	8,74	61,4	8,74	486,6
XI	174,0	146,3	9,25	59,7	8,82	493,4
XII	152,4	124,2	8,61	61,4	8,10	497,3
2007 I	183,9	150,8	12,22	58,3	9,45	514,2
II	162,8	130,2	8,83	56,4	10,00	457,8
III	180,4	145,3	8,64	64,3	10,58	503,1
IV	158,2	129,1	8,64	61,4	8,35	488,7
V	163,8	132,2	9,40	62,9	7,14	523,9
VI	152,2	121,3	8,64	62,2	9,03	488,7
VII	152,3	122,4	8,99	62,6	9,99	493,1
VIII	.	131	11,0	.	10,2	.

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników
Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	Pszenica ^a	Żyto	Jęczmień	Kuku-rydza	Pszennyto ^b	Pszenica ^a	Żyto	Jęczmień	Kuku-rydza	Pszennyto ^b
2005 I-XII	454,8	371,3	124,5	269,9	99,3	249,7	2,6	85,3	21,2	5,4
2006 I-XII	660,5	61,4	115,1	266,9	35,9	615,4	18,3	101,2	229,9	7,6
2006 I-VI	145,3	12,9	3,8	167,0	12,9	131,8	5,7	14,4	22,4	5,6
2007 I-VI	5,5	4,4	38,5	28,3	1,4	1001,8	109,0	247,4	528,2	14,1
2005/2006	565,0	267,4	120,3	381,3	98,2	232,6	7,5	45,1	30,6	7,0
2006/2007	520,7	52,9	149,8	128,2	24,4	1485,4	121,6	334,2	735,7	16,1
2006 VII	11,6	4,8	9,5	24,9	1,5	20,5	0,2	18,2	2,2	0,1
VIII	99,9	10,9	18,7	26,9	9,5	49,0	0,6	8,9	4,9	0,2
IX	90,8	13,4	3,0	13,3	4,4	142,3	5,0	18,8	9,6	0,6
X	76,2	10,8	1,4	21,9	5,4	109,9	5,9	13,5	44,0	0,3
XI	179,5	5,7	51,6	7,7	1,6	88,1	0,1	6,1	61,9	0,5
XII	57,3	2,9	27,1	5,1	0,6	73,9	0,9	21,4	84,8	0,3
2007 I	0,2	1,9	25,3	0,8	0,6	201,2	22,5	35,7	92,4	7,3
II	2,6	1,0	3,9	3,4	0,1	291,9	35,1	49,1	122,3	2,3
III	0,1	0,7	3,1	2,5	0,1	207,3	28,9	34,6	109,4	1,7
IV	0,2	0,5	1,8	19,2	0,0	113,2	10,9	49,4	90,0	1,5
V	0,2	0,2	1,1	0,4	0,5	119,0	6,8	44,6	74,3	0,8
VI	2,1	0,2	3,3	2,1	0,1	69,4	4,8	34,0	39,8	0,4
VII	30,7	0,4	22,3	3,1	0,2	22,0	2,3	17,5	14,8	0,0

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z gryką i prosem

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2005 i 2006 r. dane ostateczne, za 2007 r. dane wstępne.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	Mąka pszenna	Pozostałe mąki	Kasze grysiki granulki	Ziarno obrobione inaczej	Słód	Mąka pszenna	Pozostałe mąki	Kasze grysiki granulki	Ziarno obrobione inaczej	Słód
2005 I-XII	15,3	1,5	4,7	5,8	17,7	37,1	19,1	41,3	30,9	184,9
2006 I-XII	10,8	2,4	4,7	1,1	8,8	38,0	17,7	31,0	31,5	203,7
2006 I-VI	7,8	1,8	2,5	0,6	5,5	17,3	9,6	16,2	17,1	100,1
2007 I-VI	2,0	0,7	2,2	2,9	9,2	19,8	7,7	22,7	21,5	111,8
2005/2006	17,8	2,9	5,4	5,3	5,5	35,9	19,4	35,8	33,3	187,6
2006/2007	5,0	1,3	4,4	3,4	12,5	40,5	15,8	37,5	35,9	215,4
2006 VII	0,6	0,2	0,4	0,1	0,6	2,7	1,2	2,2	3,1	21,5
VIII	0,5	0,1	0,4	0,0	0,8	2,4	1,0	2,2	1,8	22,4
IX	0,5	0,2	0,4	0,1	0,3	4,6	1,9	2,3	3,8	12,1
X	0,5	0,1	0,4	0,1	0,8	4,2	1,5	3,2	2,1	16,8
XI	0,6	0,0	0,3	0,1	0,5	3,5	1,3	3,0	1,8	16,3
XII	0,4	0,0	0,3	0,1	0,3	3,3	1,1	2,1	1,9	14,4
2007 I	0,2	0,0	0,3	0,1	1,2	3,9	1,3	4,1	5,1	18,0
II	0,4	0,1	0,3	0,1	1,4	3,3	1,2	3,8	3,6	15,6
III	0,3	0,1	0,4	0,3	1,8	3,4	1,2	3,4	3,1	8,2
IV	0,4	0,0	0,4	0,4	1,6	2,6	1,6	3,8	3,9	21,2
V	0,4	0,2	0,4	1,5	1,4	3,6	1,4	4,1	3,1	25,1
VI	0,4	0,3	0,4	0,5	1,7	2,9	1,0	3,3	2,7	23,7
VII	0,4	0,2	0,7	0,4	1,9	2,1	0,9	2,3	0,3	11,1

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2005 i 2006 r. dane ostateczne, za 2007 r. dane wstępne.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	Ciasto makaron.	Wyroby spożywcze ^a	Chleb, pieczywo cukiernicze	Pasze dla zwierząt hodowl.	Pasze dla zwierząt domowych	Ciasto makaron.	Wyroby spożywcze ^a	Chleb, pieczywo cukiernicze	Pasze dla zwierząt hodowl.	Pasze dla zwierząt domowych
2005 I-XII	8,1	32,8	156,8	72,2	97,9	32,4	8,7	51,2	142,9	71,5
2006 I-XII	6,5	40,4	185,2	109,9	104,0	40,7	10,6	66,8	203,0	74,1
2006 I-VI	3,6	20,7	86,8	49,2	56,3	19,0	5,3	29,2	94,7	34,7
2007 I-VI	3,8	23,5	94,1	54,8	45,8	24,9	5,6	37	97,9	40,8
2005/2006	7,8	38,1	174,0	91,5	105,1	36,3	11,2	57,4	173,5	73,9
2006/2007	6,7	43,2	192,5	115,5	93,5	46,6	10,9	74,6	206,2	80,2
2006 VII	0,5	2,2	13,8	7,9	7,3	2,7	0,8	4,5	16,6	5,6
VIII	0,5	3,8	16,3	9,3	8,4	3,3	1,4	5,1	19,4	5,9
IX	0,4	3,4	17,6	9,5	7,5	4,2	0,8	6,1	19,9	6,3
X	0,5	3,8	18,4	11,0	8,3	4,0	0,9	8,2	20,3	7,8
XI	0,5	3,3	17,7	11,0	8,4	3,9	0,7	7,9	18,3	6,8
XII	0,6	3,2	14,4	11,9	7,9	3,7	0,7	6,0	13,7	7,0
2007 I	0,6	3,1	14,7	9,9	8,5	4,2	0,6	5,8	18,1	7,1
II	0,6	3,6	15,7	8,9	7,9	4,1	2,0	5,9	17,1	6,8
III	0,8	4,7	16,4	8,8	8,8	4,7	0,7	8,8	16,3	8,2
IV	0,6	4,2	16,0	8,6	6,9	4,0	0,7	5,4	15,0	6,0
V	0,8	3,6	15,5	10,1	6,9	4,4	1,1	5,7	15,7	6,0
VI	0,4	4,3	15,8	8,5	6,8	3,5	0,5	5,4	15,7	6,7
VII	0,4	3,3	12,2	8,1	2,1	3,6	0,5	5,1	37,0	5,3

^a uzyskane przez spęcznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2005 i 2006 r. dane ostateczne, za 2007 r. dane wstępne.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy	Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna
2006 I-XII	0,80	1,43	1,04	2,36	2,32	2,72	3,18	3,51
2006 I-VI	0,69	1,37	1,00	2,34	2,27	2,63	3,13	3,39
2007 I-VI	0,98	1,66	1,21	2,52	2,58	3,00	3,42	3,91
2006 VII	0,70	1,37	1,01	2,34	2,27	2,64	3,13	3,39
VIII	0,83	1,36	1,03	2,34	2,27	2,64	3,15	3,40
IX	1,00	1,47	1,08	2,38	2,39	2,84	3,23	3,65
X	0,99	1,55	1,11	2,38	2,43	2,94	3,27	3,75
XI	0,98	1,60	1,11	2,38	2,44	2,94	3,29	3,79
XII	0,98	1,61	1,11	2,40	2,44	2,94	3,29	3,78
2007 I	1,01	1,64	1,17	2,44	2,52	2,96	3,35	3,81
II	1,02	1,65	1,18	2,48	2,57	3,00	3,41	3,90
III	1,02	1,66	1,22	2,48	2,59	3,02	3,43	3,94
IV	0,97	1,66	1,23	2,52	2,60	3,02	3,45	3,94
V	0,95	1,66	1,24	2,58	2,60	3,02	3,45	3,93
VI	0,94	1,67	1,24	2,58	2,59	3,02	3,43	3,94
VII	0,91	1,67	1,23	2,60	2,60	3,04	3,44	3,95
VIII	1,07	1,67	1,30	2,62	2,65	3,06	3,51	3,95

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy	Mieszanka „B” sypka dla bydła dorosłego	Mieszanka „L” sypka dla loch	Mieszanka „P” sypka dla prosiąt	Mieszanka „T2” sypka dla tuczników	Mieszanka „DKA – Starter” sypka dla kurcząt	Mieszanka „DJ-1” sypka dla kur niosek	Koncentrat „Provit” sypki dla tuczników
2006 I-XII	864,6	943,4	1511,1	784,8	1152,6	1010,8	1594,0
2006 I-VI	817,0	913,0	1493,0	781,0	1151,0	1008,0	1606,0
2007 I-VI	977,3	1099,2	1664,9	916,4	1261,4	1117,8	1610,0
2006 VII	894,0	947,0	1510,0	768,0	1136,0	998,0	1583,0
VIII	896,0	951,0	1514,0	766,0	1138,0	999,0	1577,0
IX	909,0	964,7	1528,7	779,6	1149,5	1009,4	1584,8
X	913,2	980,3	1529,7	792,7	1158,7	1015,0	1584,3
XI	928,9	992,1	1533,5	805,4	1165,4	1027,2	1582,1
XII	934,3	1006,6	1558,3	820,2	1177,3	1034,9	1582,7
2007 I	974,0	1055,6	1589,6	860,3	1202,8	1066,7	1593,5
II	995,8	1085,4	1625,5	890,0	1238,9	1097,6	1607,6
III	975,0	1110,1	1675,6	918,0	1264,8	1126,9	1619,2
IV	982,8	1114,3	1694,1	960,7	1284,7	1135,8	1621,2
V	968,5	1119,7	1701,7	934,3	1288,9	1138,2	1609,6
VI	967,5	1109,9	1702,9	935,3	1288,1	1141,3	1609,1
VII	991,0	1110,1	1705,5	937,1	1251,8	1141,8	1609,9
VIII	1009,6	1119,8	1710,2	944,5	1259,1	1149,0	1612,3

Źródło: Dane GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące	Mieszanka „T2” / ceny targ. żyta	Mieszanka „DKA – Starter” / ceny targ. pszenicy	Koncentrat „Provit” / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka „B”	Ceny skupu trzody / koncentrat „Provit”	Ceny skupu trzody / mieszanka „T2”	Ceny skupu drobiu / mieszanka „DKA – Starter”
2006 VII	2,03	2,43	4,19	1,01	2,48	5,10	2,56
VIII	1,88	2,22	3,86	1,01	2,71	5,59	2,72
IX	1,64	1,98	3,32	1,00	2,60	5,28	2,26
X	1,55	1,95	3,09	1,02	2,37	4,73	2,53
XI	1,55	1,90	3,05	1,02	2,17	4,26	2,39
XII	1,52	1,85	2,93	1,05	2,08	4,01	2,32
2007 I	1,47	1,75	2,63	0,99	1,98	3,51	2,49
II	1,37	1,70	2,47	0,98	2,03	3,66	2,64
III	1,41	1,72	2,49	1,01	2,03	3,58	2,70
IV	1,49	1,75	2,52	1,00	2,05	3,46	2,55
V	1,43	1,74	2,46	1,02	2,00	3,45	2,63
VI	1,47	1,75	2,52	1,03	2,18	3,75	2,80
VII	1,54	1,79	2,65	1,03	2,45	4,22	3,03
VIII	1,51	1,75	2,57	1,05	2,52	4,31	3,04

^arelacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

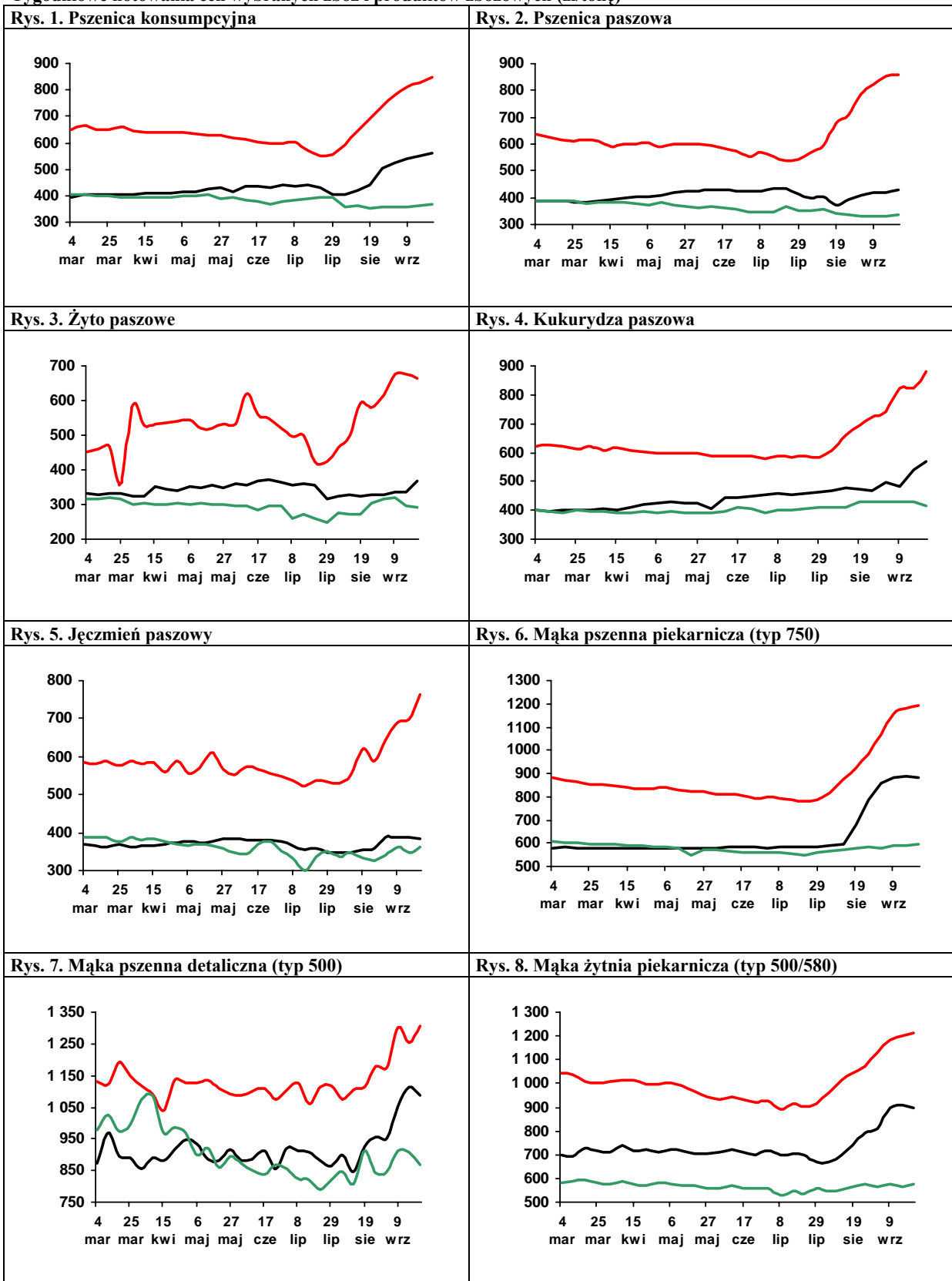
Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna Niemcy	Pszenica konsumpcyjna Czechy	Żyto konsumpcyjne Niemcy	Jęczmień paszowy Niemcy	Jęczmień paszowy Czechy	Kukurydza paszowa Słowacja	Kukurydza paszowa Czechy
2006 I	108,94	99,83	111,00	110,03	81,33	81,55	83,17
II	111,27	100,32	113,14	108,75	85,25	85,63	95,29
III	112,84	99,61	118,97	108,35	86,08	89,50	94,89
IV	115,70	100,49	121,23	106,53	86,73	91,23	97,75
V	120,68	102,26	120,32	110,00	89,57	91,63	99,66
VI	121,23	102,36	122,33	107,10	89,61	93,18	99,53
VII	122,08	102,33	123,25	98,54	89,00	89,00	102,00
VIII	123,77	110,04	124,00	104,55	89,75	95,83	103,50
IX	136,37	117,75	144,10	111,16	90,50	102,67	105,00
X	145,63	125,33	152,82	118,64	95,00	105,00	111,67
XI	149,36	130,40	156,10	132,56	97,80	113,40	123,80
XII	151,82	137,33	155,95	140,31	100,66	120	134,66
2007 I	154,33	141	155,90	143,62	122	124	154
II	154,91	144	159,66	143,04	116	124	145
III	154,91	148	162,55	139,93	115	131	130
IV	156,13	149	159,58	140,09	120	132	142
V	157,32	149	159,73	143,00	121	125	138
VI	160,52	146	158,10	145,85	112	124	148
VII	194,75	148	172,88	159,86	131	139	140
VIII	211	180	194	183	149	142	152
IX	253	188	.	219	158	166	163

Źródło: Komisja Europejska (do VI 2006), ZMP, biuletyn Ministerstwa Rolnictwa.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

Legenda:

2007

2006

2005

Źródło: Biuletyn „Rynek zbóż” 2004-07; ZSRIR, MRiRW.

Rynek cukru

Piotr Szajner

W sezonie 2007/2008 kwota produkcji cukru w Polsce i większości krajów UE zmniejszona została współczynnikiem redukcji 13,5%¹. Redukcją objęta została zarówno kwota podstawowa 1671 tys. ton jak i kwota dodatkowa 100,6 tys. ton. W rezultacie krajowa produkcja cukru powinna wynieść ok. 1550 tys. ton.

Powierzchnia uprawy buraków szacowana jest na ok. 230 tys. ha. Restrukturyzacja i modernizacja gospodarstw rolnych oraz korzystne warunki pogodowe wskazują, że plony buraków w br. sezonie mogą przekroczyć 500 dt/ha. Na tej podstawie przewiduje się, że produkcja cukru może przekroczyć 1800 tys. ton i będzie o ok. 250 tys. ton większa od limitu produkcyjnego. Nadwyżki produkcyjne będą musiały być sprzedane poza obszar UE.

Minimalna cena skupu braków cukrowych w UE w sezonie 2007/2008 wynosi 29,78 EUR/tonę. Na tej podstawie ocenia się, że ceny skupu w Polsce wyniosą ok. 120 zł/tonę i będą o ok. 7% niższe niż przed rokiem. Spadek cen skupu będzie rekompensowany w formie dopłat bezpośrednich. Wartość środków finansowych przeznaczonych na ten cel zwiększy się do 122,9 mln EUR, wobec 99,1 mln EUR w sezonie 2006/2007.

Zużycie cukru w Polsce jest stabilne 1600-1620 tys. ton. Niewielkie zmiany zachodzą w spożyciu w gospodarstwach domowych, które szacowane jest na ok. 18 kg/osobę. Przemysł spożywczy zużywa ok. 850 tys. ton cukru. Wskazują na to zmiany produkcji artykułów spożywczych o dużej zawartości cukru, w tym w szczególności wzrost produkcji czekolady i wyrobów czekoladowanych.

Ceny cukru na rynku krajowym utrzymują się na relatywnie niskim poziomie. Decydują o tym niewielkie zmiany popytu krajowego oraz aprecjacja złotego względem waluty unijnej. W rezultacie cena referencyjna cukru przeliczona na złotówki obniżyła się z 2,49 zł/kg w styczniu do 2,39 zł/kg

w sierpniu br. Ceny zbytu cukru w sierpniu w porównaniu do lipca nieznacznie wzrosły, ale są znacznie niższe niż przed rokiem. W przypadku cen detalicznych w sierpniu wystąpił ich dalszy spadek do 2,94 zł/kg.

W czerwcu i lipcu br. odnotowano znaczący wzrost eksportu cukru w wyniku przygotowań do nowej kampanii i spodziewanej dużej jego produkcji. Mimo tego wzrostu eksport (123 tys. ton) jest znacznie mniejszy niż przed rokiem. Cukier eksportowany jest przede wszystkim na rynek UE-27 (84,5 tys. ton) po cenach znacznie niższych od ceny referencyjnej 631,9 EUR/tonę (550-580 EUR/tonę). Spadek cen odnotowano także w handlu z krajami trzecimi. Powodem niższych cen eksportowych jest duża podaż cukru w UE oraz spadek cen na rynku światowym. Import cukru jest niewielki i w okresie siedmiu miesięcy br. wyniósł 13 tys. ton. W imporcie z krajów UE płacono wysokie ceny ok. 770 EUR/tonę.

W 2007 r. ceny cukru na świecie utrzymują się na niższym poziomie niż przed rokiem. Na giełdzie w Londynie (kontrakt 5) we wrześniu br. notowania terminowe cukru białego obniżyły się do 265 USD/tonę, i były niższe niż w 2005 r. Ceny cukru surowego w transakcjach gotówkowych na giełdzie w Nowym Jorku (kontrakt 11) wynoszą 245 USD/tonę.

---

¹ Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 290/2007 z dnia 16 marca 2007 r. ustalające, na rok gospodarczy 2007/2008, współczynnik procentowy, o którym mowa w art. 19 rozporządzenia rady (WE) Nr 318/2006.

Tab. 1. Produkcja wybranych artykułów spożywczych zawierających cukier (tys. ton, mln hl)

Miesiące		Czekolada	Wyroby czekoladowane	Cukierki	Marmolada dżemy i powidła	Słodzone napoje bezalkoholowe
2006	VI	8,2	4,3	4,9	5,2	3,1
	VII	6,4	3,8	4,0	3,9	3,4
	VIII	10,1	6,1	4,7	4,5	2,9
	IX	11,6	9,3	4,3	3,7	1,9
	X	14,1	10,5	3,8	4,5	1,8
	XI	17,2	11,0	4,4	4,8	1,6
	XII	10,7	7,5	3,5	3,7	1,7
2007	I	13,9	9,1	4,1	4,0	1,5
	II	12,5	9,0	3,9	3,7	1,5
	III	14,5	8,0	4,4	4,2	2,1
	IV	13,2	5,3	4,3	4,4	2,4
	V	9,6	5,1	4,6	4,1	2,9
	VI	9,0	4,5	4,5	5,3	3,4
	VII	7,3	6,6	3,9	4,7	2,8
I-VII 2006		61,0	42,3	30,0	33,5	17,7
I-VII 2007		80,0	47,7	29,8	30,5	16,2
$\frac{I-VII 2007}{I-VII 2006} \cdot 100$		131,2	112,6	99,1	91,2	91,2

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane GUS z przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 50 pracowników.

Tab. 2. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące	Eksport			Import			
	Ogółem	UE-27	Kraje trzecie	Ogółem	UE-27	Kraje trzecie	
2006	V	335,45	650,33	295,43	800,58	927,33	622,77
	VI	365,68	646,40	312,64	638,35	655,52	611,52
	VII	370,82	636,73	347,72	629,46	639,35	582,45
	VIII	429,94	617,27	380,14	617,73	623,17	564,63
	IX	453,32	659,46	370,43	646,15	658,80	557,36
	X	413,23	654,29	321,76	635,25	643,83	585,97
	XI	465,80	645,51	317,14	632,73	631,57	659,40
XII	488,85	680,61	344,95	669,75	666,79	817,93	
2007	I	574,68	646,59	390,34	652,04	640,85	825,16
	II	578,27	667,48	348,19	681,28	724,35	398,23
	III	590,34	625,56	351,25	672,87	674,52	649,86
	IV	601,46	628,92	358,11	697,37	789,13	435,51
	V	504,83	549,36	304,94	766,47	799,62	578,92
	VI	464,95	514,05	282,36	647,64	747,09	420,19
	VII	416,14	581,54	254,59	579,86	770,08	364,59

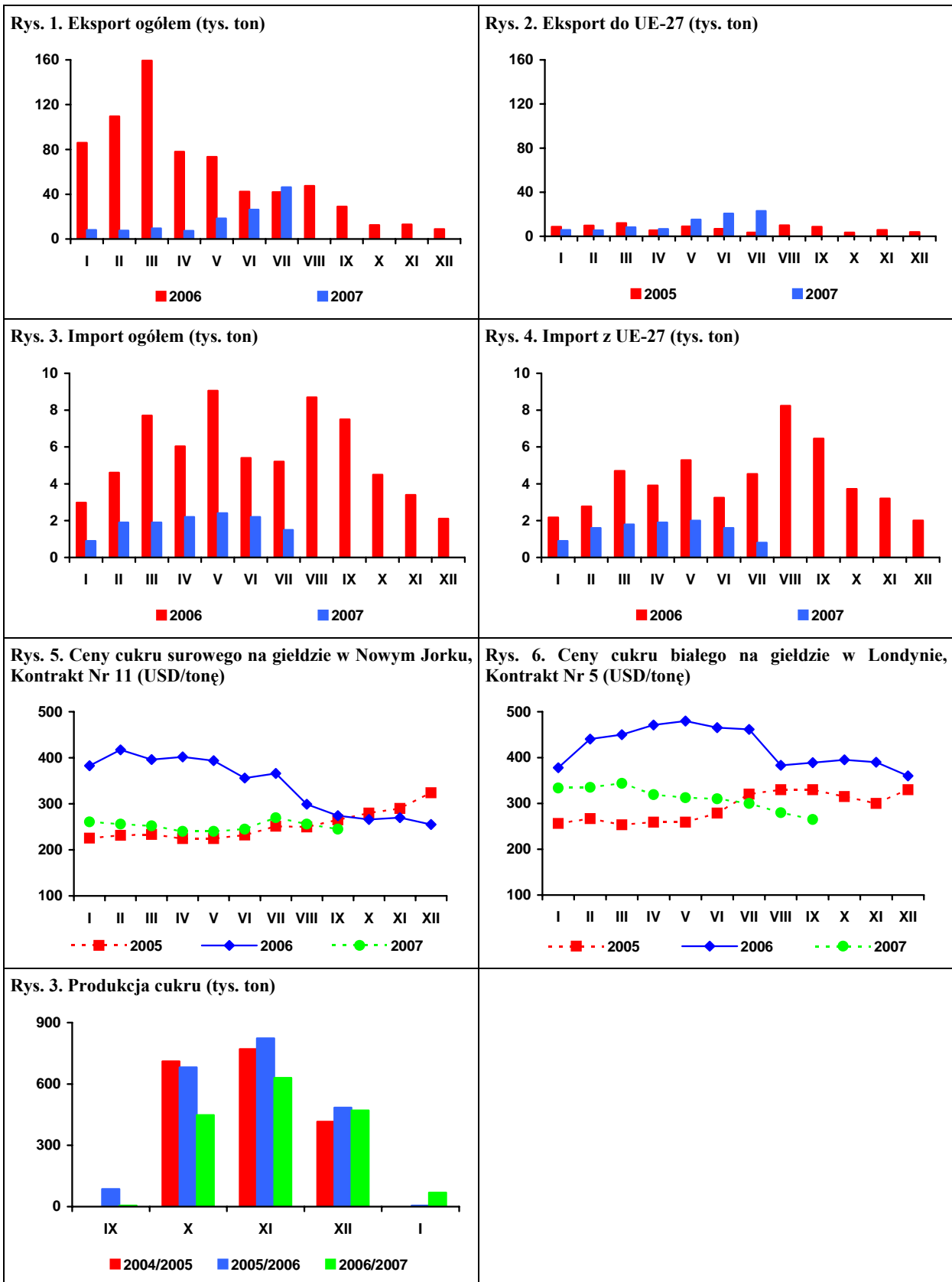
Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 3. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące	Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna	
	workowany	paczkowany			
2006	VII	2,67	2,72	2,53	3,08
	VIII	2,80	2,93	2,47	3,24
	IX	2,78	2,93	2,51	3,33
	X	2,71	2,79	2,46	3,34
	XI	2,61	2,63	2,42	3,28
	XII	2,55	2,60	2,41	3,19
2007	I	2,53	2,58	2,45	3,15
	II	2,57	2,61	2,46	3,12
	III	2,57	2,60	2,46	3,07
	IV	2,58	2,60	2,41	3,06
	V	2,57	2,57	2,39	3,05
	VI	2,52	2,50	2,41	3,01
	VII	2,44	2,43	2,38	2,97
	VIII	2,48	2,46	2,39	2,94

^a cenę referencyjną 631,9 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, F.O Licht's „International Sugar and Sweetener Report”, GUS.

Rynek rzepaku

Ewa Rosiak

Ceny rzepaku i produktów jego przerobu na rynku europejskim nadal wzrastają. W trzecim tygodniu września za rzepak płacono 484 USD/tonę (cif Hamburg), tj. o 6 USD/tonę więcej niż na początku tego miesiąca, o 45 USD/tonę więcej niż średnio w sierpniu i o 154 USD/tonę więcej niż przed rokiem. Olej rzepakowy kosztował 1037 USD/tonę (fob ex-mill Holandia) i był o 15 USD/tonę droższy niż na początku miesiąca, o 82 USD/tonę droższy niż średnio w sierpniu i o 260 USD/tonę droższy niż przed rokiem. Cena śruty rzepakowej wynosiła 273 USD/tonę (fob ex-mill Hamburg) i była o 7 USD/tonę wyższa niż na początku miesiąca, o 50 USD/tonę wyższa niż średnio w sierpniu i o 131 USD/tonę wyższa niż przed rokiem.

Według najnowszych ocen Oil Word przeciętna cena rzepaku na rynku europejskim w sezonie 2007/08 (lipiec-czerwiec) wyniesie 460 USD/tonę (cif Hamburg) (wzrost o 114 USD/tonę w porównaniu z sezonem poprzednim), oleju rzepakowego 990 USD/tonę (fob-ex-mill Holandia) (wzrost o 181 USD/tonę), a śruty rzepakowej 235 USD/tonę (fob-ex-mill Hamburg) (wzrost o 74 USD/tonę).

We wrześniu średnia cena skupu rzepaku od producenta we wschodnich landach Niemiec wyniosła, wg notowań ZMP, 326-336 EUR/tonę (wzrost o 82-91 EUR/tonę w porównaniu z wrześniem 2006 r.). Cena rzepaku w transakcjach terminowych na giełdzie Matif wahała się od 348 do 361 EUR/tonę (dostawy listopadowe) i była o 91-92 EUR/tonę wyższa niż przed rokiem.

Tegoroczne zbiory rzepaku i rzepiku w Polsce, według przedwzrostowego szacunku GUS, przekroczyły 2 mln ton i były o ok. 28% większe od ubiegłorocznych. Rekordowe zbiory wynikały ze znacznego wzrostu arealu uprawy rzepaku (o ok. 28% do ok. 0,8 mln ha) i równie dobrego, jak przed rokiem, jego plonowania (średnio 26,6 dt/ha, wobec 26,5 w 2006 r.).

Szacuje się, iż w III kwartale br. skupiono ok. 1,5 mln ton rzepaku, tj. o 25% więcej niż w tym samym czasie roku poprzedniego. Przeciętna cena skupu wyniosła ok. 960 zł/tonę i była o ok. 3% wyższa niż przed rokiem. W sierpniu, tj. w okresie podejmowania decyzji produkcyjnych o zasiewach rzepaku

ozimego pod przyszłoroczne zbiory, relacja cen rzepak – pszenica była niekorzystna dla producentów rzepaku.

W lipcu krajowy sektor olejarski (zakłady liczące co najmniej 50 osób stałej załogi) wyprodukował ok. 37 tys. ton surowego oleju rzepakowego, tj. o ok. 7% mniej niż przed miesiącem, lecz o ok. 42% więcej niż przed rokiem; natomiast w pierwszych siedmiu miesiącach br. łącznie ok. 320 tys. ton, tj. o ok. 3% mniej niż w analogicznym okresie 2006 roku. Większa niż przed rokiem była produkcja oleju rzepakowego rafinowanego (wzrost o ok. 11% do ok. 230 tys. ton) oraz margaryn (wzrost o ok. 3% do ok. 193 tys. ton).

W pierwszych siedmiu miesiącach br., w porównaniu z tym samym okresem roku poprzedniego, wzrósł eksport surowców i produktów oleistych (z wyjątkiem eksportu śruty rzepakowej, który był mniejszy), zaś ich import był mniejszy (z wyjątkiem importu margaryn, który był większy). Łącznie wywieziono z kraju: ok. 100 tys. ton rzepaku (11-krotnie więcej niż w pierwszych siedmiu miesiącach 2006 r.), ok. 150 tys. ton oleju rzepakowego (o ok. 31% więcej), ok. 29 tys. ton margaryn (o ok. 40% więcej) oraz ok. 190 tys. ton śruty rzepakowej (o ok. 21% mniej niż w pierwszych siedmiu miesiącach 2006 r. Przywieziono: ok. 1220 tys. ton śrut oleistych (niewiele mniej niż przed rokiem), ok. 200 tys. ton olejów roślinnych (o ok. 14% mniej), ok. 74 tys. ton nasion oleistych (o ok. 6% mniej) i ok. 15 tys. ton margaryn (o ok. 17% więcej niż przed rokiem).

W sierpniu, w porównaniu z miesiącem poprzednim, oleje i margaryny silniej podrożały w zbyciu niż na poziomie detalu.

W pierwszych ośmiu miesiącach 2007 r., (w relacji rok do roku), przy niewielkim spadku cen detalicznych tłuszczów zwierzęcych (średnio o 0,3%), ceny detaliczne tłuszczów roślinnych wzrosły (średnio o 1,8%). Wzrost ich cen był jednakże wyraźnie mniejszy niż całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi (3,9%).

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2005 I-XII	520 081	288 990	117 245	691 826	18,12	22,5	75,2
2006 I-XII	600 369	429 465	197 914	831 920	21,79	33,0	72,2
2006 VII	26 339	30 343	11 212	45 470	1,19	42,6	57,9
VIII	41 971	28 186	15 116	55 041	1,44	36,0	76,3
IX	50 949	38 311	14 746	74 514	1,95	28,9	68,4
X	51 763	48 695	12 325	88 133	2,31	23,8	58,7
XI	46 772	45 717	18 266	74 223	1,94	39,1	63,0
XII	53 648	34 974	15 349	73 273	1,92	28,6	73,2
2007 I	47 877	39 920	15 676	72 121	1,89	32,7	66,4
II	50 100	31 460	21 371	60 189	1,6	42,7	83,2
III	52 676	34 533	22 851	64 358	1,7	43,4	81,8
IV	46 445	26 595	15 100	57 940	1,5	32,5	80,2
V	46 668	26 297	29 730	43 235	1,1	63,7	107,9
VI	40 099	24 279	24 292	40 086	1,0	60,6	100,0
VII	37 497	16 965	24 331	30 131	0,8	64,9	124,4
Wskaźnik zmian w %							
<u>VII 2007</u> <u>VI 2006</u>	93,5	69,9	100,2	75,2	75,2	107,1	124,4
<u>VII 2007</u> <u>VII 2006</u>	142,4	55,9	217,0	66,3	66,3	152,4	214,8
<u>VII 2007</u> <u>XII 2006</u>	69,9	48,5	158,5	41,1	41,1	226,8	170,0

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGZ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2005 I-XII	520 081	17 525	113 220	424 386	11,12	21,8	122,5
2006 I-XII	600 369	8 666	185 693	423 342	11,09	30,9	141,8
2006 VII	26 339	463	9 111	17 691	0,46	34,6	148,9
VIII	41 971	207	13 266	28 912	0,76	31,6	145,2
IX	50 949	3 340	14 200	40 089	1,05	27,9	127,1
X	51 763	802	11 754	40 811	1,07	22,7	126,8
XI	46 772	513	17 107	30 178	0,79	36,6	155,0
XII	53 648	576	15 063	39 161	1,03	28,1	137,0
2007 I	47 877	363	15 676	32 564	0,85	32,7	147,0
II	50 100	273	21 371	29 002	0,76	42,7	172,7
III	52 676	173	22 851	29 998	0,79	43,4	175,6
IV	46 445	312	15 100	31 657	0,83	32,5	146,7
V	46 668	59	29 730	16 997	0,45	63,7	274,6
VI	40 099	296	24 292	16 103	0,42	60,6	249,0
VII	37 497	536	24 331	13 702	0,36	64,9	273,7
Wskaźnik zmian w %							
<u>VII 2007</u> <u>VI 2006</u>	93,5	181,1	100,2	85,1	85,1	107,1	109,9
<u>VII 2007</u> <u>VII 2006</u>	142,4	115,8	267,1	77,5	77,5	187,6	183,8
<u>VII 2007</u> <u>XII 2006</u>	69,9	93,1	161,5	35,0	35,0	231,1	199,8

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGZ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)

Okres	Produkcja śrutu rzepakowej ^a	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2005 I-XII	780 122	1 975 956	326 810	2 429 268	41,9	32,1
2006 I-XII	900 554	2 117 286	400 876	2 616 964	44,5	34,4
2006 VII	39 509	194 033	13 854	219 688	35,1	18,0
VIII	62 957	129 345	17 850	174 452	28,4	36,1
IX	76 424	146 423	38 528	184 319	50,4	41,5
X	77 645	184 056	29 658	232 043	38,2	33,5
XI	70 158	226 358	34 514	262 002	49,2	26,8
XII	80 472	208 852	41 088	248 236	51,1	32,4
2007 I	71 816	175 357	37 096	210 077	51,7	34,2
II	75 150	122 221	35 584	161 787	47,4	46,4
III	79 014	202 044	37 669	243 389	47,7	32,5
IV	69 668	187 586	22 627	234 627	32,5	29,7
V	70 002	156 472	26 983	199 491	38,5	35,1
VI	60 149	163 333	31 154	192 328	51,8	31,3
VII	56 246	211 933	17 068	251 111	30,3	22,4
Wskaźnik zmian w %						
<u>VII 2007</u> <u>VI 2006</u>	93,5	129,8	54,8	130,6	58,6	71,6
<u>VII 2007</u> <u>VII 2006</u>	142,4	109,2	123,2	114,3	86,5	124,5
<u>VII 2007</u> <u>XII 2006</u>	69,9	101,5	41,5	101,2	59,4	69,1

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 4. Krajowy bilans śrutu rzepakowej (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2005 I-XII	780 122	3 168	325 959	457 331	41,8	170,6
2006 I-XII	900 554	10 044	392 913	517 685	43,6	174,0
2006 VII	39 509	519	13 634	26 394	34,5	149,7
VIII	62 957	662	17 281	46 338	27,4	135,9
IX	76 424	3 841	37 768	42 497	49,4	179,8
X	77 645	2 580	29 032	51 193	37,4	151,7
XI	70 158	403	33 392	37 169	47,6	188,8
XII	80 472	534	38 570	42 436	47,9	189,6
2007 I	71 816	483	35 314	36 985	49,2	194,2
II	75 150	387	33 390	42 147	44,4	178,3
III	79 014	528	35 148	44 394	44,5	178,0
IV	69 668	406	12 938	57 136	18,6	121,9
V	70 002	310	24 441	45 871	34,9	152,6
VI	60 149	249	29 449	30 949	49,0	194,4
VII	56 246	248	16 014	40 480	28,5	138,9
Wskaźnik zmian w %						
<u>VII 2007</u> <u>VI 2006</u>	93,5	99,6	54,4	130,8	58,2	71,5
<u>VII 2007</u> <u>VII 2006</u>	142,4	47,8	117,5	153,4	82,5	92,8
<u>VII 2007</u> <u>XII 2006</u>	69,9	46,4	41,5	95,4	59,4	73,3

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2005 I-XII	347 835	21 267	34 258	334 844	8,77	9,8	103,9
2006 I-XII	345 455	25 078	39 941	330 592	8,66	11,6	104,5
VII	23 511	1 547	2 855	22 203	0,58	12,1	105,9
VIII	29 056	1 591	2 810	27 837	0,73	9,7	104,4
IX	29 681	2 513	3 443	28 751	0,75	11,6	103,2
X	31 994	2 548	4 001	30 541	0,80	12,5	104,8
XI	35 861	2 932	4 091	34 702	0,91	11,4	103,3
XII	25 572	2 332	4 532	23 372	0,61	17,7	109,4
2007 I	27 006	2 077	3 840	25 243	0,66	14,2	107,0
II	27 201	2 312	4 059	25 454	0,67	14,9	106,9
III	32 064	2 780	5 813	29 031	0,76	18,1	110,4
IV	27 578	1 875	4 761	24 692	0,65	17,3	111,7
V	27 790	2 495	4 093	26 192	0,69	14,7	106,1
VI	25 088	2 379	3 394	24 073	0,63	13,5	104,2
VII	26 310	1 489	3 504	24 295	0,64	13,3	108,3
Wskaźnik zmian w %							
<u>VII 2007</u> <u>VI 2006</u>	104,9	62,6	103,2	100,9	100,9	98,4	103,9
<u>VII 2007</u> <u>VII 2006</u>	111,9	96,3	122,7	109,4	109,4	109,7	102,3
<u>VII 2007</u> <u>XII 2006</u>	102,9	63,9	77,3	103,9	103,9	75,1	99,0

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja * 100 / zużycie krajowe,
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenica	Relacja cen
2005 I-XII	773,9	367,3	2,11
2006 I-XII	934,4	447,6	2,09
2006 VIII	924,6	438,2	2,11
IX	938,1	493,8	1,90
X	976,5	503,7	1,94
XI	987,6	535,8	1,84
XII	987,6	572,5	1,73
2007 I	992,8	630,5	1,57
II	1039,8	646,7	1,61
III	1008,9	634,5	1,59
IV	983,3	620,1	1,59
V	999,0	610,9	1,64
VI	982,0	582,2	1,69
VII	950,8	552,4	1,72
VIII	963,2	678,6	1,42
Wskaźnik zmian w %			
<u>VIII 2007</u> <u>VII 2007</u>	101,3	122,8	x
<u>VIII 2007</u> <u>VIII 2006</u>	104,2	156,0	x
<u>VIII 2007</u> <u>XII 2006</u>	97,5	118,5	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII i IX – dane GUS, pozostałe miesięczne oraz VIII 2007 r. – dane MRiRW
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny olejów roślinnych konfekcjonowanych (zł/litr)

Okres	Ceny zbytu			Ceny detaliczne		
	Olej rzepakowy	Olej sojowy	Olej słonecznikowy	Olej rzepakowy	Olej sojowy	Olej słonecznikowy
2005 I-XII	3,23	3,92	4,27	4,72	5,40	5,90
2006 I-XII	3,22	3,87	4,07	4,70	5,24	5,60
2006 VIII	3,26	x	4,09	4,69	5,24	5,54
IX	3,23	x	4,11	4,73	5,24	5,50
X	3,23	x	4,06	4,74	5,25	5,48
XI	3,25	x	4,03	4,75	5,26	5,49
XII	3,39	4,01	4,02	4,74	5,25	5,47
2007 I	3,41	3,94	4,08	4,79	5,26	5,47
II	3,38	3,92	4,12	4,81	5,25	5,46
III	3,64	4,00	4,03	4,80	5,28	5,46
IV	3,73	3,85	4,06	4,79	5,24	5,42
V	3,55	x	4,12	4,81	5,25	5,40
VI	3,49	x	3,99	4,80	5,25	5,38
VII	3,43	4,07	4,10	4,81	5,27	5,40
VIII	3,46	4,18	4,12	4,83	5,29	5,42
Wskaźnik zmian w %						
<u>VIII 2007</u> <u>VII 2007</u>	100,9	102,7	100,5	100,4	100,4	100,4
<u>VIII 2007</u> <u>VIII 2006</u>	106,1	x	100,7	103,0	101,0	97,8
<u>VIII 2007</u> <u>XII 2006</u>	102,1	104,2	102,5	101,9	100,8	99,1

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

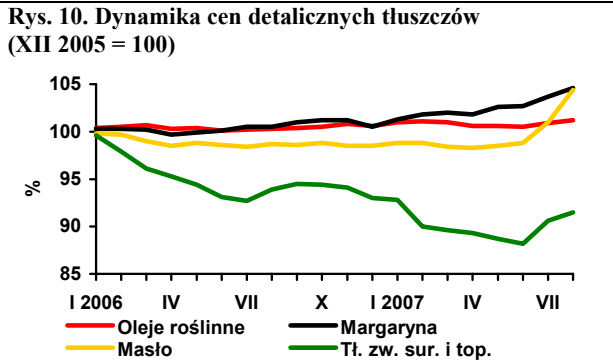
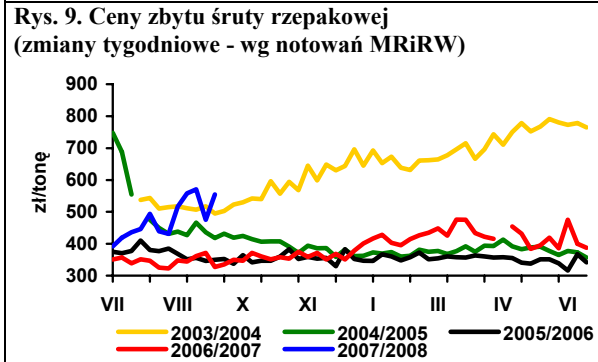
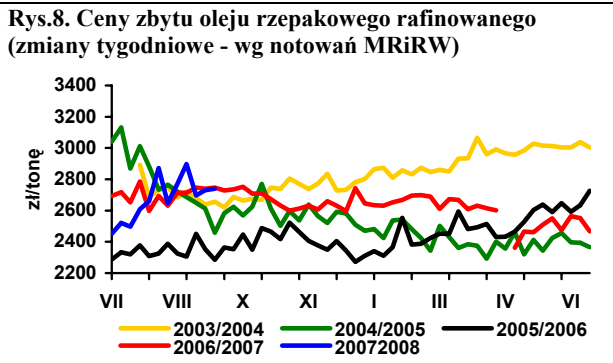
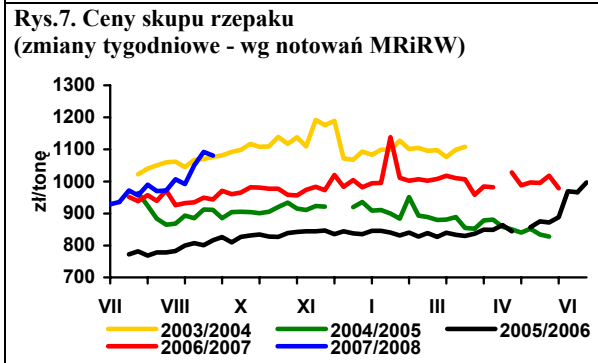
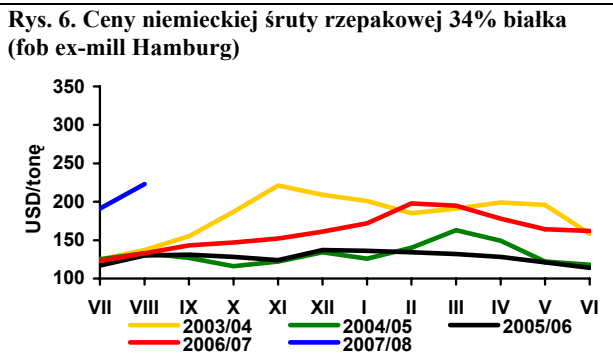
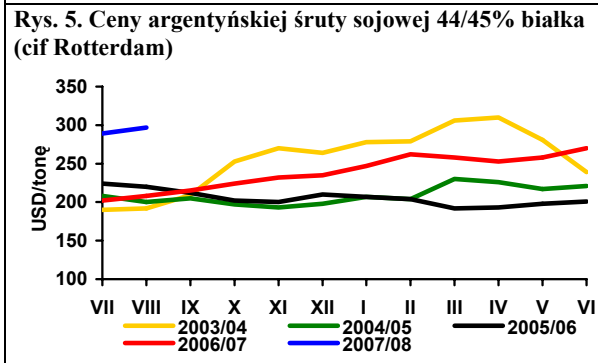
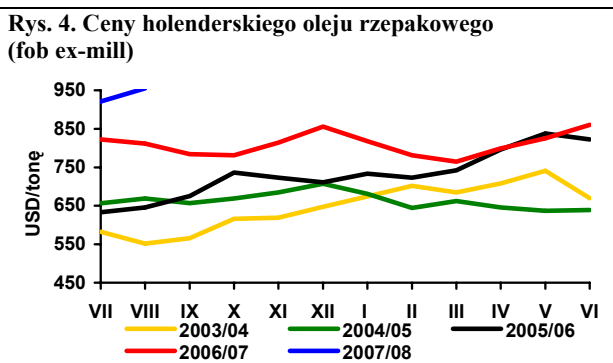
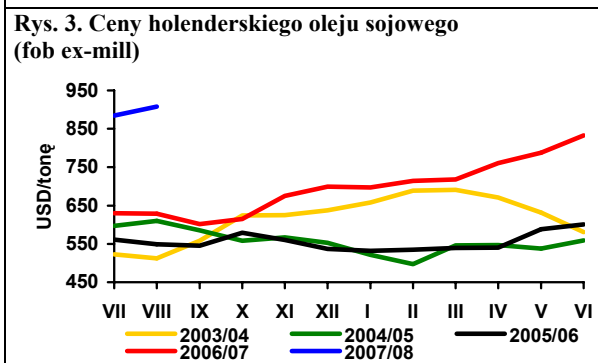
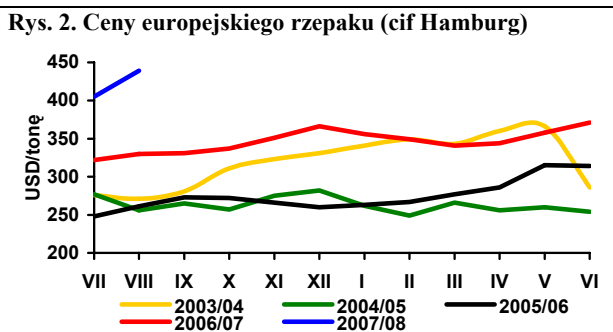
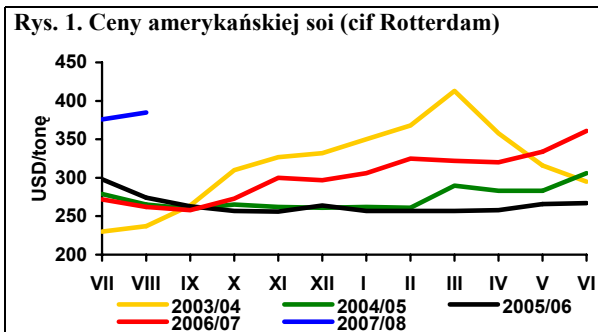
Tab. 8. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/kg)

Okres	Ceny zbytu					Ceny detaliczne				
	Margaryna Palma w op. 250 g	Masło roślinne w op. 250 g	Masmix za 1 kg	Masło w op. 200 g ^a	Smalec w op. 250 g	Margaryna Palma w op. 250 g	Masło roślinne w op. 500 g	Masmix w op. 400 g	Masło w op. 200 g ^b	Smalec w op. 250 g
2005 I-XII	3,68	4,68	7,20	12,01	3,70	4,96	6,44	12,50	15,75	5,56
2006 I-XII	3,72	4,76	6,62	11,44	2,83	4,88	6,26	12,13	15,15	4,60
2006 VIII	3,76	4,68	6,56	11,32	2,76	4,88	6,24	11,90	15,20	4,52
IX	3,76	4,72	6,77	11,40	2,76	4,88	6,22	12,05	15,15	4,48
X	3,72	4,84	6,70	11,53	2,85	4,92	6,24	12,13	15,20	4,44
XI	3,72	4,80	6,66	11,64	2,83	4,92	6,26	12,15	15,15	4,44
XII	3,80	4,80	6,63	11,58	2,84	4,84	6,26	12,10	15,05	4,40
2007 I	4,12	5,28	7,00	11,56	2,71	4,92	x	12,13	15,10	4,44
II	4,16	5,28	6,82	11,55	2,70	4,96	x	12,08	15,15	4,32
III	4,16	5,40	7,06	11,55	2,65	4,96	x	11,98	15,15	4,32
IV	4,08	x	7,15	11,62	2,64	4,96	x	11,98	15,25	4,32
V	4,08	5,04	7,11	11,69	2,61	5,00	x	12,08	15,25	4,32
VI	4,12	5,04	7,12	11,99	2,63	5,00	x	12,03	15,40	4,32
VII	4,16	4,96	7,15	12,85	2,67	5,04	x	12,05	15,85	4,28
VIII	1,06	1,26	7,12	13,94	2,74	1,28	x	4,84	3,29	1,07
Wskaźnik zmian w %										
<u>VIII 2007</u> <u>VII 2007</u>	101,9	101,6	99,6	108,5	102,6	101,6	x	100,4	103,8	100,0
<u>VIII 2007</u> <u>VIII 2006</u>	112,8	107,7	108,5	123,1	99,3	104,9	x	101,7	108,2	94,7
<u>VIII 2007</u> <u>XII 2006</u>	111,6	105,0	107,4	120,4	96,5	105,8	x	100,0	109,3	97,3

^a masło świeże i chłodnicze o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% masy

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, GUS i MRiRW.

Rynek ziemniaków

Wiesław Dzwonkowski

Według przedwzrostkowego szacunku GUS zbiory ziemniaków w 2007 r. wynoszą 11,2 mln ton, tj. o prawie 25% więcej aniżeli w ubiegłym roku. Wzrost produkcji ziemniaków jest wynikiem znaczącego wzrostu plonów, które ocenia się na 197 dt/ha, tj. o 47 dt/ha (31,3%) wyższe od ubiegłorocznych. Powierzchnia uprawy ziemniaków wyniosła ok. 570 tys. ha, wobec 597 tys. ha w roku ubiegłym.

W wyniku wzrostu produkcji, ceny ziemniaków w porównaniu z poprzednim sezonem obniżyły się znacząco. Średni poziom cen targowiskowych w sierpniu wyniósł 713 zł/tonę i był o ponad 40% mniejszy niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. We wrześniu, wraz ze wzrostem podaży, ceny te nadal malały i na początku października oscylowały ok. 500 zł/tonę, a więc były nawet niższe niż dwa lata temu. Niski poziom cen będzie zapewne utrzymywać się i w najbliższych miesiącach, a możliwe zwykłe ruchy cen wystąpią tradycyjnie w okresie zimowym i wczesnowiosennym. W przekroju całego bieżącego sezonu ceny ziemniaków na targowiskach będą dużo niższe aniżeli w dwóch ostatnich sezonach, ale nie spadną do poziomu sprzed akcesji, gdy nieznacznie przekraczały 400 zł/tonę.

W pierwszych dwóch miesiącach bieżącego sezonu utrzymał się niewielki wzrost cen przetworów spożywczych z ziemniaków. W porównaniu z ubiegłym rokiem najbardziej podrożały frytki i pyzy (odpowiednio o 13 i 12%). Nieco mniej, bo o niespełna 5% w porównaniu z sierpniem ubiegłego roku, podrożały kopytka (o niespełna 5%), a chipsów zaledwie o 1%.

Ceny skrobi ziemniaczanej, zarówno na poziomie producenta, jak i w sprzedaży detalicznej, w całym minionym sezonie charakteryzowały się bardzo wysoką dynamiką wzrostu. W pierwszych dwóch miesiącach bieżącego sezonu ceny zbytu skrobi ziemniaczanej obniżyły się o ok. 5%, natomiast ceny detaliczne dalej rosły. W sierpniu 2007 r. poziom cen skrobi ziemniaczanej na poziomie producenta był o 76% wyższy w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku, w wypadku cen detalicznych wzrost ten wyniósł 67%. W dalszej części sezonu, gdy na rynek trafi skrobia ziemniaczana z bieżącej kampanii, jej ceny prawdopodobnie się obniżą. Będą one jednak wyższe niż 2-3 lata temu, gdyż nadal będą wysokie ceny skrobi produkowanej ze zbóż.

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków			Produkcja skrobi ziemniaczanej ^a		
	2005	2006	2007	2004	2005	2006
I	.	.	.	-	-	1 894
II	.	.	.	-	-	41
III	.	.	.	-	-	-
IV	38 600	39 100	34 600	-	-	-
V	29 100	32 400	28 400	-	-	-
VI	24 900	29 400	10 200	-	-	-
VII	25 800	21 900	22 800	-	-	-
VIII	44 500	36 700	69 100	4 285	806	-
IX	238 900	159 600		36 496	27 538	12 631
X	319 600	326 900		38 832	41 608	37 510
XI	144 600	133 700		34 780	20 373	17 714
XII	49 900	45 400		1035	5 092	1 999
RAZEM	855 900 ^b	747 500 ^c	165 100 ^d	115 428	95 417	71 789

^a krochmal surowy nieodwodniony w przeliczeniu na 80% suchej masy, ^b okres I-XII 2005, ^c okres I-XII 2006,

^d okres I-VIII 2007

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	Wczesne	sadzeniaki	pozostale	Skrobia ziemn.	Skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	1 643	858	22 848	63 657	72	44 662	9 530	90 180	17 978	8 912
2006 I-XII	758	1 409	10 643	45 783	86	53 402	8 452	101 914	18 686	8 430
2006 I-VI	72	696	4 805	16 122	20	16 070	2 010	31 311	6 750	3 343
2007 I-VI	1 069	1 361	897	8 879	76	21 887	5 270	43 956	7 659	2 645
VII	26	-	1 379	2 957	13	6 193	874	9 625	1 361	439
2006 VIII	3	-	181	2 229	7	5 131	665	9 578	1 489	573
IX	2	-	15	1 988	10	4 282	817	7 559	1 386	520
X	2	-	1 091	4 862	4	4 867	1 044	7 217	1 396	703
XI	3	-	220	4 405	1	4 171	940	9 028	1 329	795
XII	1	373	276	2 821	16	4 414	816	9 390	1 359	725
2007 I	1	40	80	2 011	22	2 752	640	7 164	1 303	646
II	70	-	149	1 917	12	2 907	746	7 059	1 039	649
III	66	166	167	2 254	2	3 559	940	8 208	1 665	581
IV	261	457	70	878	5	3 602	1 047	7 158	1 269	402
V	304	698	11	998	27	4 736	952	7 220	1 138	247
VI	368	-	420	820	8	4 329	946	7 147	1 244	121
VII	10	-	1 142	778	17	3 743	1 041	5 623	1 108	168

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze			
	Wczesne	sadzeniaki	pozostałe	Skrobia ziemn.	Skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze	
2005	I-XII	45 566	7 988	44 205	6 967	29 735	94 745	80 414	18 621	1 481	3 112
2006	I-XII	45 010	17 310	49 552	19 312	45 485	119 696	81 120	37 196	3 897	4 662
2006	I-VI	12 575	11 391	26 781	4 380	13 253	26 692	25 087	8 488	820	1 903
2007	I-VI	69 134	28 891	57 286	5 755	26 866	75 540	43 175	28 068	1 814	2 182
	VII	15	-	504	1 251	3 657	10 521	6 558	3 188	653	292
	VIII	114	0	3 650	3 553	2 820	8 743	7 660	4 558	484	320
	IX	105	1 678	853	3 394	3 613	11 501	6 360	3 588	325	347
	X	237	90	386	1 847	4 681	12 441	6 840	3 532	279	473
	XI	566	427	665	1 513	4 253	13 982	7 028	2 657	238	373
	XII	1 067	414	1 061	1 776	5 619	13 175	7 869	2 999	337	281
2007	I	1 476	316	3 565	482	5 039	10 087	5 719	3 681	247	497
	II	2 334	4 083	4 212	867	4 510	11 376	6 982	3 353	224	432
	III	4 404	10 114	10 574	1 279	4 598	15 655	7 835	4 574	193	342
	IV	12 056	10 121	8 625	823	3 266	12 694	6 898	3 240	211	247
	V	34 300	4 161	18 728	1 164	6 364	16 396	8 053	4 735	430	372
	VI	14 564	97	11 581	1 141	3 089	9 333	7 689	8 486	509	293
	VII	71	-	581	801	1 860	15 025	4 408	2 943	1 165	65

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj Ceny	VIII	VI	VII	VIII	Wskaźnik zmian cen	
		2006	2007	2007	2007	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	Skupu	44,0	84,5	45,7	27,4	62,3	60,0
	Targowiskowa	119,2	139,8	99,7	71,3	59,8	71,5
	Detaliczna (zł/kg)	1,47	1,92	1,24	0,85	57,8	68,5
	Importowa	89,5	132,0	134,1	13,0	122,4	101,6
	Eksportowa	112,9	110,7	88,4	.	165,2	79,9
Relacje cen	Skup / targowisko	0,37	0,60	0,46	0,38	-	-
	Targowisko / detal	0,81	0,73	0,80	0,84	-	-
	Skup / detal	0,30	0,44	0,37	0,32	-	-
Ziemniaki skrobiowe ^a	Skupu (zł/t)	147,3	143,9	142,4	143,9	97,7	101,1
Skrobia ziemniaczana	Zbytu (zł/kg)	1,53	2,84	2,73	2,69	175,8	98,5
Skrobia ziemniaczana	Detaliczna (zł/kg)	2,79	4,49	4,61	4,65	166,7	100,9
Frytki	Detaliczna (zł/kg)	8,04	8,88	8,92	9,10	113,2	102,0
Chipsy	Detaliczna (zł/kg)	31,80	31,80	32,10	32,10	100,9	100,0
Pyzy ziemniaczane	Detaliczna (zł/kg)	6,46	7,12	7,18	7,22	111,8	100,6
Kopytka	Detaliczna (zł/kg)	7,26	7,58	7,62	7,60	104,7	99,7

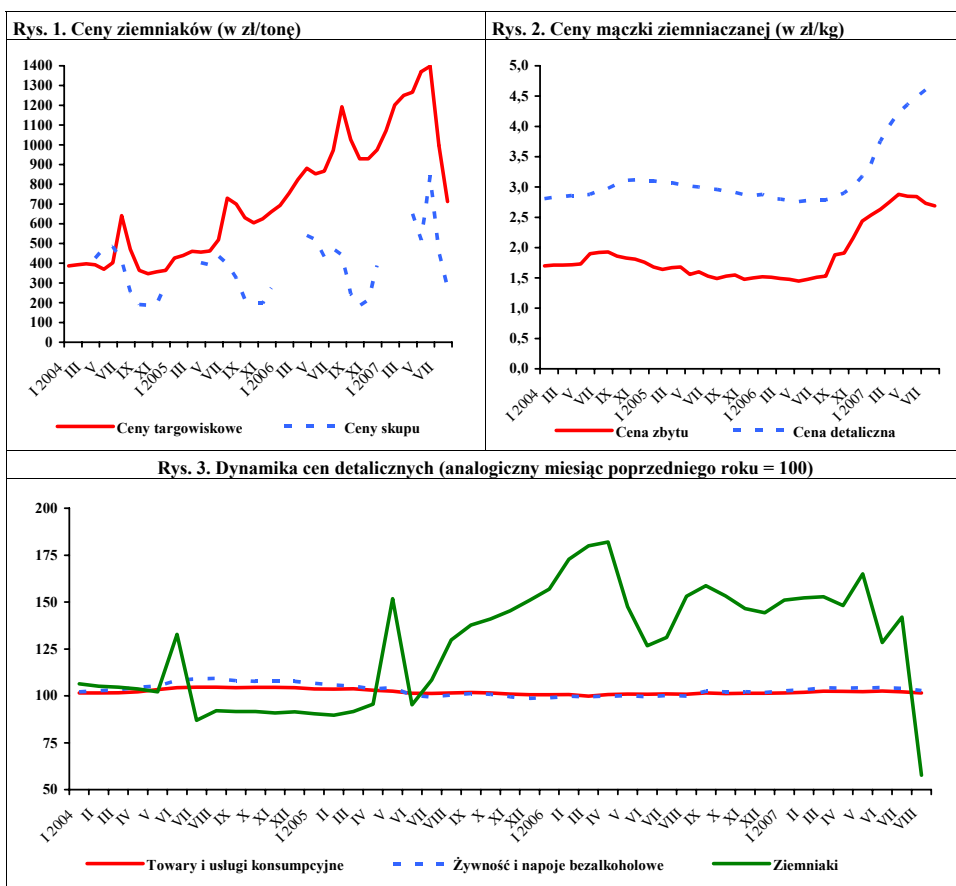
^a cena minimalna gwarantowana za ziemniaki o zawartości skrobi 18% w przelicz. wg aktualnego kursu NBP

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

Województwa		2006		2007		wsk. zmian cen	
		sierpień	czerwiec	lipiec	sierpień	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	121,3	155,0	96,6	72,5	75,1	59,8
2	Kujawsko-pomorskie	124,8	173,0	98,0	67,6	68,9	54,2
3	Lubelskie	120,7	95,1	109,8	78,8	71,8	65,3
4	Lubuskie	115,8	154,3	108,3	80,2	74,0	69,2
5	Łódzkie	111,5	147,5	84,9	63,0	74,3	56,5
6	Małopolskie	106,4	132,9	95,8	71,6	74,7	67,2
7	Mazowieckie	129,5	131,3	102,4	68,3	66,7	52,7
8	Opolskie	127,9	174,4	112,7	87,5	77,7	68,4
9	Podkarpackie	111,0	129,9	103,3	78,3	75,8	70,6
10	Podlaskie	129,6	127,7	98,4	69,1	70,2	53,4
11	Pomorskie	122,4	153,1	94,6	76,1	80,4	62,1
12	Śląskie	117,4	155,6	97,1	72,9	75,1	62,1
13	Świętokrzyskie	115,6	123,6	96,3	60,6	62,9	52,5
14	Warmińsko-mazurskie	118,2	138,1	100,4	69,2	68,9	58,6
15	Wielkopolskie	121,7	171,8	102,3	67,4	65,9	55,4
16	Zachodniopomorskie	126,7	167,9	110,0	78,2	71,1	61,7
maksimum		129,6	174,4	112,7	87,5	x	
minimum		106,4	95,1	84,9	60,6		
różnica w %		21,8	83,4	32,8	44,3		

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek warzyw

Grażyna Stępa
Tomasz Smoleński

W lipcu 2007 r. w porównaniu z lipcem roku poprzedniego duże i średnie zakłady przetwórcze czterokrotnie zwiększyły produkcję marynat, o 22% warzyw mrożonych i o 16% konserw warzywnych. Obniżyły o 30% produkcję jednogatunkowych soków warzywnych, i o 15% gotowych dań mrożonych. Produkcja soku pomidorowego utrzymała się na podobnym poziomie.

W lipcu 2007 r. wyeksportowano 28,8 tys. ton warzyw świeżych o wartości 14,9 mln EUR, co oznacza spadek ilości i wartości o 7% w stosunku do lipca 2006 r. Sprzedaż ogórków zmniejszyła się o 43%, kalafiorów o 27%, pomidorów o 26% i cebuli o 18%. Natomiast sprzedaż marchwi wzrosła niemal trzykrotnie, a kapusty ponad dwukrotnie. W czerwcu br. wyeksportowano 19,1 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 12,5 mln EUR. Rozmiary eksportu przetworów spadły w stosunku do lipca 2006 r. o 9%, a wartość sprzedaży wzrosła o 9%. Na zmniejszenie wolumenu eksportu przetworów warzywnych wpłynęła niższa sprzedaż suszy (o 36%), mrożonek (o 19%) i marynat (o 1%). Natomiast o 69% wzrosła sprzedaż konserw warzywnych.

Import warzyw świeżych w lipcu 2007 r. wyniósł 6,4 tys. ton, a jego wartość 4,6 mln EUR. W porównaniu z lipcem 2006 r. wolumen importu warzyw świeżych obniżył się o 42%, a jego wartość o 16%. Na spadek importu warzyw wpłynął o 71% niższy zakup cebuli, o 75% marchwi, i o 22% pomidorów. Ponad sześciokrotnie zwiększył się natomiast import ogórków, dwukrotnie czosnku i o 20% papryki. Import przetworów warzywnych wyniósł 9,1 tys. ton, a jego wartość 7,4 mln EUR. Oznacza to wzrost w porównaniu z lipcem 2006 r. odpowiednio o 24 i 31%. Spośród przetworów o 58% wzrósł zakup suszy, o 43% koncentratu pomidorowego, o 27% marynat i o 17% mrożonek. Obniżył się import konserw warzywnych (o 31%).

W sierpniu 2007 r. w porównaniu z lipcem obniżyły się ceny detaliczne: papryki (o 47%), selerów (o 19%), cebuli i marchwi (o 18%) i kalafiorów (o 16%). Natomiast wzrosły ceny ogórków gruntowych (o 34%), pieczarek i kapusty białej. Stabilne pozostały ceny detaliczne i ceny zbytu wszystkich przetwo-

rów warzywnych. W stosunku do sierpnia 2006 r. nastąpił spadek cen detalicznych większości warzyw świeżych: selerów (o 38%), kalafiorów (o 30%), marchwi (o 25%), cebuli i porów. Zdrożały ogórki gruntowe (o 53%), kapusta biała (o 29%), pieczarki (o 7%) i papryka (o 4%). Wzrosły ceny detaliczne niemal wszystkich przetworów, a najbardziej: mrożonej fasoli szparagowej (o 25%), mrożonych mieszanek warzywnych (o 15%), mrożonych kalafiorów (o 14%) oraz w mniejszym stopniu: mrożonego szpinaku, keczupu, groszku konserwowego i soku wielowarzywnego. Zbliżona do ubiegłorocznej była cena detaliczna ogórków konserwowych i kukurydzy konserwowej. Wzrosły ceny zbytu koncentratu pomidorowego (o 12%), mrożonej fasoli szparagowej (o 9%) i mrożonych mieszanek warzywnych (o 9%). Potaniały mrożone kalafioiry i sok pomidorowy.

We wrześniu 2007 r. w porównaniu z sierpniem spośród warzyw przeznaczonych do bezpośredniego spożycia nastąpił spadek ceny skupu większości warzyw: kapusty białej (o 24%), cebuli (o 22%), pomidorów gruntowych (o 16%), marchwi (o 14%), pieczarek (o 9%) i buraków ćwikłowych (o 4%). Natomiast podrożały pomidory szklarniowe (o 84%), ogórki do konserwowania (o 65%), do kwaszenia (o 46%) oraz kalafioiry gruntowe (o 40%). W skupie do przetwórstwa więcej płacono za kalafioiry różyczkowane (o 14%) i marchew (o 5%). Mniej płacono za cebulę obieraną (o 20%), kapustę białą (o 16%), fasolę szparagową, brokuły różyczkowane, pomidory do mrożenia i do tłoczenia. Podrożała większość warzyw przeznaczonych na eksport oraz w hurcie, a najbardziej: ogórki, pomidory, kalafioiry gruntowe, kapusta pekińska i czerwona. Potaniała cebula, kapusta biała i marchew. W stosunku do września 2006 r. wzrosły ceny skupu i hurtowe większości warzyw do bezpośredniej konsumpcji, a najbardziej ogórków, pomidorów i kapusty białej. Spośród warzyw przeznaczonych na eksport i do przetwórstwa większość gatunków potaniała, jak: cebula, seler, marchew i buraki.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pomidory gruntowe	Pomidory szklarniowe	Kalafiori gruntowe (szkl.)	Pieczarki
2006 VII	1,58	1,76	1,50	1,53	0,78	1,22	0,90	-	2,69	-	4,88
VIII	1,14	1,79	0,40	1,23	0,66	1,15	0,81	-	1,66	2,20	5,33
IX	0,94	1,57	0,34	0,74	0,58	0,95	0,70	1,07	1,65	1,91	5,26
X	0,82	1,38	0,29	0,59	0,45	-	-	0,50	1,99	-	4,29
XI	0,90	1,35	0,29	0,57	0,50	-	-	-	2,82	-	4,32
XII	0,93	1,39	0,26	0,58	0,48	-	-	-	4,07	-	4,68
2006 I-XII	0,85	1,29	0,58	0,85	0,64	1,11	0,80	0,79	3,58	2,06	4,50
2007 I	0,94	1,46	0,27	0,61	0,50	-	-	-	5,17	-	4,46
II	1,04	1,56	0,30	0,67	0,51	-	-	-	-	-	4,38
III	1,12	1,65	0,33	0,71	0,54	-	-	-	7,06	-	4,28
IV	1,47	1,81	0,47	0,75	0,54	-	-	-	7,69	-	4,25
V	1,71	2,05	1,08	0,86	0,57	-	-	-	4,08	-	4,09
VI	2,13	2,46	0,80	0,99	0,85	-	-	-	3,22	-	4,56
VII	1,43	2,09	0,40	1,11	0,64	0,99	0,81	-	2,34	-	5,17
VIII	0,96	1,73	0,68	0,71	0,50	1,48	1,03	1,40	1,34	1,46	6,00
IX	0,75	1,51	0,52	0,61	0,48	2,44	1,50	1,17	2,46	2,05	5,43
Wskaźnik zmian w %											
<u>IX 2007</u> <u>VIII 2007</u>	78	87	76	86	96	165	146	84	184	140	91
<u>IX 2007</u> <u>IX 2006</u>	80	96	153	82	83	257	214	109	149	107	103

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSiR MRiRW, ^c ceny za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Pietruszka	Fasola szparag.	Brokuly różyczk.	Kalafiori różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2006 VII	0,90	-	-	-	-	0,78	-	-	1,04	-	-
VIII	1,12	0,30	-	-	-	0,95	1,44	0,98	1,03	0,50	0,24
IX	1,16	0,29	0,23	0,25	-	0,96	1,29	1,01	0,90	0,47	0,23
X	1,20	0,25	0,24	0,24	-	0,83	1,34	0,80	-	0,46	0,22
XI	1,42	0,25	0,23	0,22	0,65	-	1,39	0,90	-	-	-
XII	1,45	0,25	0,24	0,23	0,73	-	-	-	-	-	-
2006 I-XII	0,95	0,48	0,36	0,26	0,86	0,88	1,37	0,92	0,99	0,48	0,23
2007 I	1,43	0,28	0,34	0,25	0,98	-	-	-	-	-	-
II	1,43	0,33	0,46	0,26	1,13	-	-	-	-	-	-
III	1,46	0,33	0,43	0,27	0,80	-	-	-	-	-	-
IV	1,59	0,39	-	0,27	-	-	-	-	-	-	-
V	1,76	0,66	-	0,25	-	-	-	-	-	-	-
VI	1,80	0,80	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	-	-	-	0,22	-	0,72	-	-	0,98	-	-
VIII	1,03	0,45	0,22	-	-	0,71	1,20	0,87	1,22	0,53	0,21
IX	0,82	0,38	0,23	0,23	-	0,65	1,16	0,99	-	0,50	0,20
Wskaźnik zmian w %											
<u>IX 2007</u> <u>VIII 2007</u>	80	84	105	x	x	92	97	114	x	94	95
<u>IX 2007</u> <u>IX 2006</u>	71	131	100	92	x	68	90	98	x	106	87

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki czerwone	Ziemniaki
2006 VI	2,90	-	0,83	0,47	0,80	-	1,10	3,00	3,25	0,66	-	1,25	-
VII	2,98	0,95	0,92	0,36	0,80	-	1,40	-	-	1,11	-	0,63	-
VIII	2,01	0,80	1,53	0,40	0,70	3,08	1,00	-	3,25	0,91	1,40	0,57	-
IX	2,53	0,75	1,25	0,34	0,65	2,53	0,79	-	1,01	0,88	-	0,40	-
X	2,64	1,60	0,72	0,26	0,49	2,20	0,80	2,20	0,83	0,69	1,00	0,40	-
XI	2,80	-	0,63	0,24	0,43	-	0,62	1,65	0,75	0,74	1,00	0,36	-
XII	-	-	0,61	0,24	0,40	-	0,60	1,50	0,74	0,79	1,00	0,41	-
2006 I-XII	3,05	1,03	0,95	0,45	0,68	2,60	0,85	1,97	1,68	0,67	1,38	0,54	-
2007 I	-	-	0,70	0,24	0,45	-	0,57	1,64	0,79	0,83	1,00	0,37	-
II	-	-	1,02	0,25	0,54	-	0,60	1,70	0,98	0,84	1,00	0,31	-
III	-	-	1,57	0,25	0,69	-	0,60	1,33	1,20	0,84	-	0,28	-
IV	-	-	2,40	0,46	1,18	-	-	1,40	1,30	0,88	-	0,23	-
V	3,06	-	1,21	0,83	-	-	-	2,20	2,50	1,05	-	0,25	-
VI	2,98	-	0,78	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	2,80	0,61	0,78	0,80	1,10	5,00	-	-	-	0,89	-	0,63	0,44
VIII	1,85	0,94	0,85	0,71	0,50	3,50	0,63	-	0,70	0,73	0,80	0,36	-
IX	2,86	-	1,22	0,64	0,60	3,19	0,54	1,41	0,79	0,57	0,86	0,38	0,23
Wskaźnik zmian w %													
<u>IX 2007</u> <u>VIII 2007</u>	155	x	144	90	120	91	86	x	113	78	108	106	x
<u>IX 2007</u> <u>IX 2006</u>	113	x	98	188	92	126	68	x	78	65	x	95	x

^a cena za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Soki warzywne pozostałe	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne	Dania mrożone gotowe	Marynaty
2006 IV	3 292	1 111	25 062	3 526	1 215	2 075
V	2 232	1 017	20 071	3 061	1 072	1 837
VI	2 414	648	20 236	4 221	871	2 172
VII	2 727	258	20 451	10 320	642	8 353
VIII	2 890	571	25 791	12 150	853	12 760
IX	3 331	898	57 993	12 202	1 333	8 031
X	2 561	1 080	71 581	6 593	1 605	6 089
XI	2 226	840	52 278	5 611	1 540	4 566
XII	2 152	933	32 767	3 384	1 343	3 325
2006 I-XII	32 607	10 456	428 679	72 237	15 502	57 187
2007 I	3 306	837	37 035	5 341	1 626	3 285
II	3 335	929	33 376	5 075	1 543	3 331
III	4 138	690	30 500	6 577	1 789	4 986
IV	4 175	1 205	18 526	4 494	1 442	3 060
V	3 472	296	21 912	4 361	1 248	2 037
VI	2 871	455	20 237	9 694	1 098	1 741
VII	2 890	319	24 636	11 243	928	7 564
Wskaźnik zmian w %						
<u>VII 2007</u> <u>VII 2006</u>	101	70	122	116	85	434

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006												2007								VII 2007 VII 2006 (%)	
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII					
Warzywa ogółem	31271	36099	28586	31080	31494	34528	35669	26596	23295	380054	25773	22914	28151	18733	26264	33537	28834		93			
Cebula	14934	16429	10317	6501	6525	7818	7970	10169	7543	144225	8366	7144	6849	5346	6269	5289	5352		82			
Kapusta	6147	6768	2458	1728	1451	2338	5439	3504	4722	484226	4700	5268	8437	6212	3331	5826	4459		258			
Marchew	1624	2277	1800	454	267	269	340	858	508	12441	819	683	964	992	1509	1715	1716		379			
Ogórki	263	802	2168	5814	7665	4217	566	220	318	22260	410	123	44	383	1157	2143	3113		57			
Pomidory	914	3409	6161	10415	10535	11663	9203	2091	1320	50486	945	1017	1415	1419	8855	10347	7666		74			
Kalafiory	116	147	2174	2863	1636	2653	3973	1025	114	15127	174	202	322	258	1093	4013	2076		73			
Przetwory ogółem	34155	30414	28715	21020	22353	34567	43539	41175	35206	418814	39126	38105	49009	30979	32129	24663	19118		91			
Susze	1441	1385	1256	1143	1160	1447	1856	1841	1069	17436	1549	1224	1102	1060	1068	905	733		64			
Marynaty	2460	2383	1967	1874	2175	2779	3451	3319	2264	30726	2260	2317	2645	3050	2966	2998	1859		99			
Konserwy	2784	2465	1873	1060	1745	2973	3968	3968	3941	34973	3683	3952	4449	3676	3247	2279	1791		169			
-kapusta kwasz.	834	904	527	375	628	1142	1109	1466	1696	11543	1784	1852	2386	1953	1159	905	728		194			
Mrożonki	24989	22167	21117	15214	15122	25239	31484	28735	25455	306806	29264	28210	33436	20708	22592	15850	12252		81			
Pieczarki i ich przetwory	10915	10578	9394	7827	7846	9447	12246	12602	14598	132479	14648	13021	17499	15771	14835	11217	8192		105			
Warzywa ogółem	7260	12247	13077	15949	16272	22835	16390	10237	90676	145484	9596	8563	10347	8345	16093	17581	14863		93			
Cebula	1018	3928	5713	8697	7915	8535	6389	1425	917	44928	4247	3605	3316	2795	3358	2661	2367		27			
Kapusta	876	1040	488	299	227	331	572	515	565	7113	571	675	1368	859	747	1226	791		265			
Marchew	243	348	327	187	129	108	100	135	131	2360	139	136	177	163	335	350	403		216			
Ogórki	173	488	909	1936	2490	1399	311	148	200	8174	247	55	45	298	795	1856	1063		55			
Pomidory	1018	3928	5713	8697	7915	8535	6389	1425	917	44928	680	715	1218	1731	7269	7932	6545		75			
Kalafiory	64	107	612	810	708	1127	1098	429	64	5281	94	109	169	140	416	1087	795		98			
Przetwory ogółem	19179	17198	15715	11498	13573	21414	26736	25347	21464	240414	24281	22107	26038	18669	19839	16092	12533		109			
Susze	2290	2014	1985	1788	1973	2507	3185	3201	2116	28686	2957	2204	2202	1944	2132	1645	1582		88			
Marynaty	1960	1968	1546	1461	1589	2166	2832	2676	1803	23838	2083	1974	2434	2070	2121	2239	1301		89			
Konserwy	1814	1541	1474	768	1247	2020	2406	2243	2171	21769	2069	2090	2429	2033	1962	1887	1392		181			
-kapusta kwasz.	399	404	272	196	234	410	423	492	590	4739	508	514	650	519	375	381	266		136			
Mrożonki	11259	10173	8914	6349	7029	13070	16221	15362	13506	144681	15275	13977	16636	10836	11851	8069	6112		96			
Pieczarki i ich przetwory	15930	16584	14154	11391	11603	14191	18053	18056	20057	189059	21557	18448	23965	21200	20293	16103	11938		105			

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ. MRiRW, MF, od I.I.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006												2007							VII 2007 VII 2006 (%)	
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII				
Warzywa ogółem	27253	21586	20796	11061	5693	8259	10309	23836	34918	249374	34772	33036	47721	43211	33641	18730	6438		58		
Cebula	2030	3862	8285	3699	2596	6031	5903	6621	8893	53275	8418	10827	10759	12491	11017	5721	1077		29		
Kapusta	675	431	26	11	2	0	2	0	8	1849	56	57	354	1663	1167	306	777		x		
Marchew	4160	5697	5729	3111	1580	185	1108	238	639	34763	1013	2049	4385	4829	5495	4964	777		25		
Ogórki	2102	355	123	22	34	43	1151	3453	3791	19093	4976	2538	2859	2024	1440	268	147		668		
Pomidory	7318	4864	3558	2194	649	178	358	7539	11840	67860	11101	9021	13972	10579	7941	42282	1711		78		
Papryka	2396	2019	1718	1078	82	874	376	2294	3328	22948	2420	2244	2530	2128	2111	1866	1296		120		
Czosnek	703	354	452	451	407	476	363	428	861	6081	739	275	866	1086	519	353	904		200		
Przetwory ogółem	9679	7582	7677	7293	9459	10175	10857	12118	9464	113190	11582	12277	14267	10246	12074	10876	9067		124		
Mrożonki	2510	2096	1763	1509	2798	3264	2343	2572	2620	29683	2801	3589	3818	2610	2694	2047	1767		117		
Susze	1100	1102	824	525	547	605	567	843	643	9226	1499	1052	1237	796	947	1092	830		158		
Marynaty	642	523	572	537	525	712	1098	1070	799	8665	834	896	979	1060	950	897	681		127		
Konserwy	2403	1100	1294	1350	2212	2233	3264	2380	2285	25026	1327	2758	3447	1865	2218	1438	928		69		
-kukurydza konserw.	1759	471	629	722	1605	1538	2104	1531	1389	15044	672	1606	2225	912	1347	534	444		61		
Koncentrat pomid.	2004	1719	2481	2511	2490	2186	2406	3913	2015	28325	3866	2968	3311	2888	4011	4186	3601		143		
Warzywa ogółem	22586	15678	9302	5454	2029	2166	3829	14659	26431	168977	31589	23750	37572	32763	17942	9508	4591		84		
Cebula	235	296	969	449	406	940	1049	1286	1609	8268	1574	2079	2706	2783	2522	1135	168		37		
Kapusta	290	180	9	1	1	0	2	1	4	689	29	27	165	607	280	69	69		x		
Marchew	1272	1761	1708	812	604	70	187	85	211	9958	271	509	1137	926	1054	1038	165		20		
Ogórki	934	216	19	3	15	27	742	2764	3813	17039	5279	3535	2512	1670	1099	154	42		1400		
Pomidory	8205	5500	2488	1942	354	158	433	5329	11748	61388	14157	9061	16580	14482	5998	2946	1498		77		
Papryka	3736	3821	2486	1253	78	319	261	2114	3538	28264	3799	3754	4736	3959	3796	2685	1874		150		
Czosnek	1027	555	797	569	348	407	448	677	900	7833	832	476	1008	1034	575	431	538		95		
Przetwory ogółem	7890	6397	6259	5668	6829	8119	8983	9414	7784	90393	10556	11420	12257	8176	9653	8780	7413		131		
Mrożonki	1662	1562	1240	1079	1641	2133	1642	1847	1789	20246	2891	2910	3206	2036	2015	1455	1380		128		
Susze	1643	1384	1111	741	857	1204	1049	1338	1122	14033	2152	1789	1881	1238	1650	1660	1311		177		
Marynaty	484	458	475	420	384	631	884	832	604	6655	725	746	853	833	662	730	494		118		
Konserwy	2212	1308	1536	1432	2116	2230	3252	2373	2328	26028	1800	3502	3288	1666	2177	1504	1033		72		
-kukurydza konserw.	13202	353	459	527	1108	1142	1543	1135	1064	11213	532	1253	1721	636	998	418	353		67		
Koncentrat pomid.	1175	1022	1370	1347	1301	1215	1329	2098	1179	15715	2079	1711	1931	1620	2253	2513	2099		156		

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ. MRiRW, MF, od I.I.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafiory	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2006 V	0,21	0,17	0,15	0,64	1,17	0,73	1,49	0,92	0,45	0,50
VI	0,30	0,22	0,18	0,45	0,94	0,31	1,45	0,92	0,52	0,46
VII	0,37	0,18	0,42	0,34	0,84	0,30	1,47	1,02	0,52	0,59
VIII	0,43	0,18	0,49	0,33	0,76	0,45	1,58	0,81	0,37	0,53
IX	0,47	0,14	0,41	0,34	0,75	0,41	1,59	0,80	0,36	0,49
X	0,53	0,11	0,40	0,64	0,71	0,27	1,63	0,91	0,38	0,51
XI	0,46	0,16	0,17	0,84	0,73	0,42	1,49	0,90	0,34	0,53
XII	0,51	0,14	3,94	0,72	0,89	0,85	1,47	0,90	0,35	0,50
2006 I-XII	0,29	0,16	0,35	0,38	0,82	0,36	1,51	0,83	0,41	0,49
2007 I	0,51	0,12	0,17	0,60	0,72	0,54	1,43	1,15	0,28	0,46
II	0,50	0,13	0,20	0,45	0,70	0,54	1,35	1,04	0,28	0,45
III	0,48	0,16	0,18	1,03	0,86	0,52	1,32	1,23	0,27	0,46
IV	0,52	0,13	0,16	0,78	1,22	0,55	1,36	0,65	0,27	0,51
V	0,54	0,22	0,22	0,69	0,82	0,38	1,42	0,65	0,32	0,49
VI	0,50	0,21	0,20	0,87	0,77	0,27	1,49	0,71	0,42	0,44
VII	0,44	0,18	0,23	0,34	0,85	0,38	1,55	0,58	0,37	0,43
Wskaźnik zmian w %										
<u>VII 2007</u> <u>VI 2007</u>	88	86	115	39	110	141	104	82	88	98
<u>VII 2007</u> <u>VII 2006</u>	119	100	55	100	101	127	105	57	71	73

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW i MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała ^a	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafiory gruntowe ^a
2006 V	0,69	0,69	1,20	0,81	-	-	2,28	5,74	-
VI	0,88	0,71	1,25	1,17	1,86	-	1,31	3,28	2,23
VII	1,13	1,09	1,41	0,94	1,20	-	0,79	2,88	1,59
VIII	1,21	1,37	1,27	0,78	1,16	1,19	1,34	2,07	2,99
IX	1,18	0,92	0,86	0,69	1,19	0,87	1,23	2,06	2,28
X	1,11	0,92	0,81	0,64	3,13	1,02	3,05	2,62	1,40
XI	1,15	1,00	0,82	0,68	-	-	5,45	3,78	-
XII	1,19	1,06	0,78	0,67	-	-	6,53	5,58	-
2005 I-XII	0,93	0,89	1,04	0,78	1,71	1,03	4,22	5,02	2,10
2007 I	1,28	1,13	0,78	0,69	-	-	13,38	-	-
II	1,29	1,30	0,80	0,69	-	-	11,13	-	-
III	1,31	1,32	0,81	0,63	-	-	7,11	14,08	-
IV	1,83	1,35	0,87	0,66	-	9,37	5,50	9,37	-
V	1,73	2,06	0,90	0,65	-	-	4,04	4,18	-
VI	2,12	1,69	1,25	0,93	2,60	-	2,13	3,22	-
VII	1,41	2,13	1,03	0,69	1,02	1,98	1,13	2,97	2,26
VIII	1,00	2,07	0,73	0,57	1,50	0,91	1,62	1,65	1,74
IX	0,78	1,76	0,71	0,55	3,40	1,29	2,96	2,89	2,75
Wskaźnik zmian w %									
<u>IX 2007</u> <u>VIII 2007</u>	78	85	97	96	227	142	183	175	158
<u>IX 2007</u> <u>IX 2006</u>	66	191	83	80	286	148	241	140	121

^a ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafiory mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Keczap	Sok pomidorowy ^a
2006 VII	2,74	7,21	2,92	2,90	2,75	5,94	2,50
VIII	2,77	7,06	2,96	2,94	2,77	5,93	2,48
IX	2,79	6,95	3,07	2,99	2,85	5,93	2,44
X	2,78	7,22	3,15	3,01	2,93	5,98	2,42
XI	2,73	7,32	3,16	3,06	3,03	5,96	2,45
XII	2,74	7,43	3,21	3,08	3,06	5,97	2,44
2006 I-XII	2,77	7,29	3,00	2,94	2,83	5,79	2,41
2007 I	2,74	7,60	3,31	3,08	3,08	5,98	2,26
II	2,67	7,72	3,23	2,99	3,11	6,07	2,27
III	2,67	7,74	3,22	2,98	2,89	5,98	2,26
IV	2,64	7,83	3,26	2,84	2,88	6,01	2,27
V	2,68	7,96	3,24	2,86	2,93	6,09	2,30
VI	2,69	7,85	3,24	2,82	2,95	6,06	2,32
VII	2,74	7,88	3,25	2,82	3,03	6,00	2,32
VIII	2,76	7,89	3,22	2,86	3,01	6,00	2,24
Wskaźnik zmian w %							
<u>VIII 2007</u> <u>VII 2006</u>	101	100	99	101	99	100	97
<u>VIII 2007</u> <u>VIII 2006</u>	100	112	109	97	109	101	90

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory gruntowe	Ogórki gruntowe	Kalafiory	Pieczarki
2006 VI	1,81	1,33	2,36	1,76	5,98	6,66	11,80	-	3,06	3,37	5,75
VII	2,49	1,68 ^a	2,49	2,07	7,37	1,48 ^a	9,77	-	2,02	2,21	6,27
VIII	2,32	2,11 ^a	2,30	1,69	6,70	5,79	5,13	-	1,90	3,95	7,14
IX	2,08	0,98	1,82	1,44	4,66	4,40	3,71	3,21	1,84	3,48	6,65
X	1,90	0,80	1,62	1,34	1,34	4,08	3,39	3,61	2,98	2,37	5,96
XI	1,85	0,75	1,55	1,30	3,20	3,84	5,76	-	-	2,98	5,95
XII	1,92	0,74	1,57	1,29	3,10	3,82	7,31	-	-	4,49	6,15
2006 I-XII	1,74	1,05	1,87	1,47	4,39	4,78	8,23	3,41	2,36	4,45	6,13
2007 I	2,01	0,76	1,59	1,29	3,06	4,08	10,41	-	10,3	5,84	6,11
II	2,09	0,75	1,64	1,29	3,11	4,23	12,11	-	-	5,76	6,05
III	2,15	0,75	1,66	1,29	3,20	4,28	12,96	-	-	5,54	6,02
IV	2,43	0,90	1,75	1,32	3,68	4,40	14,59	-	-	6,14	6,04
V	2,73	1,48	1,85	1,35	4,41	4,27	14,30	-	-	4,97	6,01
VI	2,98	2,41 ^a	2,06	1,82	4,78	4,32	11,48	-	3,94	2,88	6,28
VII	2,67	2,63 ^a	2,11	1,67	5,14	-	10,18	-	2,17	3,30	7,03
VIII	2,18	2,73 ^a	1,72	-	4,14	4,69	5,36	-	2,91	2,78	7,62
Wskaźnik zmian w %											
<u>VIII 2007</u> <u>VII 2006</u>	82	104	82	x	81	x	53	x	134	84	108
<u>VIII 2007</u> <u>VIII 2006</u>	94	129	75	x	62	81	104	x	153	70	107

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy	Fasola szparag. mrożona	Szpinak mrożony	Kalafiori mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Ketchup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny
2006 VI	4,21	15,43	6,26	5,62	6,68	5,46	8,70	3,54	5,28	7,94	3,82
VII	4,24	15,43	6,22	5,66	6,68	5,46	8,70	3,54	5,33	7,94	3,81
VIII	4,23	15,43	6,24	5,64	6,68	5,48	8,70	3,55	5,35	7,97	3,81
IX	4,24	15,43	6,26	5,66	6,66	5,50	8,70	3,55	5,35	8,00	3,80
X	4,28	15,57	6,48	5,70	6,78	5,62	8,70	3,55	5,40	8,06	3,80
XI	4,30	15,57	6,76	5,76	7,00	5,76	8,75	3,57	5,35	8,00	3,80
XII	4,30	15,57	7,06	5,78	7,18	5,90	8,75	3,57	5,28	7,86	3,79
2006 I-XII	4,26	15,52	6,35	5,57	6,77	5,53	8,69	3,56	5,29	7,91	3,81
2007 I	4,29	15,57	7,22	5,76	7,28	6,00	8,80	3,59	5,33	7,91	3,99
II	4,27	15,57	7,44	5,80	7,42	6,02	8,85	3,59	5,38	7,94	3,98
III	4,26	15,71	7,58	5,80	7,52	6,10	8,85	3,61	5,33	7,97	4,00
IV	4,21	15,86	7,60	5,78	7,54	6,10	8,85	3,61	5,30	7,83	4,01
V	4,21	15,86	7,74	5,78	7,62	6,14	8,85	3,62	5,38	7,91	4,03
VI	4,19	15,86	7,78	5,80	7,64	6,22	8,85	3,65	5,40	7,97	4,04
VII	4,21	15,86	7,80	5,80	7,64	6,24	8,85	3,66	5,45	8,03	4,05
VIII	4,22	16,00	7,82	5,82	7,64	6,28	8,90	3,69	5,50	8,06	4,05
Wskaźnik zmian w %											
$\frac{\text{VIII 2007}}{\text{VII 2006}}$	100	101	100	100	100	101	101	101	101	100	100
$\frac{\text{VIII 2007}}{\text{VIII 2006}}$	100	104	125	103	114	115	102	104	103	101	106

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

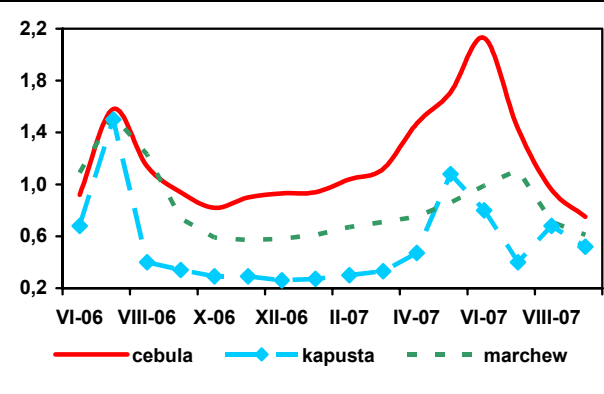
Tab. 12. Relacje cen hurtowych i cen detalicznych warzyw w Polsce i w Niemczech (%)

Miesiące	Ceny hurtowe						Ceny detaliczne						
	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafiori	Cebula	Kapusta biała	Kapusta pekińska	Marchew	Buraki	Pory	Kalafior
2006 II	48	68	42	25	-	-	58	37	62	54	44	63	107
III	46	65	44	25	-	-	50	36	59	51	54	66	117
IV	-	59	58	26	-	-	37	38	58	51	54	70	116
V	44	58	65	25	-	-	35	-	-	52	97	95	110
VI	46	61	66	28	-	-	46	-	-	72	107	97	119
VII	45	64	63	29	44	55	64	-	-	75	89	-	62
VIII	52	67	58	28	48	48	73	-	-	77	92	85	66
IX	54	69	31	26	-	-	69	32	-	65	58	67	83
X	52	75	29	28	-	-	62	30	71	63	64	77	68
XI	53	74	30	26	-	-	58	27	66	63	45	80	43
XII	50	75	32	28	-	-	55	34	63	62	68	77	-
2007 I	48	72	35	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	47	68	45	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	47	61	61	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	48	57	66	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	46	59	68	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	48	62	65	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	49	65	62	25	45	54	-	-	-	-	-	-	-
VIII	45	68	32	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-

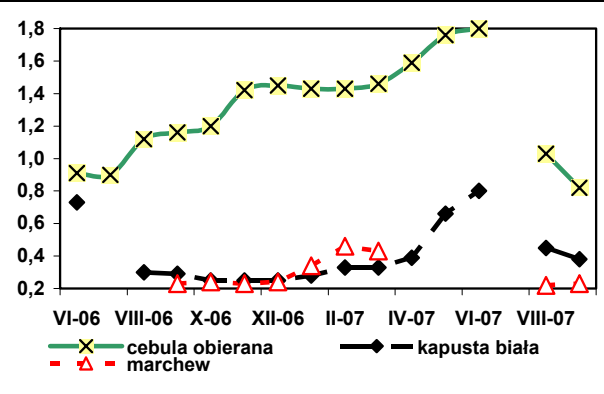
Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i ZMP der Markt Obst und Gemüse i dla Niemiec ceny detaliczne na podstawie "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.

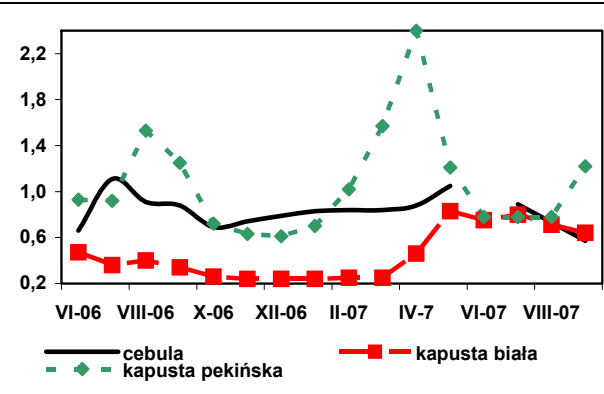
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

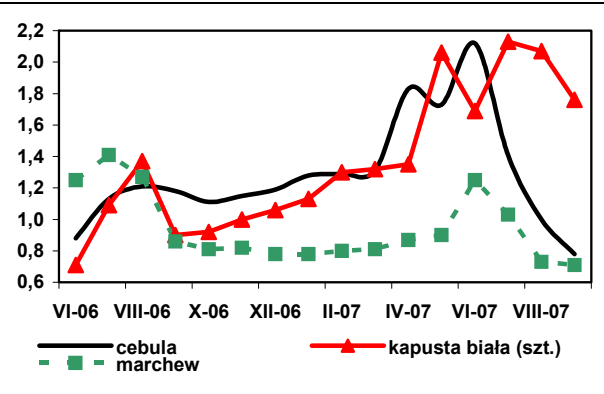
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

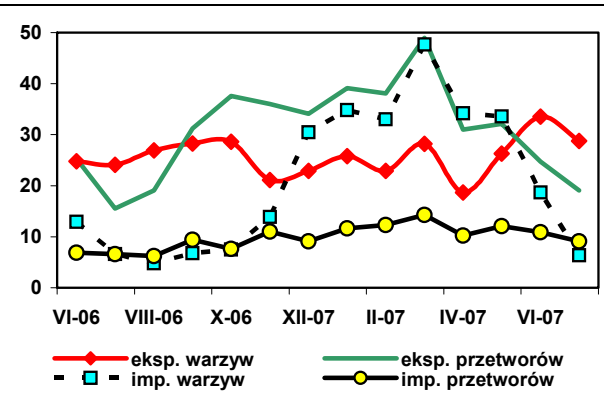
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

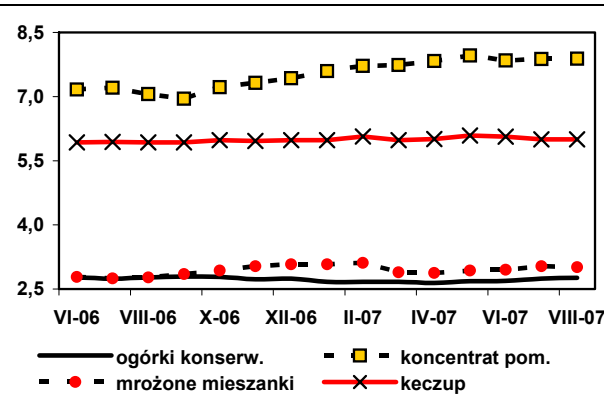
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

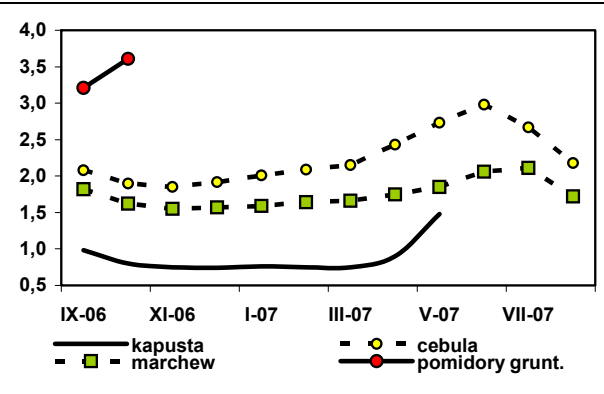
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

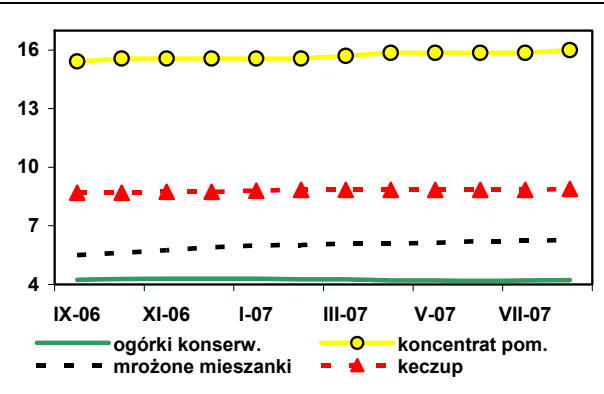
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Rynek owoców

Bożena Nosecka
Irena Strojewska

Według wrześniowego szacunku GUS zbiory owoców w Polsce w 2007 r. wyniosły 1258 tys. ton i były 48% niższe niż w roku poprzednim. Najbardziej zmniejszyła się produkcja jabłek (o 55%), gruszek (o 52%), czereśni (o 47%), wiśni (o 45%) i śliwek (o 43%). Łączne zbiory owoców jagodowych obniżyły się o 18%. Spośród tych owoców największy był spadek produkcji porzeczek (o 28%).

We wrześniu 2007 r. średnie ceny jabłek na rynkach hurtowych zwiększyły się w porównaniu do września roku poprzedniego o 7%. Najbardziej podrożały odmiany: Cortland i Jonagold (o 12%). Firmy eksportowe płaciły za te owoce dwukrotnie wyższe ceny, a w skupie do przetwórstwa jabłka podrożały trzykrotnie – do 0,9 zł/kg. Tak wysoki wzrost cen skupu spowodowany był zwiększeniem cen w eksporcie zagęszczonego soku jabłkowego oraz dużą konkurencją zakładów przetwórczych o surowiec. W skupie do przetwórstwa dwukrotnie wyższe niż we wrześniu 2006 r. były ceny malin odmian późnych, oraz śliwek, a niemal czterokrotnie droższa była aronia. Ceny gruszek na rynkach hurtowych wzrosły o 12%, a płaconych za te owoce przez firmy eksportowe o 20%. Niemal trzykrotnie wyższe były ceny przeznaczonych na eksport śliwek. Spadek podaży na rynkach światowych zadecydował też o zwiększeniu cen owoców południowych. Cytryny na rynkach hurtowych były droższe niż we wrześniu 2006 r. o 41%, pomarańczę o 25%, bananów o 10%, a mandarynek i winogron o 8%. Ceny hurtowe jabłek, bananów i winogron były we wrześniu niższe niż w miesiącu poprzednim. Potaniały też w skupie do przetwórstwa: aronia i śliwki, a w skupie prowadzonym przez firmy eksportowe – jabłka deserowe.

W wyniku spadku zbiorów w kraju i wzrostu cen importowych wyższe są ceny detaliczne większości owoców. W sierpniu 2007 r. w relacji do sierpnia roku poprzedniego jabłka na rynku detalicznym były droższe o 15%, śliwki o 18%, maliny o 21%, pomarańcze o 18%, a banany o 9%. Tańsze były jedynie winogrona (o 9%), mandarynki (o 4%), ale też pochodzące głównie z importu gruszki (o 10%). Spośród przetworów owocowych nieznacznie tańszy był tylko sok pitny z porzeczek czarnych, a najbardziej podrożały mrożone owoce i sok pomarańczowy. W sierpniu średnie ceny detaliczne owoców strefy umiarkowanej wzrosły w stosunku do sierpnia 2006 r. o 14%, a owoce południowe potaniały o 3,6% (decydujący był spadek cen wino-

gron). Zwiększyły się w tych miesiącach ceny zbytu większości przetworów, a najbardziej zwiększyły się ceny dżemu truskawkowego i soku pomarańczowego. Ceny zbytu większości przetworów wzrosły bardziej niż detaliczne, co oznacza zmniejszenie marży handlowej na rynku tych produktów.

Mniejsza podaż surowca do przetwórstwa zadecydowała o tym, że w firmach średnich i dużych w lipcu 2007 r. mniejsza niż w lipcu roku poprzedniego była produkcja mrozonek owocowych. Wzrosła natomiast o 16% produkcja zagęszczonych soków owocowych (głównie z owoców miękkich). Większa była też produkcja dżemów i kompotów. Nie zmieniła się znacznie produkcja soków pitnych. Spadek produkcji soków jabłkowych i pomarańczowych zrekompensowany został wzrostem produkcji pozostałych soków – głównie mieszanych. W okresie I-VII 2007 r. produkcja soku pomarańczowego w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego spadła aż o 42%, a soku jabłkowego o 10%. Spadek produkcji spowodowany był wzrostem cen na rynku światowym surowców w produkcji soków pitnych tj. zagęszczonych soków z tych owoców. Produkcja pozostałych soków wzrosła w tym okresie o 23%, soków zagęszczonych o 19%, a owoców mrożonych o 16%. Produkcja dżemów obniżyła się o 9%.

W lipcu rozmiary eksportu owoców świeżych, z powodu niższej sprzedaży truskawek i malin, były mniejsze o 33% (29,5 tys. ton), a eksport przetworów owocowych o 19% (59,9 tys. ton). Decydujące było zmniejszenie sprzedaży zagęszczonego soku jabłkowego i mrozonek owocowych. Z powodu wzrostu cen większości produktów, wpływy z eksportu owoców świeżych obniżyły się tylko o 7%, a przetworów wzrosły o 17%. W lipcu w porównaniu z lipcem 2006 r. niższy był wolumen i wartość przywozu większości owoców i ich przetworów (wzrósł tylko import owoców mrożonych). W okresie I-VII 2007 r. wartość eksportu owoców świeżych i ich przetworów wzrosła w porównaniu z tym samym okresem roku poprzedniego o 24%, a importu o 5%. Dodatnie saldo handlu wyniosło 67 mln EUR, wobec ujemnego w wysokości 30 mln EUR w okresie I-VII 2006 r.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2006 VII	2,54	-	1,82	2,43	1,99	4,38	-
VIII	1,66	-	-	2,06	2,85	2,57	2,05
IX	1,07	2,04	-	-	-	-	1,00
X	0,99	2,03	-	-	-	-	1,24
XI	0,97	2,52	-	-	-	-	-
XII	0,98	2,38	-	-	-	-	-
2006 I-XII	1,37	2,41	1,77^a	2,22^a	2,42	2,99	1,43^a
2007 I	1,05	2,20	-	-	-	-	-
II	1,04	2,34	-	-	-	-	-
III	1,27	2,45	-	-	-	-	-
IV	1,39	2,73	-	-	-	-	-
V	1,98	2,82	8,43	-	-	-	-
VI	2,15	-	3,13	-	-	-	-
VII	2,07	-	-	2,94	4,59	2,93	2,93
VIII	2,45	2,83	-	-	4,83	2,29	2,61
IX	2,07	2,55	-	-	-	2,61	2,09
Wskaźniki zmian cen (%)							
IX 2007 VIII 2007	84	91	x	x	x	114	80
IX 2007 IX 2006	193	125	x	x	x	x	209

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Jabłka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2006 VII	0,31	2,22	0,55	0,61	2,02	-	1,37	0,70	-
VIII	0,27	-	1,18	0,75	2,20	0,63	1,31	0,99	0,51
IX	0,26	-	-	-	1,99	0,66	-	-	0,48
X	0,29	-	-	-	2,25	0,60	-	-	0,42
XI	0,38	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,49	-	-	-	-	-	-	-	-
2006 I-XII	0,37	1,99^a	1,02^a	0,63^a	2,16^a	0,64^a	1,36^a	0,90^a	0,47^a
2007 I	0,47	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,48	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,48	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,45	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,45	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	-	3,24	1,43	1,75	2,46	-	-	-	-
VII	0,45	3,93	1,91	3,40	3,86	-	1,96	1,71	-
VIII	0,74	-	-	-	4,09	2,72	-	-	1,25
IX	0,88	-	-	-	4,50	2,50	-	-	1,15
Wskaźniki zmian cen (%)									
IX 2007 VIII 2007	119	x	x	x	110	92	x	x	92
IX 2007 IX 2006	338	x	x	x	226	379	x	x	240

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukaszówka	Truskawki	Czeresnie	Maliny	Śliwki
2006 VII ^a	2,07	2,20	-	2,38	2,20	2,20	2,20	-	-	3,78	3,46	5,33	-
VIII ^a	1,21	2,20	-	2,20	2,20	2,20	2,20	2,31	-	-	3,17	4,22	1,42
IX	0,76	1,00	-	-	-	-	0,79	1,67	1,57	-	-	-	0,82
X	0,73	1,00	-	-	0,63	0,65	0,71	1,56	1,59	-	-	-	1,33
XI	0,78	1,03	1,04	0,76	0,73	0,73	0,73	1,54	1,45	-	-	-	-
XII	0,81	1,04	1,32	0,86	0,79	0,79	0,77	1,48	1,45	-	-	-	-
2006 I-XII	1,15	1,47	1,33	1,38	1,29	1,30	1,23	1,71	1,51	3,88	3,25	4,78	1,19
2007 I	0,89	1,07	1,70	0,93	0,81	0,83	0,83	1,50	1,40	-	-	-	-
II	1,01	1,20	1,80	0,95	0,89	0,90	0,91	-	-	-	-	-	-
III	1,13	1,40 ^a	1,80 ^a	1,12	1,13	1,12	1,10	-	-	-	-	-	-
IV	1,24	1,33 ^a	1,73 ^a	1,17	1,18	1,16	1,15	-	-	-	-	-	-
V ^a	1,77	1,60	1,98	1,97	1,95	1,96	1,91	-	-	4,50	-	-	-
VI ^a	1,90	-	-	2,03	1,97	1,96	2,00	-	-	4,23	8,50	9,00	-
VII	1,91	-	-	2,07	2,0	2,00	2,00	-	-	-	7,75	9,00	-
VIII	1,73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,09
IX	1,63	1,87	-	-	-	-	1,80	2,0	2,0	-	-	-	2,30
Wskaźniki zmian cen (%)													
<u>IX 2007</u> <u>VIII 2007</u>	94	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	110
<u>IX 2007</u> <u>IX 2006</u>	214	187	x	x	x	x	228	120	127	x	x	x	280

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne owocowe i owocowo-warzywne	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty
2006 VI	8 943	10 571	19 138	5 250	51 958	5 205	1 013
VII	7 944	11 408	12 656	10 424	79 972	3 974	2 668
VIII	7 266	9 954	21 770	28 726	80 510	4 485	4 673
IX	6 635	9 116	18 917	45 481	34 790	3 703	1 039
X	10 275	9 486	25 762	49 665	15 422	4 447	997
XI	5 851	9 892	24 329	32 662	15 221	4 774	1 511
XII	7 863	10 900	29 010	10 540	8 995	3 698	1 392
2006 I-XII	92 233	129 570	266 594	192 620	336 492	54 544	17 944
2007 I	7 063	9 502	25 947	4 203	11 179	3 951	1 876
II	5 795	7 339	25 776	2 778	10 995	3 702	1 281
III	7 552	9 443	31 246	3 044	14 565	4 273	1 307
IV	8 409	9 662	27 806	2 049	9 403	4 411	1 094
V	7 495	6 327	25 350	979	8 203	4 063	1 313
VI	6 408	7 558	26 028	5 116	84 340	5 296	990
VII	6 548	6 486	18 851	12 091	72 542	4 687	3 187
Wskaźniki zmian (%)							
<u>VII 2007</u> <u>VI 2007</u>	102	86	72	236	86	89	322
<u>VII 2007</u> <u>VII 2006</u>	82	57	149	116	91	118	119

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006												2007							VII 2007 VII 2006 (%)
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII				
Owoce świeże	42 689	36 827	44 310	35 190	32 465	29 887	52 041	77 134	583 020	95 402	91 341	120 823	53 834	41 363	43 724	29 519	67			
Jabłka	35 410	12 095	1 922	3 464	14 390	19 199	41 531	63 304	398 370	87 547	83 511	111 342	46 786	33 862	17 781	3 622	191			
Gruszki	103	19	40	179	821	685	499	282	3 169	166	239	269	185	263	260	189	472			
Truskawki	204	16 345	6 251	331	274	44	-	-	24 073	1	29	124	48	750	14 537	443	7			
Śliwki	-	16	103	2 393	6 291	1 679	17	5	10 504	74	14	9	30	26	39	511	496			
Maliny	165	174	10 143	5 405	3 280	854	99	61	20 776	2	15	-	150	25	2 251	5 749	57			
Wiśnie	-	-	1 213	7 957	40	-	22	-	9 232	196	-	86	22	24	544	2 246	185			
Przetwory owocowe	50 132	52 635	73 682	69 961	81 172	91 688	76 058	54 713	754 293	58 023	54 859	62 602	52 890	54 319	65 660	59 934	81			
Zagęszczony sok jabłkowy	12 572	13 195	15 016	14 356	33 501	46 166	35 618	18 721	241 788	18 166	14 868	15 910	15 144	14 899	14 228	8 658	58			
Truskawki w puszkach	733	1 099	802	558	622	632	658	586	8 175	718	645	968	653	543	1 410	605	75			
Wiśnie w puszkach	441	365	336	766	528	581	487	531	6 405	545	635	682	592	623	592	859	258			
Dżemy	2 360	1 873	1 839	2 427	3 122	3 356	2 701	2 220	28 664	2 252	2 808	4 213	2 663	3 070	4 173	3 803	207			
Mrożonki	19 567	20 747	38 637	33 004	27 228	25 193	21 562	18 387	287 626	21 771	22 262	25 425	20 500	20 200	29 651	30 208	78			
Owoce świeże	13 995	19 930	28 942	23 561	16 629	9 970	15 405	20 403	213 238	25 259	24 912	32 785	18 577	17 822	30 642	28 445	93			
Jabłka	10 134	3 701	607	1 033	3 659	4 323	9 996	12 950	97 070	21 314	20 659	27 232	14 230	12 889	8 393	2 016	339			
Gruszki	63	14	25	85	358	309	240	129	1 468	59	117	142	122	196	209	166	665			
Truskawki	303	11 991	4 167	403	539	58	-	1	17 861	1	37	154	59	806	13 094	436	8			
Śliwki	-	6	38	841	3 397	768	8	6	5 065	40	13	9	41	20	49	247	651			
Maliny	162	146	7 954	3 657	2 126	592	103	47	15 573	3	21	-	106	19	2 373	7 626	96			
Wiśnie	-	-	792	3 742	35	19	19	-	4 588	156	-	19	19	23	537	1 633	206			
Przetwory owocowe	49 969	56 903	77 760	80 556	88 313	92 855	77 582	52 475	779 645	60 875	57 119	63 571	56 129	54 901	78 663	91 176	117			
Zagęszczony sok jabłkowy	13 433	14 486	15 183	13 718	34 139	45 009	34 922	17 540	245 510	18 513	14 814	15 147	13 780	14 394	13 133	7 965	52			
Truskawki w puszkach	855	1 176	939	643	696	715	736	700	9 307	906	799	1 179	782	644	1 865	732	78			
Wiśnie w puszkach	530	469	398	702	573	620	524	550	7 148	610	678	747	589	584	656	836	212			
Dżemy	2 936	2 452	2 960	3 068	3 726	3 771	3 371	2 647	35 669	2 809	3 367	4 757	3 477	3 914	5 391	6 801	230			
Mrożonki	18 176	19 116	37 579	35 045	26 956	25 481	21 121	17 696	276 265	22 017	22 460	23 445	20 599	18 710	31 205	40 328	107			

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW, Ministerstwa Finansów i Centrum Analitycznego Administracji Celnej.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006												2007							VII 2007 VII 2006 (%)
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII				
Owoce świeże	70 395	69 872	104 783	100 636	75 867	75 528	91 926	115 349	1 029	104 122	89 470	93 777	77 756	67 263	68 540	87 991	86			
Banany	21 042	16 842	16 733	20 801	18 134	20 076	23 203	20 538	233 149	21 860	18 915	23 769	20 480	22 615	13 832	13 234	80			
Owoce cytrusowe	18 644	12 074	9 326	8 717	11 710	22 523	42 511	71 706	382 025	66 305	55 848	47 878	32 977	18 394	8 772	8 276	90			
Brzoskwinie i nekt.	2 685	8 724	25 669	20 419	12 819	1 706	57	186	72 456	12	83	208	31	1 685	12 471	23 939	95			
Winogrona	8 277	4 415	6 439	19 129	17 539	19 777	15 191	9 448	119 571	5 144	4 971	7 408	9 359	7 062	2 330	6 032	95			
Arbuzy	7 408	17 452	34 631	22 154	6 782	559	291	355	91 386	198	171	637	1 905	5 934	19 372	24 530	72			
Jabłka	2 749	2 887	4 611	1 516	2 883	2 491	789	439	21 395	248	374	948	1 166	3 493	2 917	2 016	45			
Przetwory razem	21 683	17 242	21 156	20 621	20 722	22 934	23 194	25 609	256 129	16 442	31 955	30 404	22 457	16 645	19 746	17 148	82			
Soki zagęszczone	9 809	7 662	7 113	6 052	7 080	6 989	6 724	8 959	94 102	5 533	7 617	7 537	6 153	5 730	9 755	5 714	81			
-sok pomarańczowy	3 412	3 427	3 766	3 107	3 624	3 308	2 670	4 237	41 691	2 455	2 390	3 009	2 248	1 494	3 019	1 108	24			
Mrożonki	1 995	962	3 470	6 043	2 676	2 117	1 429	1 773	27 637	1 584	1 844	2 312	2 019	2 421	1 533	5 125	148			
Susze	729	651	673	894	893	1 771	1 929	1 295	12 214	1 319	914	923	489	612	551	511	74			
Dżemy	510	751	446	431	511	888	593	774	6 968	581	644	660	615	692	596	402	99			
Przetwory puszkow.	8 516	7 171	9 406	7 078	9 411	10 858	12 308	12 575	113 353	7 271	20 760	18 742	13 028	7 113	7 252	5 294	57			
-ananasy	1 506	1 558	1 475	1 632	1 629	2 286	3 052	2 867	24 599	1 314	2 016	2 809	1 651	1 315	914	917	63			
-brzoskwinie	2 826	2 109	1 820	1 820	3 644	3 666	5 049	3 924	36 881	2 043	1 991	4 994	3 075	1 772	1 763	1 622	92			
Owoce świeże	54 417	50 356	62 362	58 628	47 342	52 357	63 355	73 786	681 054	66 196	58 598	64 488	58 477	51 259	47 734	55 041	89			
Banany	13 466	10 940	6 556	9 525	8 459	10 464	13 833	12 953	134 487	13 697	12 199	15 530	13 280	13 932	8 317	6 873	107			
Owoce cytrusowe	8 782	6 661	5 513	5 250	7 285	12 688	22 242	36 850	199 794	33 558	28 589	23 935	16 939	9 768	5 368	5 394	91			
Brzoskwinie i nekt.	2 340	8 183	20 169	16 443	7 762	960	37	149	56 309	22	81	215	46	1 869	10 004	17 464	88			
Winogrona	10 603	4 764	7 198	14 247	11 533	14 232	11 918	8 141	107 213	6 420	6 184	8 952	11 889	9 353	3 552	7 183	101			
Arbuzy	3 339	5 607	8 939	3 572	856	189	118	146	23 934	119	103	442	1 306	3 183	5 925	3 918	45			
Jabłka	2 082	2 065	3 300	533	484	451	293	231	11 146	173	243	584	905	2 346	2 197	1 471	46			
Przetwory razem	21 674	19 174	25 405	32 057	27 261	27 805	25 914	30 524	298 855	18 117	26 420	29 947	23 411	22 050	25 180	27 066	105			
Soki zagęszczone	9 516	8 917	8 670	7 598	8 932	8 658	8 092	11 364	108 086	7 353	9 906	9 980	7 866	7 226	12 612	6 908	79			
-sok pomarańczowy	4 308	4 511	4 938	3 994	4 518	4 410	3 703	6 188	53 371	3 520	3 672	5 263	3 644	2 612	5 430	1 664	28			
Mrożonki	1 377	888	8 290	13 990	5 869	3 155	1 819	2 360	44 902	1 573	2 031	2 728	2 406	2 908	1 772	11 862	143			
Susze	1 272	992	1 011	1 388	1 465	2 847	3 202	2 092	20 764	2 206	1 685	1 477	1 045	1 083	848	741	71			
Dżemy	524	947	431	673	749	1 173	690	1 114	9 399	869	993	1 110	1 021	1 073	944	709	159			
Przetwory puszkow	8 798	7 328	6 907	8 275	10 006	11 606	11 811	13 212	113 211	5 897	11 589	14 407	10 969	9 637	8 940	6 700	95			
-ananasy	861	805	745	805	830	1 219	1 628	1 549	13 285	678	1 072	1 623	921	726	539	577	78			
-brzoskwinie	1 568	1 135	934	941	1 595	2 249	3 065	2 413	20 464	1 358	1 176	3 260	1 921	1 084	1 118	1 029	108			

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW, MF i CAAC.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jabłkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2006 VI	0,32	1,36	0,73	0,24	0,83	-	0,88	1,11	1,27	1,07	1,29
VII	0,37	0,65	0,91	0,26	0,79	0,65	0,90	0,85	1,20	1,18	1,19
VIII	0,36	0,48	1,22	0,36	0,69	0,47	0,98	0,79	1,17	1,16	0,92
IX	0,23	0,45	1,98	0,59	0,70	0,86	1,01	0,83	1,10	1,17	1,09
X	0,23	0,46	1,61	0,50	0,74	2,70	1,04	0,77	1,02	1,14	1,07
XI	0,25	0,48	1,24	0,27	1,67	0,88	1,03	0,78	1,03	1,14	1,10
XII	0,21	0,49	1,24	-	1,99	0,50	1,04	0,79	1,10	1,40	1,13
2006 I-XII	0,24	0,46	0,81	0,29	0,75	0,50	0,88	0,89	1,13	1,14	1,12
2007 I	0,24	0,35	1,03	0,48	1,67	0,79	1,05	0,74	1,11	1,26	1,12
II	0,25	0,49	1,28	-	1,38	-	1,05	0,73	1,11	1,24	1,07
III	0,24	0,53	1,24	0,46	0,54	0,22	1,01	0,70	1,11	1,22	1,09
IV	0,30	0,66	1,23	-	0,70	0,88	1,05	0,77	1,10	1,20	0,99
V	0,38	0,74	1,07	-	0,75	0,96	1,02	0,75	1,13	1,19	0,94
VI	0,47	0,80	0,90	2,07	1,05	0,99	1,12	0,79	1,13	1,32	1,11
VII	0,56	0,88	0,98	1,10	1,33	0,73	1,42	0,86	1,18	1,21	0,97
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>VII 2007</u> <u>VI 2006</u>	119	110	109	53	127	74	127	109	104	92	87
<u>VII 2007</u> <u>VII 2006</u>	151	135	108	423	168	112	158	101	98	103	82

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW, MF i od 01.01.2006 CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czeresnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2006 VII	2,37	-	-	-	-	4,47	4,24	3,42	4,02	3,19	3,00	3,05	5,52	3,61	8,22
VIII	1,92	-	-	-	-	-	6,10	2,02	7,06	2,17	2,85	3,02	5,42	3,66	5,54
IX	2,29	2,05	2,30	2,23	2,75	2,93	6,79	-	-	1,18	2,79	2,89	5,26	3,58	4,32
X	1,36	1,32	1,35	1,38	1,52	3,25	8,27	-	-	2,15	3,01	3,08	4,71	3,77	4,38
XI	1,31	1,29	1,33	1,35	1,49	2,53	10,75	-	-	-	3,24	3,24	3,73	3,64	4,83
XII	1,27	1,31	1,28	1,32	1,48	2,65	-	-	-	-	3,50	3,14	3,56	3,43	5,04
2006 I-XII	1,78	1,46	1,66	1,62	1,90	3,40	6,44	2,72	5,54	2,17	3,47	3,02	4,46	3,54	7,50
2007 I	1,34	1,29	1,30	1,29	1,52	2,98	-	-	-	-	3,62	3,14	3,74	3,34	10,34
II	1,35	1,28	1,31	1,32	1,53	3,00	-	-	-	-	3,65	3,07	3,84	3,16	10,16
III	1,46	1,28	1,38	1,39	1,56	3,14	-	-	-	-	3,71	3,00	4,20	3,28	9,31
IV	1,73	1,29	1,65	1,54	1,98	3,20	-	-	-	-	3,73	3,05	4,40	3,32	8,21
V	2,29	1,62	2,38	2,41	2,68	3,53	6,54	-	4,97	-	3,66	3,19	4,78	3,59	8,15
VI	2,49	2,28	2,48	2,45	2,75	4,25	3,43	-	6,27	-	3,48	3,30	5,67	3,85	9,20
VII	2,68	-	-	-	-	4,17	11,04	2,95	6,97	4,13	3,28	3,29	5,32	4,23	7,60
VIII	2,59	-	-	-	-	3,20	7,72	3,35	-	2,71	3,28	3,26	5,26	4,43	5,26
IX	2,45	2,30	2,57	2,45	2,79	3,28	7,13	-	-	-	3,07	4,07	5,68	4,48	4,65
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>IX 2007</u> <u>VIII 2007</u>	95	x	x	x	x	103	92	x	x	x	94	125	108	101	88
<u>IX 2007</u> <u>IX 2006</u>	107	112	112	110	101	112	105	x	x	x	110	141	108	125	108

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem śliwkowy	Dżem truskawkowy	Sok z czarnej porzeczki ^a	Sok jabłkowy ^a	Sok Pomarańczowy ^a
2006 V	7,57	7,30	6,60	2,86	1,52	1,80
VI	7,60	7,27	6,63	2,93	1,51	1,78
VII	7,60	7,27	7,03	3,13	1,49	1,80
VIII	7,63	7,40	6,90	3,11	1,49	1,87
IX	7,73	7,60	7,17	3,14	1,55	1,94
X	7,33	7,30	7,33	3,12	1,54	1,97
XI	7,50	7,33	7,33	3,11	1,52	2,06
XII	7,60	7,27	7,40	3,13	1,50	2,04
2006 I-XII	7,52	7,36	6,84	3,01	1,49	1,85
2007 I	7,53	7,30	7,23	3,14	1,54	2,12
II	7,47	6,93	7,07	3,13	1,55	2,19
III	7,43	7,23	7,03	3,14	1,54	2,22
IV	7,63	7,20	7,07	3,14	1,54	2,25
V	7,73	7,30	7,23	3,15	1,56	2,30
VI	8,10	7,30	7,53	3,12	1,59	2,32
VII	8,20	7,60	7,73	3,16	1,56	2,34
VIII	8,10	7,37	7,73	3,15	1,54	2,35
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>VIII 2007</u> <u>VII 2007</u>	99	97	100	100	99	100
<u>VIII 2007</u> <u>VIII 2006</u>	106	100	112	101	103	126

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czeresnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2006 VI	3,25	5,89	-	7,24	5,36	-	10,26	4,89	4,67	4,40	5,72
VII	3,83	6,27	6,42	5,69	4,22	10,38	10,43	4,33	4,83	4,53	6,89
VIII	3,31	5,57	3,79	-	-	10,60	7,63	3,98	5,01	4,51	7,07
IX	2,48	4,25	2,49	-	-	10,24	5,75	3,96	5,01	4,44	6,75
X	2,13	4,04	2,87	-	-	-	5,74	3,89	5,08	4,38	6,23
XI	2,07	4,16	-	-	-	-	6,16	4,25	5,09	4,47	4,82
XII	2,08	4,36	-	-	-	-	6,72	4,41	4,76	4,43	4,58
I-XII	2,58	4,93	3,89	6,47	7,92	10,40	9,36	4,57	4,78	4,46	5,54
2006 I	2,13	4,53	-	-	-	-	11,69	4,58	4,63	4,42	4,66
2007 II	2,20	4,74	-	-	-	-	11,98	4,68	4,57	4,40	4,75
III	2,29	5,03	-	-	-	-	11,11	4,68	4,55	4,37	5,02
IV	2,49	5,31	-	-	-	-	10,67	4,69	4,57	4,36	5,26
V	3,20	5,48	-	-	11,67	-	10,52	4,67	4,74	4,46	5,69
VI	3,73	5,62	-	8,89	4,61	-	11,02	4,53	5,03	4,61	6,30
VII	3,89	5,82	6,13	10,07	8,63	12,82	11,07	4,32	5,50	4,61	6,91
VIII	3,80	5,04	4,49	-	-	12,86	6,95	4,35	5,89	4,58	6,82
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>VIII 2007</u> <u>VII 2007</u>	98	87	73	x	x	100	63	101	107	99	99
<u>VIII 2007</u> <u>VIII 2006</u>	115	90	118	x	x	121	91	109	118	102	96

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2006 VI	11,00	4,07	2,87	3,50	7,74	5,44	4,54
VII	10,97	4,06	2,88	3,53	7,78	5,36	4,52
VIII	10,97	4,07	2,89	3,55	8,14	5,32	4,51
IX	11,03	4,02	2,90	3,59	8,62	5,32	4,55
X	10,94	4,00	2,90	3,65	9,04	5,24	4,54
XI	10,97	3,98	2,90	3,71	9,40	5,26	4,65
XII	10,97	4,04	2,87	3,53	9,46	5,22	4,62
2006 I-XII	10,99	4,05	2,86	3,52	8,40	5,42	4,61
2007 I	10,97	3,93	2,93	3,76	9,62	5,24	4,73
II	11,03	3,91	2,93	3,81	9,80	5,20	4,76
III	11,00	3,87	2,93	3,83	9,84	5,16	4,78
IV	10,94	3,85	2,93	3,91	9,82	5,12	4,78
V	10,94	3,88	2,94	3,97	9,86	5,10	4,74
VI	10,89	3,88	2,95	4,02	9,92	5,10	4,81
VII	10,92	3,89	2,98	4,07	10,0	5,14	4,82
VIII	11,00	3,90	2,99	4,09	10,24	5,26	4,87
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>VIII 2007</u> <u>VII 2007</u>	101	100	100	100	102	102	101
<u>VIII 2007</u> <u>VIII 2006</u>	100	96	103	115	126	99	108

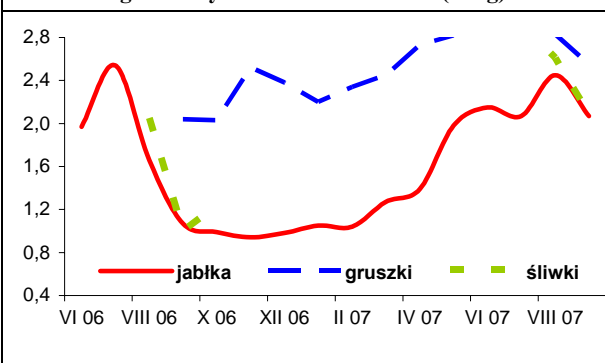
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych i cen detalicznych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

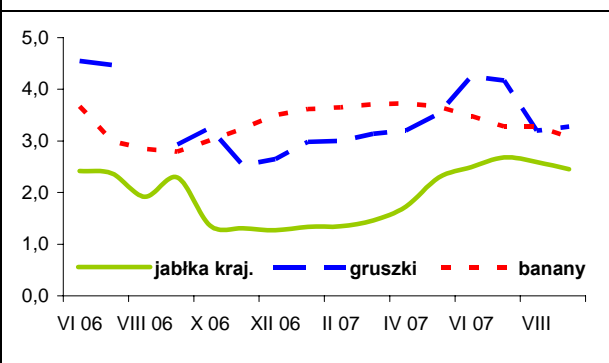
Miesiące	Ceny hurtowe				Ceny detaliczne					
	Jabłka odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
2006 IV	55	-	-	68	44	76	-	99	116	-
V	56	-	36	66	47	71	83	110	121	-
VI	59	-	34	64	50	75	52	119	122	-
VII	-	54	40	56	56	79	-	105	117	91
VIII	56	-	38	58	46	89	-	102	-	65
IX	55	72	-	69	38	68	-	97	93	40
X	45	77	-	68	39	64	-	96	104	39
XI	46	74	-	72	40	65	-	100	140	-
XII	52	93	-	75	43	71	-	102	118	-
2007 I	52	94	-	65	-	-	-	-	-	-
II	56	99	-	64	-	-	-	-	-	-
III	57	-	-	71	-	-	-	-	-	-
IV	61	-	-	67	-	-	-	-	-	-
V	59	-	38	68	-	-	-	-	-	-
VI	57	-	41	65	-	-	-	-	-	-
VII	58	-	39	64	-	-	-	-	-	-
VIII	61	-	-	56	-	-	-	-	-	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP "Der Markt Obst und Gemüse" i, "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.

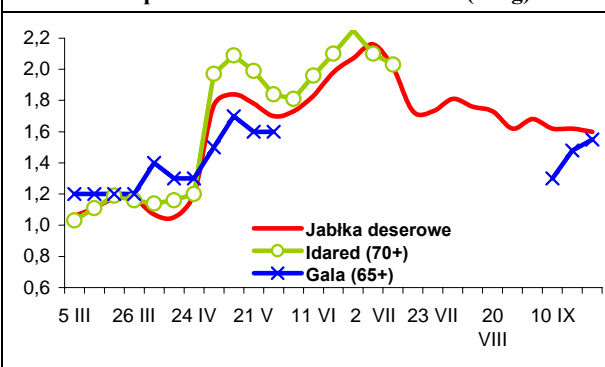
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w 2006 i w 2007 r. (zł/kg)

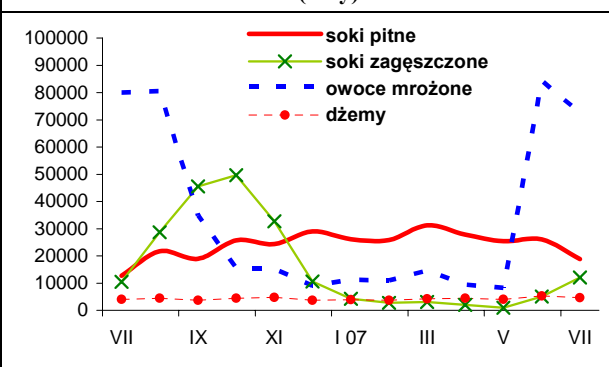
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w 2006 i w 2007 r. (zł/kg)

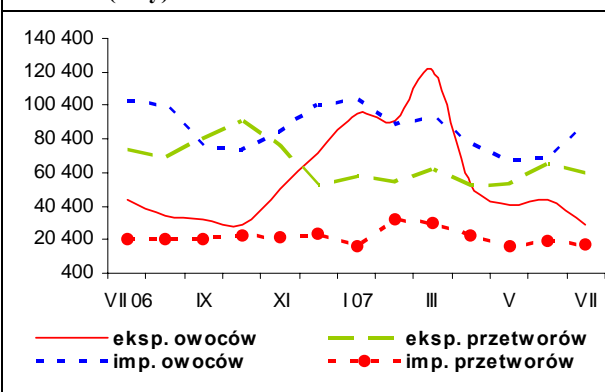
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie III - IX. 2007 r. (zł/kg)

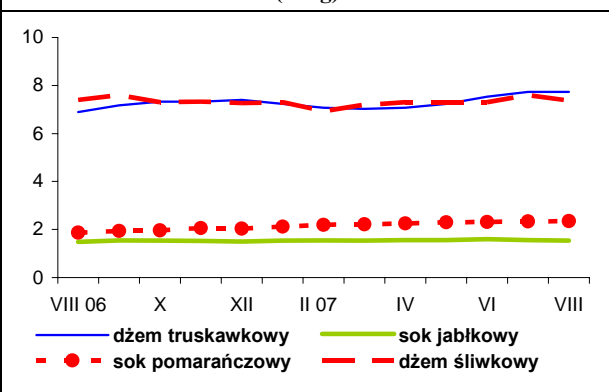
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w 2006 i w 2007 r. (tony)

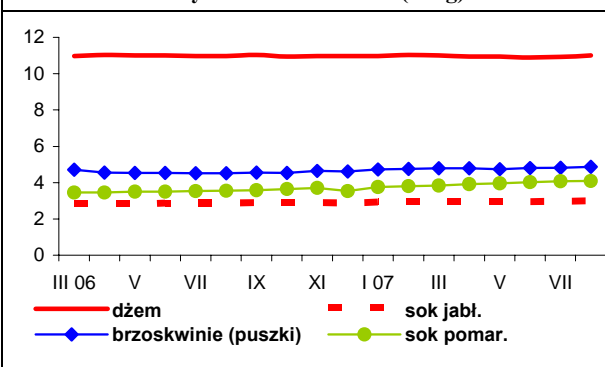
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2006 i 2007 r. (tony)

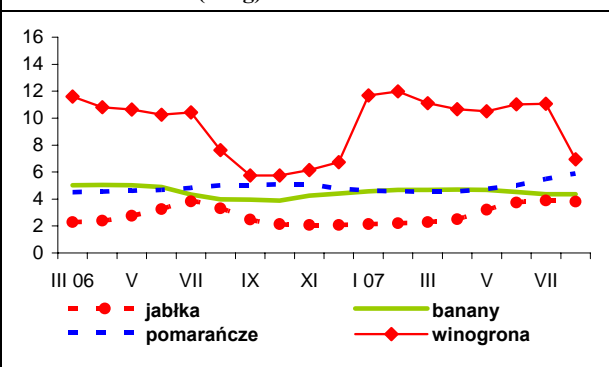
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2006 i 2007 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2006 i 2007 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2006 i 2007 r. (zł/kg)

Rynek mleka

Zygmunt Smoleński
Teresa Zdziarska

Począwszy od maja br. dostawy mleka do przemysłu mleczarskiego są niższe niż przed rokiem. W lipcu br. skupiono 757 mln l, podczas gdy w lipcu 2006 r. 784 mln l, tj. o 3,5% mniej. Ceny skupu mleka wzrosły ze 101,92 w lipcu do 105,93 zł/100 l w sierpniu, podczas gdy przed rokiem notowano odpowiednio 89,94 i 90,26 zł/100 l.

W skali Unii Europejskiej już w maju br. ceny skupu mleka w Polsce – na poziomie 27,26 EUR/100 kg – nie należały do najniższych; we Francji płacono 25,10 EUR/100 kg, w Czechach 26,90 EUR/100 kg i w Niemczech 27,50 EUR/100 kg.

Na targowiskach w końcu września br. notowano słabe tendencje wzrostowe cen bydła mlecznego: jałówki zdrożały z 2405,5 zł/szt. w pierwszej połowie września do 2561,9 zł/szt. w końcu miesiąca, a krowy dojne odpowiednio z 2119,3 do 2134,6 zł/szt.

We wrześniu br. w dalszym ciągu wzrastały ceny wyrobów mleczarskich. Stosunkowo najbardziej zdrożały sery dojrzewające, szczególnie typu Gouda – przeciętnie w kraju z 1416 do 1566 zł/100 kg, tj. o 10,6% i sery z grupy Podlaski, Zamojski i Morski – z 1342 do 1460 zł/100 kg, tj. o 8,8%. Najniższe ceny serów dojrzewających płacono w makroregionie zachodnim, np. za ser Gouda 1399 zł/100 kg. Notowano także istotny wzrost cen masła w blokach, przeciętnie w kraju z 1380 do 1463 zł/100 kg, czyli o 6%. Za masło w blokach płacono od 1398 zł/100 kg w m. północnym do 1530 zł/100 kg w m. zachodnim. Nadal tańsze było masło konfekcjonowane – w końcu września płacono za nie od 1105 zł/100 kg w centralnym do 1482 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim. Śmietana 10-29% przeciętnie w kraju zdrożała z 473 do 486 zł/100 kg, przy czym w końcu września najtańsza była w m. południowo-wschodnim 472 zł/100 kg, a najdroższa w m. centralnym 520 zł/100 kg. Mleko spożywcze 2% kosztowało od 146 zł/100 kg w zachodnim do 163 zł/100 kg w m. północnym. Natomiast najtańsze mleko UHT 2% kupowano w m. zachodnim ok. 177 zł/100 kg, a najdroższe w m. centralnym ok. 205 zł/100 kg. Ceny mleka pełnego w proszku były bardzo zróżnicowane, najniższe w m. zachodnim ok. 1250 zł/100 kg,

a najwyższe w m. centralnym ok. 1500 zł/100 kg, średnio w kraju ok. 1440 zł/100 kg. Ceny twarogu 40% utrzymały się na zbliżonym poziomie od ok. 750 zł/100 kg w m. północnym do ok. 900 zł/100 kg w m. centralnym, przeciętnie w kraju ok. 850 zł/100 kg.

Tendencje wzrostowe wyrobów mleczarskich notowano także w innych krajach Wspólnoty Europejskiej. W pierwszej połowie września masło zdrożało w sześciu, spośród siedmiu analizowanych państw: w Belgii z 4434 do 4511 EUR/tonę, w Niemczech z 4475 do 4490 EUR/tonę, we Francji z 4100 do 4150 EUR/tonę, w Holandii z 4350 do 4370 EUR/tonę, w Polsce z 3530 do 3642 EUR/tonę oraz w Wielkiej Brytanii z 4517 do 4891 EUR/tonę. We wrześniu ceny masła utrzymały się na stałym poziomie jedynie we Włoszech 4300 EUR/tonę. Natomiast w drugiej połowie miesiąca ceny masła zmalały w Belgii do 4505 EUR/tonę i w Wielkiej Brytanii do 4854 EUR/tonę. Wzrosły jedynie w Polsce do 3803 EUR/tonę.

We wrześniu wzrosły również ceny mleka pełnego w proszku: w Belgii z 4143 do 4160 EUR/tonę, we Francji z 3900 do 4000 EUR/tonę oraz w Polsce z 3645 do 3736 EUR/tonę. Obniżenie cen mleka pełnego w proszku zanotowano jedynie w Holandii z 3960 do 3940 EUR/tonę.

Natomiast ceny mleka odtłuszczonego w proszku na ogół wykazywały tendencje spadkowe: w Belgii z 3924 do 3877 EUR/tonę, w Niemczech z 3600 do 3400 EUR/tonę, we Francji z 3600 do 3300 EUR/tonę oraz w Holandii z 3580 do 3360 EUR/tonę. W Polsce ceny praktycznie utrzymały się na poziomie 3575-3577 EUR/tonę.

Znacząco staniała serwatka w proszku: w Niemczech z 980 do 730 EUR/tonę, we Francji z 1010 do 740 EUR/tonę i w Holandii z 970 do 740 EUR/tonę.

Tab.1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka zł/100 litrów		
		średnio	kl. ekstra	kl. I
2005 I-XII	8 583,8	92,77	.	.
2006 I-XII	8 419,3	93,02	.	.
2006 VII	784,1	89,94	95,77	61,05
VIII	765,1	90,26	96,00	62,97
IX	734,0	91,18	97,58	64,50
X	709,4	93,06	99,47	66,58
XI	620,6	94,60	102,05	68,95
XII	635,3	98,35	102,24	70,33
2007 I	636,0	96,37	102,64	.
II	593,4	97,19	103,30	.
III	674,8	98,07	103,50	.
IV	687,7	98,38	102,91	.
V	768,2	98,52	103,07	.
VI	738,0	99,41	102,94	.
VII	757,5	101,92	105,84	.
VIII	744,5	105,93	109,87	.
Wskaźnik zmian w %				
<u>VIII 2007</u> <u>VII 2007</u>	98,3	103,9	103,8	.
<u>VIII 2007</u> <u>VIII 2006</u>	97,3	117,4	114,4	.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2005 I-XII	2 294,0	142,3	49,6	240,9	313,6	179,0	295,0	239,0
2006 I-XII	2 293,5	127,2	36,5	321,0	342,6	173,3	302,4	257,3
2006 VI	186,9	15,9	2,2	28,4	36,7	13,9	22,9	21,8
VII	186,0	14,1	2,2	29,0	33,1	13,5	23,0	22,2
VIII	189,4	13,7	2,4	25,4	30,7	14,0	25,3	22,4
IX	190,3	13,5	2,8	23,8	29,1	14,7	23,1	22,6
X	185,6	12,7	3,0	28,7	27,4	15,6	25,9	21,2
XI	174,9	7,8	2,5	26,8	25,3	13,1	25,8	19,6
XII	184,3	8,0	3,1	24,1	24,0	14,3	25,7	19,2
2007 I	186,5	6,8	2,7	32,8	25,4	13,2	27,4	21,3
II	172,1	6,1	1,9	29,2	24,0	12,2	25,4	19,4
III	187,8	7,7	2,0	35,7	28,6	14,4	31,2	21,5
IV	181,9	10,4	2,4	29,1	28,3	14,3	26,6	20,5
V	201,6	14,6	1,8	36,0	34,4	16,0	28,2	20,9
VI	193,2	14,6	1,8	30,2	33,7	14,2	25,3	19,5
VII	210,0	15,7	2,3	30,6	32,4	15,7	26,1	20,3
Wskaźnik zmian w %								
<u>VII 2007</u> <u>VI 2007</u>	108,7	107,5	127,8	101,3	96,1	110,6	103,2	104,1
<u>VII 2007</u> <u>VII 2006</u>	112,9	111,3	104,5	105,5	97,9	116,3	113,5	91,4

Źródło: Dane GUS.

Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii 2-2,5% tł.	UHT 1-2,5% tł.	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2006 VII	1,22	1,63	8,12	9,78	9,70	11,07	0,76	4,61	7,16	11,31
VIII	1,22	1,63	8,21	9,80	9,72	11,02	0,76	4,59	7,17	11,32
IX	1,23	1,63	8,59	9,91	9,92	11,11	0,76	4,62	7,20	11,39
X	1,23	1,64	8,89	10,14	.	11,33	0,75	4,64	7,24	11,46
XI	1,23	1,65	9,02	10,34	10,58	11,35	0,76	4,64	7,26	11,61
XII	1,23	1,65	9,12	10,33	10,13	11,34	0,76	4,62	7,27	11,60
2007 I	1,24	1,66	9,20	10,37	10,38	11,62	0,76	4,64	7,29	11,67
II	1,25	1,68	9,27	10,44	10,11	11,59	0,76	4,64	7,30	11,72
III	1,26	1,67	9,79	10,45	10,14	11,23	0,76	4,63	7,31	11,73
IV	1,26	1,67	10,66	11,38	10,62	11,36	0,75	4,66	7,34	11,81
V	1,27	1,68	12,06	12,10	10,76	11,33	0,75	4,67	7,35	12,01
VI	1,29	1,70	13,11	13,05	11,25	11,52	0,73	4,72	7,41	12,16
VII	1,32	1,73	14,08	13,90	13,00	12,46	0,72	4,81	7,54	12,87
VIII	1,35	1,77	14,25	14,74	13,89	13,42	0,74	4,96	7,77	13,89
IX ^a	1,57	1,85	12,73	14,39	14,63	12,21	.	4,86	8,62	15,63
Wskaźnik zmian w %										
<u>VIII 2007</u> <u>VII 2007</u>	102,3	102,3	101,2	106,0	106,8	107,7	102,8	103,1	103,1	107,9
<u>VIII 2007</u> <u>VIII 2006</u>	110,7	108,6	173,6	150,4	142,9	121,8	97,4	108,1	108,4	122,7

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 24-30 IX 2007 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.4. Ceny detaliczne wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (411 g)	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii	UHT								
2006 VII	1,57	2,38	10,71	3,03	3,04	0,63	1,04	1,34	9,49	15,92
VIII	1,58	2,38	10,71	3,05	3,04	0,63	1,04	1,34	9,51	15,90
IX	1,58	2,39	10,78	3,05	3,03	0,63	1,04	1,34	9,52	15,99
X	1,60	2,38	10,75	3,05	3,04	0,63	1,04	1,34	9,58	16,01
XI	1,59	2,38	10,73	3,04	3,03	0,63	1,05	1,34	9,59	15,93
XII	1,59	2,37	10,65	3,05	3,01	0,63	1,05	1,35	9,59	15,88
2007 I	1,59	2,38	10,73	3,04	3,02	0,63	1,06	1,35	9,65	15,95
II	1,60	2,38	10,70	3,04	3,03	0,63	1,06	1,35	9,69	15,91
III	1,61	2,39	10,69	3,05	3,03	0,63	1,06	1,36	9,72	15,92
IV	1,62	2,41	10,65	3,04	3,05	0,63	1,06	1,36	9,77	15,98
V	1,62	2,43	10,68	3,04	3,05	0,63	1,06	1,36	9,80	16,09
VI	1,64	2,44	10,64	3,04	3,08	0,63	1,05	1,37	9,89	16,22
VII	1,67	2,46	10,63	3,05	3,17	0,63	1,05	1,38	10,02	16,28
VIII	1,71	2,49	10,76	3,05	3,29	0,63	1,05	1,40	10,21	16,95
Wskaźnik zmian w %										
<u>VIII 2007</u> <u>VII 2007</u>	102,4	101,2	101,2	100,0	103,8	100,0	100,0	101,4	101,9	104,1
<u>VIII 2007</u> <u>VIII 2006</u>	108,2	104,6	100,5	100,0	108,2	100,0	101,0	104,5	107,4	106,6

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne
2005 I-XII	152,6	104,5	36,8	205,4	77,2	8,3	14,8	3,6	6,3	4,3
2006 I-XII	109,1	120,6	24,1	244,4	88,1	7,2	18,7	4,7	32,3	11,6
2006 VI	11,8	9,7	2,7	27,2	7,1	0,8	1,6	0,2	2,1	1,1
VII	13,4	10,1	2,0	27,6	6,9	0,8	1,3	0,3	3,2	1,1
VIII	10,7	11,1	2,3	25,6	6,8	0,5	1,0	0,3	2,9	1,1
IX	11,6	10,1	2,5	20,9	6,5	0,6	1,2	0,4	2,8	0,7
X	9,5	12,1	2,2	23,5	8,0	0,7	1,9	0,6	6,0	0,9
XI	8,7	11,9	1,3	16,4	7,1	0,8	2,1	0,7	4,8	0,8
XII	5,1	10,6	1,1	13,6	7,4	0,8	1,9	0,5	3,1	1,0
2007 I	5,7	11,6	2,5	15,4	8,6	1,0	2,0	0,5	2,6	1,3
II	6,1	11,0	2,6	13,4	7,6	1,0	1,6	0,5	2,2	1,6
III	7,2	11,6	3,2	14,1	8,7	1,4	2,7	0,5	4,8	3,4
IV	5,7	10,9	3,0	13,8	8,2	2,1	1,8	0,4	3,8	2,9
V	9,5	11,0	4,0	13,8	9,1	2,4	2,4	0,4	5,0	4,1
VI	8,9	10,2	3,3	17,4	8,8	0,9	2,7	0,4	4,4	4,7
VII	12,1	9,4	2,3	11,8	7,2	0,7	2,2	0,3	4,3	2,7
Wskaźnik zmian w %										
<u>VII 2007</u> <u>VI 2007</u>	136,0	92,2	69,7	67,8	81,8	77,8	81,5	75,0	97,7	57,4
<u>VII 2007</u> <u>VII 2006</u>	90,3	93,1	115,0	42,8	104,3	87,5	169,2	100,0	134,4	245,5

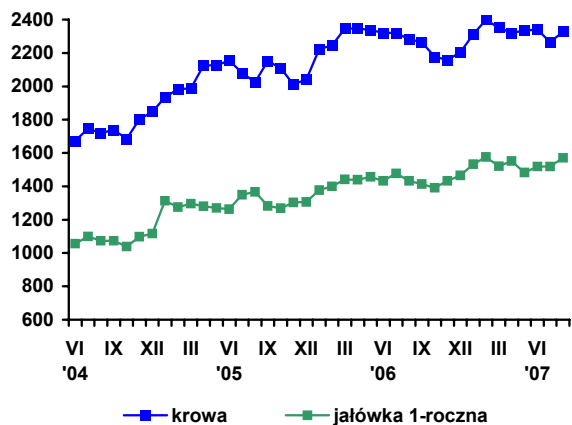
Źródło: Opracowanie IERiGŻ - PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

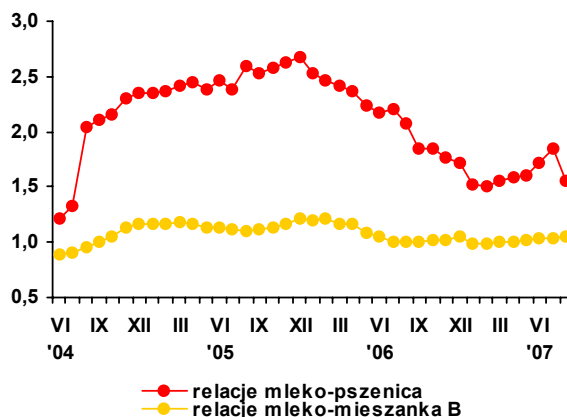
Miesiące	Eksport					Import				
	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne
2005 I-XII	1 807	2 605	2 326	528	925	1 849	2 998	2 956	964	1 267
2006 I-XII	1 956	2 628	1 842	552	1 025	1 950	3 003	2 856	499	1 127
2006 VI	1 902	2 630	1 886	564	985	2 171	2 788	3 181	609	1 068
VII	1 846	2 515	1 805	546	1 000	1 730	3 186	2 609	467	996
VIII	1 995	2 575	1 679	512	867	1 867	3 303	2 841	452	1 052
IX	2 037	2 664	1 845	616	1 016	2 049	3 537	3 117	557	1 155
X	2 102	2 629	1 741	522	990	2 057	3 113	2 730	468	1 063
XI	2 186	2 584	1 775	604	980	2 006	2 743	2 725	433	971
XII	2 260	2 593	1 884	1 277	1 018	2 030	2 916	2 947	515	1 056
2007 I	2 263	2 578	1 762	575	988	2 006	3 021	3 015	453	1 066
II	2 252	2 449	1 767	586	1 009	2 548	3 049	2 872	483	1 060
III	2 323	2 461	1 808	621	985	2 076	2 918	2 897	477	1 001
IV	2 505	2 465	2 259	630	978	1 321	2 956	3 056	454	1 002
V	2 897	2 516	2 420	658	1 003	1 602	2 910	3 165	538	962
VI	3 194	2 489	2 631	791	1 047	2 522	3 022	2 652	717	938
VII	3 566	2 509	3 221	865	971	2 629	3 085	3 267	727	907
Wskaźnik zmian w %										
<u>VII 2007</u> <u>VI 2007</u>	111,6	100,8	122,4	109,4	92,7	104,2	102,1	123,2	101,4	96,7
<u>VII 2007</u> <u>VII 2006</u>	193,2	99,8	178,4	158,4	97,1	152,0	96,8	125,2	155,7	91,1

Źródło: Opracowanie IERiGŻ - PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

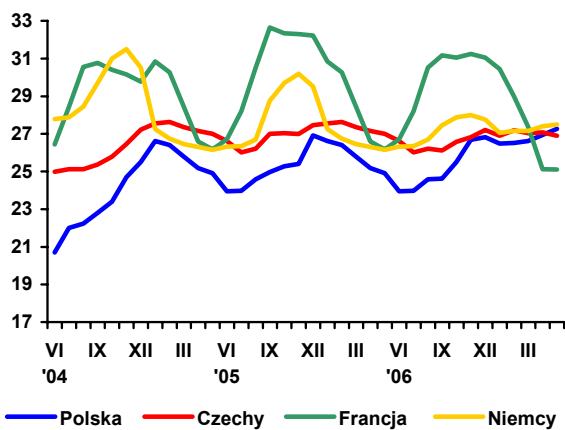
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

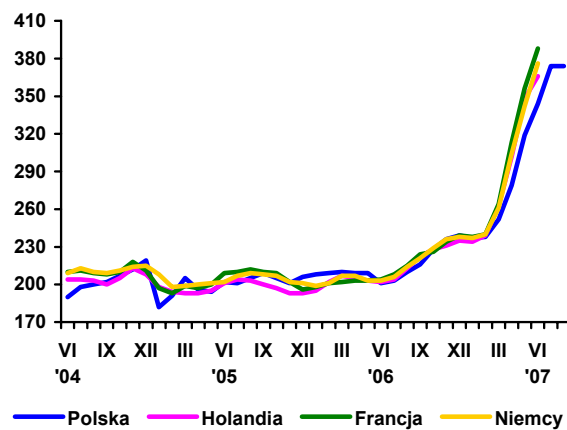
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

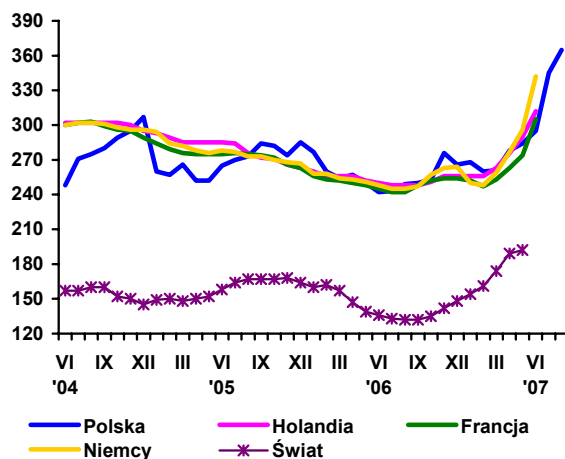
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

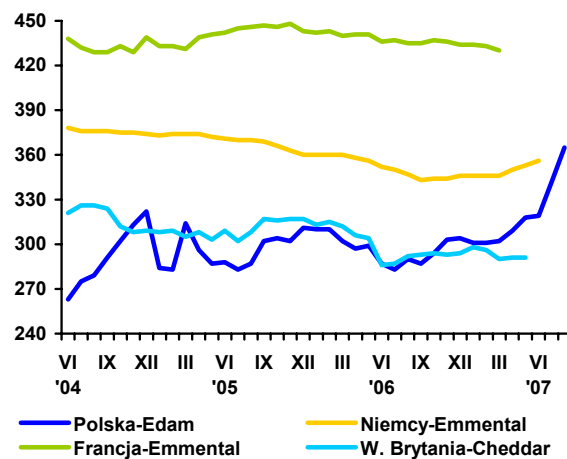
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ - PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Milk Products i Preserved Milk.

Rynek wołowiny

Danuta Rycombel

W sierpniu 2007 r. cena skupu żywca wołowego wynosiła 4,01 zł/kg wagi żywej i była o ok. 3% wyższa niż w poprzednim miesiącu br., ale w porównaniu do analogicznego okresu 2006 r. ceny skupu były o ok. 2% niższe. We wrześniu br. miał miejsce dalszy ich wzrost, do 4,22 zł/kg. Jednak w końcu miesiąca nastąpił spadek cen skupu ok. 2%. Ceny cieląt na targowiskach, mimo ich niewielkiego wzrostu w sierpniu i wrześniu br., nadal były niższe niż przed rokiem.

Powiązanie dopłat bezpośrednich do użytków zielonych ze stanem pogłowia bydła prawdopodobnie przyczyni się do większego zainteresowania jego chowem. Potwierdzają to wyniki spisu pogłowia z maja 2007 r. Populacja bydła ogółem była o 1,6 % wyższa niż w poprzednim roku, w tym pogłowie cieląt poniżej jednego roku wzrosło o 3,1%, a bydła dorosłego powyżej 2 lat i więcej o 0,4%. Jednocześnie w I półroczu 2007 r. eksport cieląt wyniósł 195,6 tys. sztuk i był o 41% mniejszy niż w I półroczu 2006 r. Również w lipcu eksport cieląt i pozostałych kategorii bydła był o ok. 50% mniejszy niż przed rokiem.

W sierpniu i wrześniu 2007 r. wyższe ceny wołowiny zarejestrowano w wielu państwach członkowskich UE-25. We Włoszech, Hiszpanii, Portugalii i Danii były one o 7% wyższe niż przed miesiącem, na Litwie o 6%, w Niemczech o 5%, w Holandii o 3%. W rezultacie w końcu września 2007 r. cena referencyjna wołowiny w UE-25 ukształtowała się na poziomie 300,4 EUR/100kg kl R3 i była o 4% wyższa niż przed miesiącem.

W Wlk. Brytanii nadal występują ogniska pryszczycy i Komisja Europejska przedłużyła zakaz eksportu żywca, mięsa i mleka do innych państw członkowskich. W krajach UE pojawiły się również przypadki choroby niebieskiego języka u bydła. We Francji stwierdzono ponad 800 przypadków tej choroby. Wprowadzony został zakaz transportu bydła z regionów w których wystąpiła choroba niebieskiego języka, a producenci żywca wołowego uzyskują wsparcie w ramach pakietu pomocowego. Prawdopodobnie spowoduje to spadek eksportu bydła z Francji do Włoch.

W ciągu ośmiu miesięcy br. ceny zbytu mięsa wołowego rosły sukcesywnie. Według danych GUS, w sierpniu 2007 r. cena zbytu rostbefu (mięsa wołowego z kością) wynosiła 16,06 i była o ok. 1% wyższa niż w poprzednim miesiącu i o ok. 5% wyższa niż w sierpniu 2006 r. Relacje między ceną zbytu a ceną skupu wzrosły odpowiednio, z 3,75 do 4,00, na korzyść przemysłu mięsnego. Na wzrost cen zbytu ma prawdopodobnie wpływ eksport mięsa wołowego, który w I półroczu br. wyniósł 79,3 tys. ton i był o ok. 5 tys. ton większy niż w I półroczu 2006 r. Udział mięsa wołowego w wartości eksportu produktów wołowych wzrósł z 58 do 69%.

W sierpniu 2007 r. skup żywca wołowego wyniósł 16,6 tys. ton i był o 3,6 tys. ton większy niż w sierpniu 2006 r. W ciągu ośmiu miesięcy 2007 r. uboje przemysłowe bydła wyniosły 80,2 tys. sztuk i były o 4,5% większe niż w sierpniu poprzedniego roku. Zwiększyły się przede wszystkim uboje byków (o 8,7%) i jałówek (o 6,3%). Natomiast uboje krów były nieco mniejsze (o 0,2%).

Ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywca wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustalona przez Komisję w wysokości 2224 euro/tonę kl. R3. Jeśli średnia cena referencyjna w UE-25 stanowi mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku.

Tab. 1. Produkcja, skup, eksport i import wołowiny (tys. ton)

Wyszczególnienie	Skup żywca wołowego i cielęcego w ekw. mięsa	Eksport wołowiny w ekw. mięsa			Import wołowiny	
		ogółem	żywiec	mięso		
I-XII 2004	255,7 ^a	124,0	45,0	68,0	4,8	
I-XII 2005 ^c	204,5 ^b	167,2	44,6	115,3	3,7	
2006	II	12,2	11,5	2,4	9,0	0,3
	III	14,9	18,5	4,5	13,8	0,7
	IV	13,0	14,6	3,2	10,5	1,7
	V	15,0	18,1	3,3	14,0	1,2
	VI	12,9	15,1	2,7	9,8	0,5
	VII	13,3	14,5	2,3	10,6	0,8
	VIII	13,0	13,0	2,8	9,8	0,5
	IX	13,8	14,2	2,0	11,4	0,7
	X	15,4	11,0	1,5	9,3	0,2
	XI	16,2	13,0	1,4	10,8	0,3
	XII	13,1	12,0	1,4	10,9	0,5
	2007	I	15,6	11,5	1,1	9,7
II		15,1	13,0	1,2	11,4	0,6
III		17,5	14,2	1,8	12,4	0,5
IV		14,3	13,3	2,0	10,6	0,7
V		16,3	14,2	2,4	11,8	-
VI		14,9	12,9	2,5	10,4	-
VII		13,7	12,1	2,1	10,0	0,6
VIII		16,6	-	-	-	-

^a obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 10 osób, ^b obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 50 osób, ^c dane szacunkowe

Źródło: Na podstawie danych GUS – miesięcznych informacji o produkcji i handlu zagranicznym, skup na podstawie Biuletynu GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie	Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością	Relacje ceny skupu bydła rzeźnego do ceny mięsa wołowego z kością		
					zbytu	detalicznej	
2006	II	4,12	11,35	14,83	16,96	3,59	4,12
	III	4,18	11,53	14,95	17,05	3,57	4,08
	IV	4,19	11,18	15,01	17,05	3,58	4,07
	V	4,17	10,82	15,05	17,13	3,61	4,11
	VI	4,23	10,66	15,13	17,13	3,57	4,05
	VII	4,10	11,25	15,17	17,15	3,70	4,18
	VIII	4,08	9,56	15,32	17,27	3,75	4,23
	IX	4,15	9,56	15,36	17,25	3,70	4,15
	X	4,05	8,95	15,35	17,17	3,79	4,24
	XI	3,93	9,20	15,37	17,18	3,91	4,37
	XII	4,00	9,53	15,39	17,22	3,84	4,30
	2007	I	4,08	9,47	15,62	17,11	3,82
II		4,20	9,66	15,64	17,19	3,72	4,09
III		4,17	9,95	15,65	17,27	3,75	4,14
IV		4,09	9,31	15,71	17,37	3,84	4,24
V		3,94	8,17	15,72	17,43	3,99	4,42
VI		3,91	8,10	15,73	17,43	4,02	4,46
VII		3,88	8,21	15,91	17,61	4,01	4,54
VIII		4,01	-	16,06	17,54	4,00	4,37
w % ceny	sprzed roku	98,3	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	103,4	-	-	-	-	-

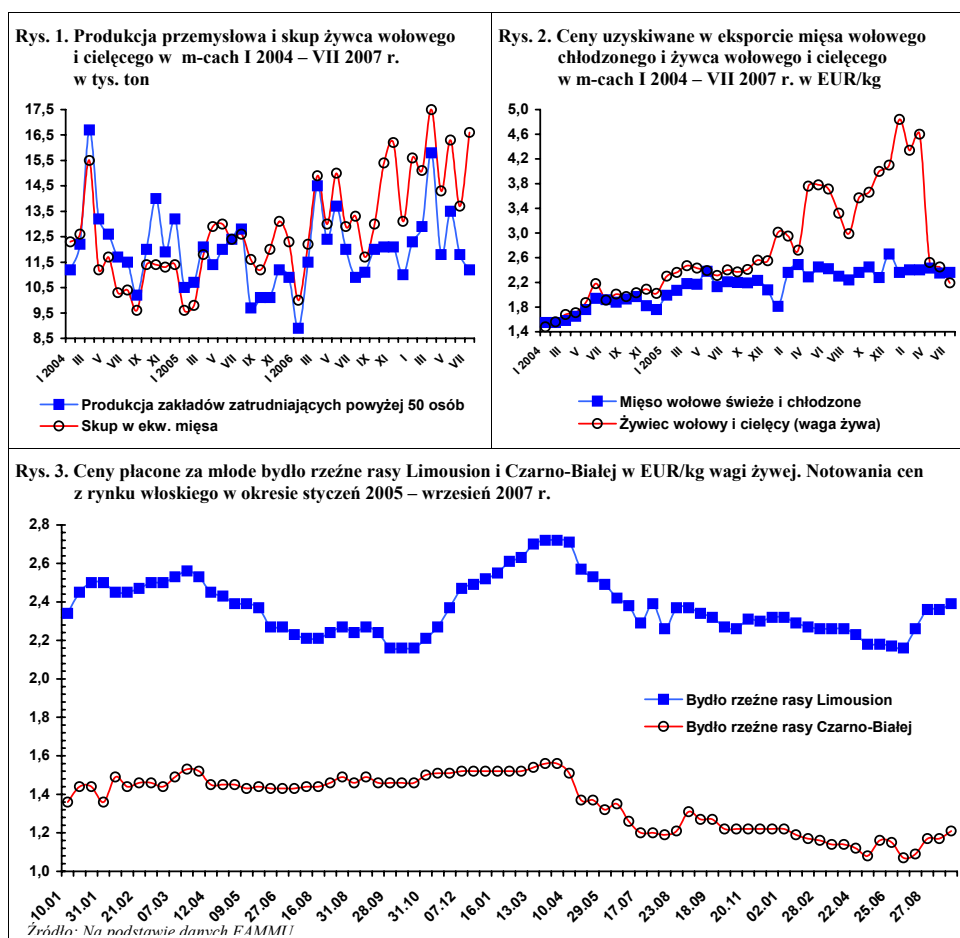
Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Cena targowiskowa, cena zbytu i cena referencyjna wołowiny

Wyszczególnienie	I 2007	II 2007	III 2007	IV 2007	V 2007	VI 2007	VII 2007	VIII 2007	IX 2007
	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach w zł/kg wagi żywej:									
Bydło ogółem	4,27	4,38	4,27	4,22	4,01	4,02	3,98	4,17	4,16
Buhaje	4,80	4,78	4,69	4,59	4,44	4,49	4,30	4,64	4,52
Krowy	3,32	3,45	3,45	3,41	3,31	3,31	3,30	3,44	3,48
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg w zł/kg wagi żywej	9,53	9,73	9,67	9,58	8,16	8,48	8,44	8,63	8,86
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych w zł/tonę:									
Ćwierci z buhajów do 2 lat	9 914	9 772	9 515	9 602	9 126	9 074	9 040	9 149	9 202
Ćwierci z krów rzeźnych	7 244	7 375	7 419	7 266	7 127	7 175	6 931	7 470	7 391
Cena referencyjna w EUR/100 kg tuszy schłodzonej ^a :									
UE-25	314,2	314,7	309,4	306,6	295,0	282,8	286,3	291,4	300,4
Polska	244,3	243,8	241,1	244,8	247,5	232,5	231,3	238,8	240,8

^a ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywca wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustaloną przez Komisję Europejską w wysokości 2224 EUR/tonę kl. R3. Jeśli ceny referencyjne wykazują tendencję spadkową i stanowią mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Wspólnej Organizacji Rynków.

Rynek wieprzowiny

Jan Małkowski
Danuta Zawadzka

W produkcji wieprzowiny mamy do czynienia z kolejnym cyklicznym załamaniem, ale nie tak głębokim, jakiego się spodziewano. Warunki chowu trzody w roku gospodarczym 2006/07 oceniano bowiem jako wyjątkowo niekorzystne. Ceny trzody były niskie, bo duża była jej podaż, zaś ceny zbóż były rekordowo wysokie, gdyż nieudane były ich ubiegłoroczne zbiory. W rezultacie w lipcu 2007 r., pogłowie trzody chlewnej w stosunku do lipca ubiegłego roku spadło, lecz tylko o 4%.

W gospodarstwach indywidualnych spadek był większy i wyniósł 6%, ale w spółkach pogłowie wzrosło o 14%, a macior prośnych o 26%. Spółki znajdowały się jednak w lepszej sytuacji, gdyż produkcję trzody opierają na paszach przemysłowych. Wzrost cen tych pasz był powolniejszy i mniejszy niż cen zbóż. W czerwcu 2007 r. cena mieszanki T2 była wyższa o 22% aniżeli w czerwcu 2006 r., a targowiskowe ceny żyta i jęczmienia były wyższe w tym okresie odpowiednio o 70 i 60%.

W związku z niższym o 7% stanem pogłowia prosiąt w lipcu 2007 r., a pogłowia macior prośnych o 4% niż w lipcu 2006 r., przewiduje się, że stopa spadku pogłowia trzody ogółem w listopadzie 2007 r. będzie większa aniżeli w lipcu i może wynieść 6%.

W I półroczu 2007 r. poziom produkcji żywca wieprzowego był o 4,4% wyższy aniżeli w I półroczu 2006 r., w tym skupu o 8,3%. Był to końcowy okres wzrostowej fazy produkcji rozpoczętej w II kwartale 2005 r. Na podstawie lipcowego i przewidywanego w listopadzie pogłowia świń szacuje się, że w II półroczu 2007 r. produkcja żywca wieprzowego będzie mniejsza o 4-5% niż w II półroczu 2006 r., a w I półroczu 2008 r. o 6-7% mniejsza aniżeli w I półroczu 2007 r.

Skutkiem wszystkich dotychczasowych załamania pogłowia i produkcji trzody był wzrost cen trzody, który powodował odbudowę pogłowia, a następnie produkcji. W roku gospodarczym 2007/08 ceny trzody nie spełnią naszym zdaniem tej roli.

Po pierwsze ich wzrost nie będzie adekwatny do spadku podaży w naszym kraju, gdyż ogranicza go utrzymująca się od początku roku spadkowa tendencja cen w UE-15. W starych krajach członkowskich ceny trzody w III kwartale, podobnie jak i w dwóch poprzednich kwartałach były niższe o kilka lub kilkanaście procent od cen ubiegłorocznych. Analogiczna sytuacja wystąpi i w IV kwartale 2007 r., po którym ma nastąpić stabilizacja cen na niskim poziomie w I kwartale 2008 r.

Po drugie w sezonie 2007/08 ceny zbóż i pasz będą znacznie wyższe niż w poprzednim roku gospodarczym. W rezultacie relacje cen trzoda: żyto i trzoda: jęczmień będą tak samo wąskie jak w poprzednim roku, a relacje cen trzody do cen pasz przemysłowych będą jeszcze bardziej niekorzystne. Należy więc liczyć się z dalszym spadkiem pogłowia trzody w przyszłym roku, zamiast częściowej jego odbudowy.

W I półroczu 2007 r. eksport wieprzowiny wyniósł 173 tys. ton i był o 24% większy niż w I półroczu 2006 r. Import wieprzowiny osiągnął 87 tys. ton i był taki sam jak przed rokiem. Dodatnie saldo handlu zagranicznego wieprzowiną wzrosło z 53 tys. ton w I półroczu 2006 r. do 86 tys. ton w I półroczu 2007 r. Ocenia się, że w II półroczu 2007 r. eksport obniży się o 15%, tj. ze 189 do 160 tys. ton. Import wzrośnie w tym okresie z 91 do 110 tys. ton, tj. o ok. 20%. Dodatnie saldo handlu zagranicznego wieprzowiną w II półroczu 2007 r. obniży się z 98 do 50 tys. ton. W 2008 r. przewiduje się dalszy spadek eksportu i wzrost importu.

Rozwój cen detalicznych wieprzowiny i dochodów ludności wskazuje, że spożycie wieprzowiny w I półroczu 2007 r. było nieco wyższe, a w II półroczu będzie nieco niższe aniżeli w analogicznych okresach poprzedniego roku. W konsekwencji poziom spożycia wieprzowiny będzie podobny jak w 2006 r., natomiast w 2008 r. może być niższy o 1-2 kg/osobę.

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^c		Import mięsa, podrobów i przetworów ^c		Saldo handlu zagranicznego tys. ton
	tys. ton	Wskaźniki zmian ^b	tys. ton	Wskaźniki zmian ^b	tys. ton	Wskaźniki zmian ^b	
2006 I-XII	2146,3	110,3	329,5	135,6	178,3	90,6	151,2
I	109,6	128,3	20,3	132,7	13,5	137,8	6,8
II	105,3	110,3	22,6	143,0	12,4	100,0	10,2
III	122,0	105,2	26,3	137,7	18,2	129,0	8,1
IV	114,4	111,6	25,1	127,4	13,3	114,7	11,8
V	128,8	111,1	30,3	137,7	14,0	121,7	16,3
VI	114,2	101,0	34,6	136,8	14,0	114,9	20,6
I-VI	1030,5	109,4	139,7	139,7	87,1	128,1	52,6
VII	107,2	103,0	31,6	124,4	14,6	91,3	17,0
VIII	124,7	111,6	29,2	111,9	19,1	89,3	10,1
IX	112,0	111,4	32,5	119,5	14,1	60,5	18,4
X	132,8	122,4	35,4	155,3	13,3	58,6	22,1
XI	126,6	115,2	34,9	146,6	15,3	71,8	19,6
XII	128,7	110,7	26,4	104,8	12,4	68,9	14,0
2007 I	137,4	125,4	31,2	153,7	12,2	90,3	19,0
II	128,0	121,4	28,9	127,9	12,5	100,8	16,4
III	140,9	115,5	30,4	115,6	19,8	108,8	10,6
IV	119,7	104,6	24,4	97,2	12,1	91,0	12,3
V	131,9	102,4	26,7	88,1	12,4	88,6	14,3
VI	108,1	94,7	27,2	78,6	17,6	125,7	9,6
I-VI	1116,0	108,3	172,6	123,6	87,0	100,0	85,6
VII	117,5	109,6	17,1	54,1	14,9	102,1	2,2
VIII	117,8	94,5	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki

^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100, ^c w ekwiwalencie mięsa

Źródło: Dane GUS, CIHZ, CAAC i przeliczenia własne

Tab. 2. Ceny żywa wieprzowego, żyta, mieszanki T2, Provititu i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Targowiskowa cena żyta w zł/dt	Relacje cen trzoda: Żyto	Cena mieszanki T2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T2	Cena Provititu w zł/dt	Relacja cen trzoda: Provit	Cena prosiąt w zł/szt.
2005 X	3,90	33,23	11,7	80,6	4,8	161,70	2,4	127
XI	3,60	33,00	10,9	80,3	4,3	161,70	2,2	126
XII	3,60	33,16	10,9	80,2	4,4	161,70	2,2	124
2006 I	3,41	31,28	10,2	79,50	4,3	160,92	2,1	123
II	3,24	33,90	9,6	79,44	4,1	160,64	2,0	115
III	3,39	36,20	9,3	78,12	4,3	161,06	2,1	120
IV	3,34	37,92	8,8	77,99	4,3	161,05	2,1	117
V	3,35	37,54	8,9	76,82	4,4	160,53	2,1	114
VI	3,56	37,32	9,5	76,68	4,6	159,28	2,2	106
VII	3,92	37,78	10,4	76,80	5,1	158,26	2,5	106
VIII	4,28	40,85	10,5	76,57	5,6	157,72	2,7	106
IX	4,12	47,68	8,6	77,96	5,3	158,48	2,6	104
X	3,75	51,25	7,3	79,27	4,7	158,43	2,4	97
XI	3,43	51,95	6,6	80,54	4,3	158,21	2,2	92
XII	3,29	53,98	6,1	82,02	4,0	158,27	2,1	86
2007 I	3,16	58,43	5,4	86,03	3,7	159,35	2,0	85
II	3,26	65,13	5,0	89,00	3,7	160,76	2,0	80
III	3,29	65,03	5,1	91,80	3,6	161,92	2,0	80
IV	3,32	64,33	5,2	96,07	3,5	162,12	2,0	84
V	3,22	65,33	4,9	93,43	3,4	160,96	2,0	84
VI	3,51	63,87	5,5	93,53	3,8	160,91	2,2	78
VII	3,95	60,82	6,5	93,71	4,2	160,90	2,4	95
VIII	4,07	62,70	6,5	94,45	4,3	161,23	2,5	92

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu			
		Schabu środk. z/k	Szynki gotowanej	Kielbasy Toruńskiej	Schabu środk. z/k	Szynki gotowanej	Kielbasy toruńskiej	Schabu środk. z/k	Szynki gotowanej	Kielbasy toruńskiej	
2005	VII	4,82	11,71	15,67	9,83	13,16	19,74	11,84	112,4	126,0	120,4
	VIII	5,21	12,01	15,76	9,93	13,49	19,88	11,90	112,3	126,1	119,8
	IX	5,49	12,11	15,79	9,92	13,67	19,95	11,93	112,9	126,3	120,3
	X	5,11	11,98	15,64	9,91	13,56	19,84	11,92	113,2	126,9	120,3
	XI	4,72	11,73	15,55	9,85	13,44	19,80	11,84	114,6	127,3	120,2
	XII	4,72	11,60	15,38	9,67	13,07	19,67	11,82	112,7	127,9	122,2
2006	I	4,47	11,38	15,42	9,37	12,93	19,79	11,81	113,6	128,3	126,0
	II	4,25	11,07	15,57	9,14	12,61	19,64	11,80	113,9	126,1	129,0
	III	4,45	11,02	15,48	9,08	12,29	19,47	11,70	111,5	125,8	128,9
	IV	4,38	11,18	15,34	9,03	12,46	19,12	11,78	111,4	124,6	130,5
	V	4,39	11,22	15,45	9,03	12,53	19,19	11,67	111,7	124,2	129,2
	VI	4,66	11,47	15,53	9,08	12,45	19,22	11,62	108,5	123,8	128,0
	VII	5,14	12,08	15,75	9,16	13,05	19,46	11,71	108,0	123,6	127,8
	VIII	5,59	12,84	16,16	9,33	13,74	19,86	11,84	107,0	122,9	126,9
	IX	5,38	12,88	16,24	9,36	14,28	20,07	12,02	110,9	123,6	128,4
	X	4,91	12,51	16,17	9,24	13,98	20,08	11,98	111,8	128,6	129,7
	XI	4,49	12,11	16,05	9,34	13,61	20,10	11,94	112,4	125,2	127,8
	XII	4,31	11,88	15,82	9,25	13,21	19,72	11,77	111,2	124,7	127,2
2007	I	4,14	11,52	15,46	9,49	13,09	19,69	11,73	113,6	127,4	123,6
	II	4,27	11,37	15,42	9,41	12,75	19,62	11,58	112,1	127,2	123,1
	III	4,31	11,36	15,47	9,40	12,70	19,56	11,69	111,8	126,4	124,4
	IV	4,35	11,45	15,40	9,38	12,77	19,39	11,69	111,5	125,9	124,6
	V	4,22	11,39	15,48	9,34	12,78	19,44	11,66	112,2	125,6	124,8
	VI	4,60	11,77	15,72	9,44	12,87	19,45	11,71	109,3	123,7	124,0
	VII	5,18	12,48	16,10	9,72	13,88	19,95	11,89	111,2	123,9	122,3
	VIII	5,33	12,76	16,41	9,86	14,11	20,03	12,05	110,6	122,1	122,2

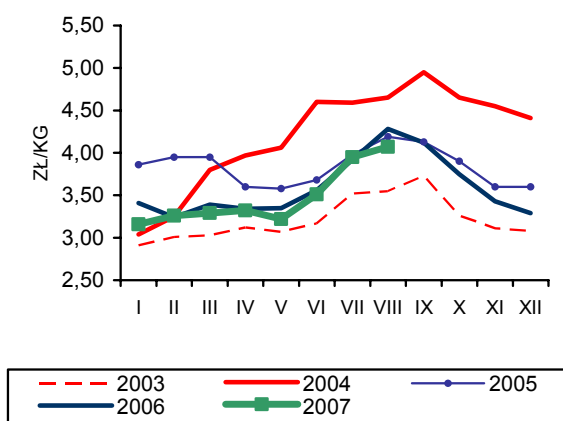
Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

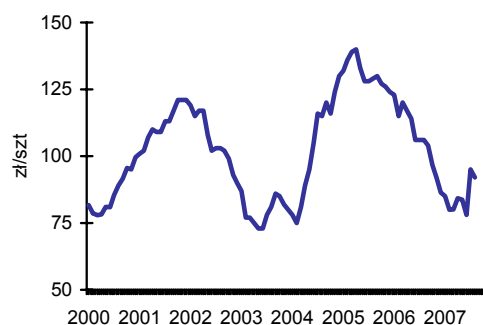
Lata i miesiące	UE-25	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:			
					UE-25	Niemczech	Danii	
2005	IX	142,92	145,94	148,51	124,70	102,1	98,3	117,0
	X	137,06	138,71	144,68	122,15	101,2	95,9	113,6
	XI	136,22	129,17	146,40	123,73	92,8	88,2	104,4
	XII	139,58	130,89	150,96	122,73	93,8	86,7	106,6
2006	I	136,59	125,26	141,62	116,58	91,7	88,4	107,4
	II	138,73	120,92	143,46	118,05	87,2	84,3	102,4
	III	141,81	122,67	149,77	121,05	86,5	81,9	101,3
	IV	141,80	121,19	151,22	126,73	85,5	80,1	95,6
	V	141,96	122,16	151,73	128,47	86,3	80,9	95,2
	VI	152,66	125,43	165,65	133,65	81,4	74,4	93,3
	VII	157,30	138,36	168,48	135,99	88,0	82,2	101,7
	VIII	162,97	152,15	176,38	137,78	93,8	86,5	110,4
	IX	156,39	143,96	164,19	138,86	92,1	87,7	103,7
	X	143,63	132,88	150,65	132,48	92,5	88,2	100,3
	XI	136,86	124,31	144,25	126,78	90,8	86,2	98,1
	XII	132,99	118,72	140,41	122,26	89,3	84,6	97,1
2007	I	128,52	113,79	129,45	116,45	88,5	87,9	97,7
	II	130,03	115,58	135,04	116,45	88,9	85,6	99,3
	III	128,96	118,23	130,43	114,84	91,7	90,6	103,0
	IV	129,32	119,64	132,21	111,72	92,5	90,5	107,1
	V	131,71	118,16	137,91	115,01	89,8	85,6	102,7
	VI	139,38	128,88	142,63	117,25	92,5	90,4	109,9
	VII	146,12	144,81	150,74	121,73	99,2	96,2	119,1
	VIII	146,57	147,76	150,10	123,08	101,2	98,8	120,5
	IX	145,50	147,60	150,50	122,60	101,4	98,1	120,4

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

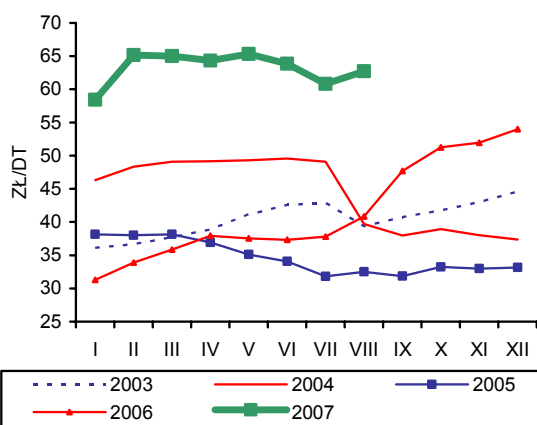
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

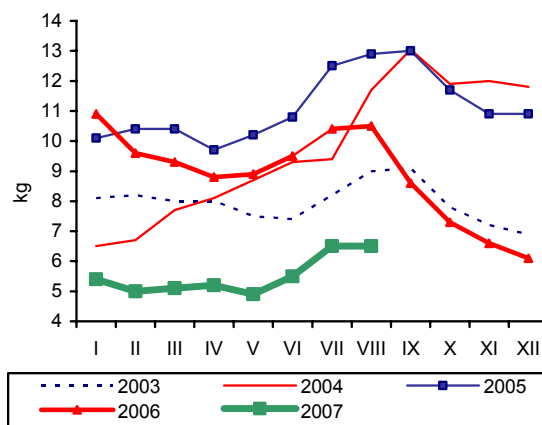
Rys. 4. Ceny prosiąt w Polsce

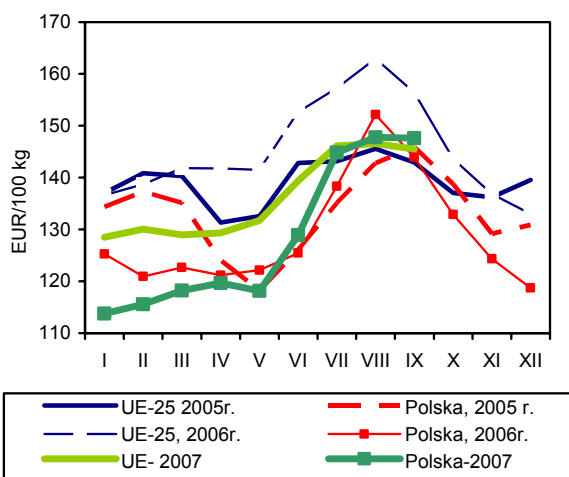
Rys. 2. Targowiskowe ceny żyta w Polsce

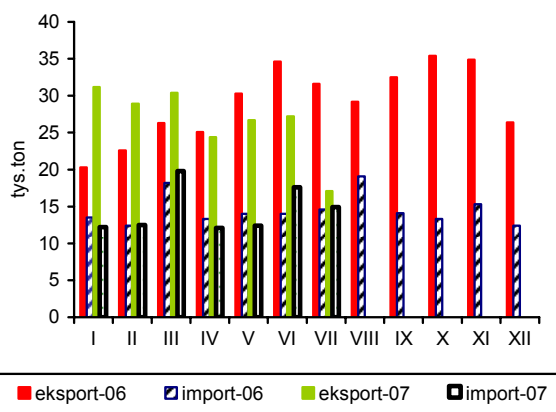
Rys. 5. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

Rys. 3. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 6. Polski handel zagraniczny wieprzowiną

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Rynek mięsa drobiowego i jaj

Mira Kobuszyńska
Grzegorz Dybowski

Rynek mięsa drobiowego

Od stycznia do sierpnia 2007 r. w dużych zakładach drobiarskich, zatrudniających powyżej 50 pracowników wyprodukowano 732,4 tys. ton mięsa drobiowego, tj. o 0,5% więcej niż w analogicznym okresie 2006 r. W poszczególnych miesiącach występowały znacznie większe wahania poziomu produkcji niż w roku poprzednim.

Z danych wstępnych o eksporcie wynika, że pomimo silnego wzrostu cen na polskim rynku drobiarskim, utrzymuje się dobra koniunktura dla wywozu. W okresie od stycznia do lipca 2007 r. wyeksportowano ok. 121 tys. ton mięsa (bez przetworów drobiowych). Ilość ta o 16,3% przewyższała wolumen eksportu w tym samym okresie roku poprzedniego. Tradycyjnie największym rynkiem zbytu były Niemcy (ok. 28% polskiej sprzedaży zagranicznej). Z danych wstępnych wynika, iż bardzo intensywnie rozwija się zbytu w kierunku Litwy, Ukrainy oraz Hongkongu. W grupie czołowych rynków zbytu pojawiła się w tym roku również Rumunia.

Pomimo, iż rosnące ceny w kraju potencjalnie mogą przyczynić się do wzrostu atrakcyjności oferty zagranicznych eksporterów, wstępne dane o imporcie w pierwszych siedmiu miesiącach 2007 r. wskazują na jego znaczący spadek. Import mięsa drobiowego wraz z przetworami obniżył się o 28% w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku, wynosząc ok. 28 tys. ton.

Pomimo, że od września 2006 r. obserwuje się powolny wzrost cen mieszanek paszowych dla drobiu, poprawia się opłacalność tuczu kurcząt brojlerów. W 2006 r. była ona bardzo niska. Wg danych GUS przeciętna cena mieszanki sypkiej dla kurcząt hodowlanych zwiększyła się od stycznia do czerwca br. o 8,7%. Równocześnie jednak od końca minionego roku rosną ceny skupu żywca kurcząt, a tempo tego wzrostu dotychczas przewyższa tempo przyrostu cen mieszanek paszowych. We wrześniu przeciętna cena skupu kurcząt brojlerów o 24% przewyższała poziom cen z początku roku.

Od lutego 2007 r. zwiększyła się produkcja piskląt towarowych w relacji do ostatnich miesięcy roku poprzedniego. Pomimo to przemysłowa produkcja drobiu pozostawała na względnie stabilnym poziomie, co świadczyć może o wzroście ubojów pozaprzemysłowych.

Ceny zbytu na rynku drobiarskim w pierwszych trzech kwartałach 2007 r. wykazywały silną tendencję wzrostową. Podwyżki na tym rynku nastąpiły po okresie silnego trendu spadkowego cen w drugiej połowie 2006 r. Od grudnia 2006 r. do września 2007 r. tuszki kurcząt patroszonych podrożały o 43%. Najwyższy poziom ceny zbytu osiągnęły w czerwcu, po czym do września obniżyły się. Pomimo spadku, ich poziom nadal pozostawał znacznie wyższy niż na początku roku. Nadal drożały asortymenty o wyższym stopniu przetworzenia, np. filety z piersi kurczaka.

Na rynku indyków, od maja 2006 r. do maja 2007 r., ceny płacone hodowcom systematycznie rosły. W pierwszym półroczu (relacja czerwca 2007 r. do grudnia 2006 r.) zwiększyły się one o 12%. Równocześnie ceny zbytu wzrosły o 18%. Od czerwca do września b. r. wahania cen skupu są różnokierunkowe. Natomiast ceny zbytu nadal intensywnie rosną. We wrześniu filety z piersi indyczej podrożały o 3% w stosunku do miesiąca poprzedniego.

W minionych ośmiu miesiącach 2007 r. Polska nadal należała do najtańszych producentów mięsa drobiowego w Unii Europejskiej. Jednakże wskutek podwyżek cen drobiu w Polsce znacząco zmniejszyła się przewaga cenowa polskich eksporterów. W grudniu 2006 r. polskie ceny wyrażone w EUR stanowiły 59% przeciętnej ceny unijnej; w sierpniu 2007 r. już tylko 79%. Od grudnia 2006 r. do sierpnia 2007 r. średnia cena tuszki kurczęcia w UE w przeliczeniu na euro zwiększyła się o 11,6%, podczas gdy w Polsce o 51%. Do najdroższych producentów należą Niemcy. W sierpniu średnia cena sprzedaży tuszki kurczaka w Polsce stanowiła 63% ceny niemieckiej. Od początku 2007 r. zmniejszył się też dystans pomiędzy polską średnią ceną zbytu, a ceną silnego polskiego konkurenta – Czech. W sierpniu 2007 r. tuszka kurczaka w Polsce była tańsza niż w Czechach już tylko o 14%, podczas gdy w grudniu 2006 r. o 27%.

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
I	55,2	62,0	74,4	89,1	93,7
II	57,2	58,1	71,0	84,0	79,7
III	59,2	68,2	84,9	94,3	94,9
IV	62,1	68,3	82,7	83,7	89,2
V	57,8	69,0	77,8	91,6	96,2
VI	56,8	66,2	79,6	94,1	86,4
VII	63,6	68,4	82,9	91,3	93,4
VIII	61,0	70,8	86,3	94,4	97,4
IX	65,1	73,5	87,3	94,9	
X	67,1	76,4	91,4	101	
XI	58,9	71,4	91,6	97,2	
XII	62,1	75,3	90,9	90,4	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2006	2007 ^a	2005	2007 ^a
I	7 049	4202	15 054	20270
II	8 154	4052	13 706	16381
III	6 262	4516	14 041	17726
IV	4 982	3556	12 071	17163
V	6 362	4445	16 576	16407
VI	2 649	3726	16 250	18202
VII	3 974	3286	16 403	14601
VIII	7 298		16 402	
IX	5 098		19 326	
X	3 974		25 019	
XI	3 729		24 401	
XII	10 593		18 333	
RAZEM	70 124		207 582	

^a dane nieostateczne (na dzień 5 października 2007 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 3. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
I	1,46	1,46	1,40	0,20	0,21	0,22
II	1,47	1,48	1,42	0,21	0,20	0,21
III	1,55	1,54		0,22	0,22	
IV	1,67	1,60		0,22	0,22	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt hodowlanych sypka granulowana lub kruszonka (zł/tonę)		Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^a		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
I	1082	1114	1,04	1,04	2,4	2,61	3,61	4,26	4,53	5,52
II	1081	1156	1,05	1,08	2,43	2,97	3,66	5,11	4,71	5,97
III	1073	1190	1,01	1,12	2,34	3,08	3,54	5,05	4,27	6,43
IV	1065	1205	1,02	1,15	2,40	2,99	3,76	4,68	4,51	6,09
V	1062	1209	1,05	1,16	2,40	3,00	3,89	5,15	5,25	6,21
VI	1060	1210	1,06	1,16	2,48	3,24	4,07	5,67	5,17	6,70
VII	1057	1210	1,03	1,18	2,54	3,29	4,50	5,29	5,19	7,06
VIII	1057		1,04		2,72	3,29	4,75	5,44	5,91	6,86
IX	1069		1,06		2,55	3,23	3,89	5,15	5,34	
X	1070		0,96		2,45		3,72		4,80	
XI	1078		1,00		2,38		3,46		4,62	
XII	1087		1,01		2,39		3,59		4,50	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRD-IG i MRiRW.

Tab. 5. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) – indy (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
I	5,80	5,20	3,55	4,21	6,13	6,54
II	5,90	5,20	3,51	4,36	6,13	6,61
III	5,90	5,40	3,25	4,53	5,85	6,82
IV	5,90	5,60	3,29	4,67	5,59	7,09
V	5,60	5,60	3,43	4,75	6,04	6,96
VI	5,60	5,60	3,60	4,61	6,02	6,94
VII	5,60	5,60	3,59	4,58	5,78	6,90
VIII	5,60		3,65	4,62	5,86	7,06
IX	5,60		4,12	4,87	6,15	6,92
X	5,60		4,22		6,36	
XI	5,50		4,17		6,45	
XII	5,50		4,10		6,76	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

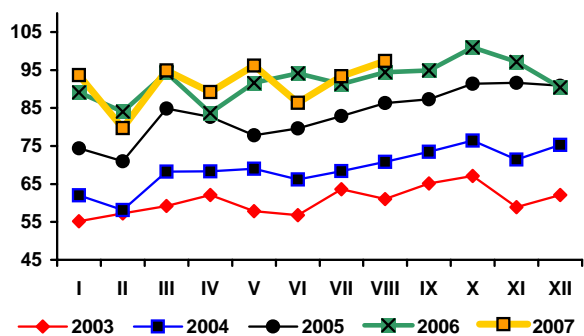
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 6. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

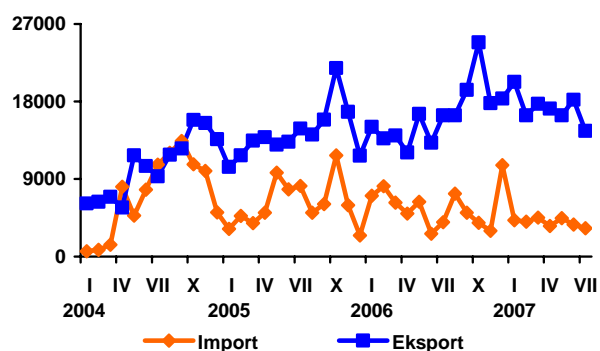
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2006 VII	110,52	175,00	128,82	139,28	197,19	136,29	178,84	166,37
VIII	123,70	175,00	130,57	142,99	191,94	140,00	179,34	167,71
IX	101,29	177,25	128,51	147,53	188,53	141,00	169,91	161,17
X	96,38	181,37	127,83	154,08	185,00	145,00	173,30	159,37
XI	94,53	183,33	129,78	156,01	185,00	145,00	175,52	162,09
XII	96,00	186,50	132,20	159,95	185,00	145,00	178,09	163,57
2007 I	115,79	192,31	128,59	168,59	185,00	150,48	167,31	160,63
II	130,70	196,89	130,57	168,99	185,00	155,00	164,07	162,96
III	134,92	201,90	137,41	175,5	185,97	159,2	171,93	168,18
IV	125,59	207,67	144,77	176,39	190,87	162,67	187,03	170,19
V	135,26	215,77	148,63	173,44	197,85	170,00	192,04	177,62
VI	150,08	227,50	154,37	171,82	200,00	173,33	183,16	178,45
VII	148,92	228,00	161,76	186,52	200,00	175,00	185,83	180,48
VIII	144,54	228,00	167,86	184,66	209,00	175,00	186,78	182,57

Źródło: Dane MRiRW.

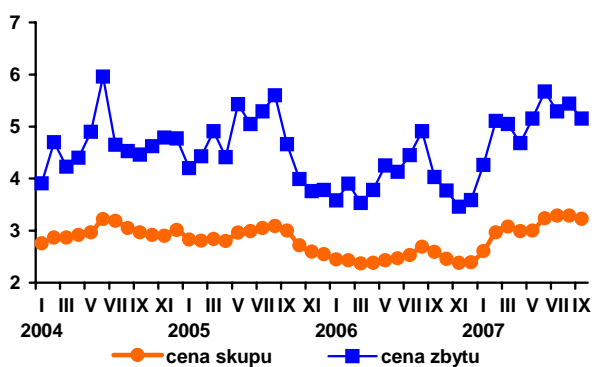
Rys. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu pow. 50 osób (tys. ton)

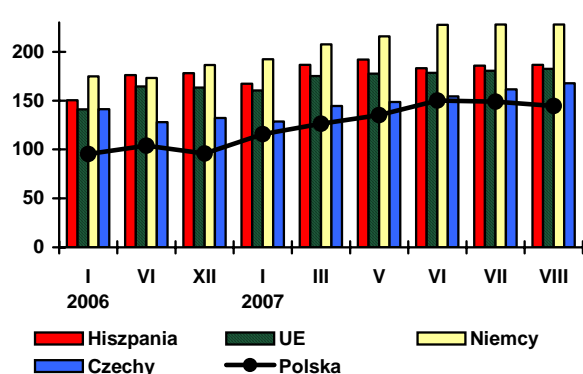
Rys. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Rys. 3. Ceny skupu brojlerów kurcząt i ceny zbytu tuszek kurcząt średnio w Polsce w zł/kg

Rys. 4. Ceny zbytu tuszek kurcząt w wybranych krajach UE, w EUR/100 kg

Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

Rynek jaj

W pierwszych trzech kwartałach 2007 r., podobnie jak w 2006 r., krajowy rynek jaj konsumpcyjnych był bardzo niestabilny. Występowały na nim krótkookresowe silne wahania cenowe. Średnia cena zbytu jaj ogółem od stycznia do września 2007 r. wyniosła 23,6 zł/100sztuk i kształtowała się więc na wyższym o 9% poziomie niż w tym samym okresie roku poprzedniego. W relacji do analogicznego okresu poprzedniego roku, w pierwszych trzech kwartałach 2007 r. podrożały jaja wszystkich klas wagowych. W okresie letnim nadal utrzymywała się wzrostowa tendencja cenowa. We wrześniu średnia cena jaj była o 14% wyższa niż w miesiącu poprzednim. Podrożały jaja we wszystkich grupach wagowych. Najsilniej wzrosły ceny jaj największych XL o 27,39%, następnie L (4,6%) oraz M (4,1%).

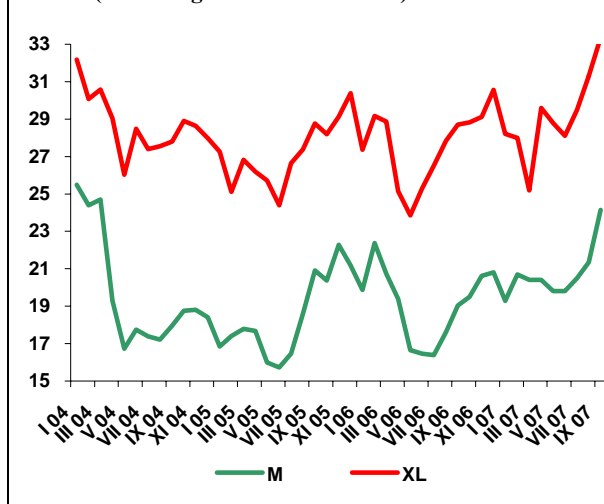
Jeszcze bardziej niestabilne były ceny w skupie jaj do przetwórstwa. Od listopada 2006 r. ceny jaj do przetwórstwa osiągały poziom znacząco wyższy niż średnio w 2006 r., jednakże miesięczne zmiany miały charakter silnie skokowy. W lipcu i sierpniu ceny skupu jaj silnie wzrosły, a zakłady przetwórcze skupowały jaja po cenach o 16,3% wyższych niż w miesiącu poprzednim. We wrześniu nastąpił dalszy przyrost cen o 24,0%.

Według wstępnych danych w pierwszych siedmiu miesiącach 2007 r. wystąpiła bardzo silna tendencja wzrostowa w eksporcie w relacji do analogicznego okresu poprzedniego roku (o 38%, tj. do ponad 47 tys. ton). Dla porównania w 2006 r. eksport jaj świeżych był o 16% wyższy niż w 2005 r. Do największych odbiorców należały Niemcy i Czechy (ok. 45% eksportu świeżych jaj ogółem).

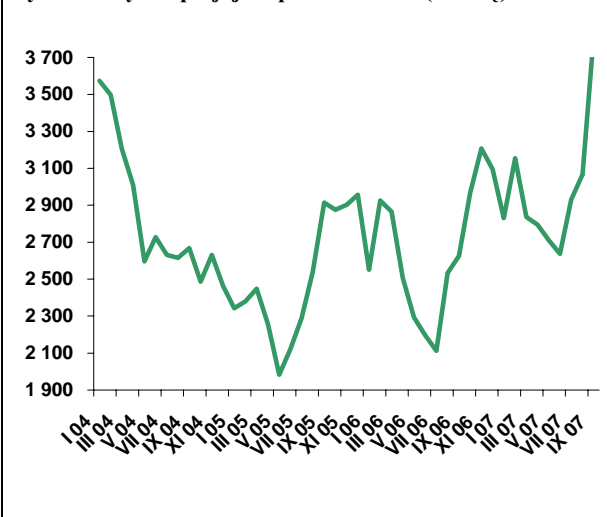
Znacząco obniżył się import. Od stycznia do lipca 2007 r. za granicą zakupiono o 16% mniej jaj świeżych niż w tym samym okresie roku poprzedniego. W całym 2006 r. import jaj świeżych wyniósł 8,6 tys. ton. Wielkość importu ulegała większym zmianom w poszczególnych miesiącach, wahając się od ponad 1600 ton w lutym do zaledwie 300 ton w maju. Bardziej stabilne były obroty przetworami z jaj. W 2006 r. Polska wyeksportowała 3,7 tys. ton przetworów z jaj – głównie do krajów Unii Europejskiej.

Od stycznia do lipca 2007 r. przeciętne ceny jaj konsumpcyjnych w Unii Europejskiej wykazywały tendencję spadkową. W sierpniu br. nastąpił silny wzrost średnich cen w Unii Europejskiej. Wzrosły one o 9% w relacji do poprzedniego miesiąca. W Polsce od stycznia do lipca jaja drożały o 4,8%. Spowodowało to powiększenie dystansu cenowego pomiędzy Polską i głównymi producentami jaj w Europie. W lipcu średnia cena polskich jaj przewyższała średnią unijną o 1,8%. W sierpniu relacje te uległy odwróceniu – cena unijna była o 3,4% wyższa niż cena polska. W relacji do głównych konkurentów w sprzedaży na rynku unijnym Polska pozostaje mniej konkurencyjna cenowo. Cena zbytu jaj w Polsce w sierpniu była o 15% wyższa niż w Czechach i o 8% większa niż w Słowacji. Najtańszym producentem w lipcu były Czechy, gdzie za 100 kg jaj klasy L i M płacono 90,03 EUR.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL – zł/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2006	2007 ^a	2006	2007 ^a	2006	2007 ^a	2006	2007 ^a
I	456	463	5 580	5 967	225	262	253	557
II	1 660	410	4 751	5 357	229	292	287	550
III	1 058	462	4 894	5 529	318	307	194	570
IV	383	804	3 544	6 588	247	226	167	387
V	313	1 116	5 532	7 594	142	203	415	636
VI	443	521	4 377	8 708	120	167	483	866
VII	592	793	4 697	8 154	123	242	468	727
VIII	1 055		4 484		178		536	
IX	676		3 881		462		310	
X	464		5 526		215		617	
XI	972		5 473		251		483	
XII	533		4 674		260		279	
RAZEM	8 605		57 413		2 770		4 492	

^a dane nieostateczne (na dzień 5 października 2007 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
I	27,37	28,21	22,08	23,83	19,86	19,28	19,51	18,27
II	29,17	28,00	24,98	24,60	22,38	20,70	19,98	20,20
III	28,87	25,20	25,89	24,40	20,73	20,40	19,61	19,10
IV	25,15	29,60	24,28	25,10	19,39	20,40	20,92	19,10
V	23,86	28,80	19,59	25,30	16,65	19,80	15,76	18,30
VI	25,28	28,10	18,95	26,60	16,47	19,80	17,53	17,00
VII	26,51	29,50	20,41	24,70	16,39	20,50	16,21	17,40
VIII	27,84	31,30	23,50	25,85	17,61	21,35	17,25	17,00
IX	28,70	33,35	24,67	28,45	19,03	24,15	16,43	23,60
X	28,83		23,16		19,50		17,14	
XI	29,12		25,57		20,62		19,25	
XII	30,57		25,70		20,80		18,50	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2006 VII	87,32	71,88	79,77	73,72	81,13	89,68
VIII	93,22	82,12	89,15	92,08	90,17	98,75
IX	93,22	82,12	89,15	92,08	90,33	98,81
X	95,1	89,65	91,88	90,25	94,97	101,92
XI	100,41	96,56	99,35	102,30	102,42	108,44
XII	103,14	98,77	97,96	98,87	99,54	108,28
2007 I	95,59	93,50	90,64	88,65	84,35	102,14
II	97,07	92,08	97,38	93,46	89,64	104,27
III	102,43	92,08	103,25	97,15	91,24	107,29
IV	99,98	84,34	92,38	91,86	77,69	101,83
V	98,62	84,91	86,18	83,56	76,46	94,16
VI	96,38	83,14	87,73	90,44	78,80	96,50
VII	100,20	82,09	94,94	91,78	89,48	98,39
VIII	103,73	90,03	98,03	96,44	93,55	107,28

Źródło: Dane MRiRW.

Rynek baraniny

Danuta Zawadzka

Pomimo obniżających się drugi rok z rzędu, cen skupu owiec, pogłowie owiec w Polsce wzrosło. W maju 2007 r. wyniosło ono 331,9 tys. sztuk i było aż o 10% większe niż w maju 2006 r. Więcej niż rok wcześniej było też maciorek owczych. Ich pogłowie ukształtowało się na poziomie 203,5 tys. sztuk, a więc o 5% wyższym niż w maju 2006 r. Zachętą do rozwoju chowu stała się dopłata paszowa zwana też zwierzęcą¹. W sytuacji niskich cen na unijnym rynku zatrzymanie zwierząt do dalszego chowu okazało się więc lepiej opłacalne. Ocenia się, że w grudniu pogłowie owiec może wynieść ok. 325, a w maju 2008 r. – ok. 330 tys. sztuk. W pierwszym przypadku byłoby ono wyższe o ok. 8% niż rok wcześniej, w drugim zaś zbliżone do poziomu z maja br.

Tymczasem ceny owiec i jagniąt obniżają się nadal. W Polsce, w lipcu 2007 r. przeciętna cena skupu żywca baraniego wyniosła zaledwie 4,64 zł/kg wobec 5,70 zł/kg w lipcu 2006 r. i 5,91 zł/kg w lipcu 2005 r. Ze spadkiem cen owiec i jagniąt mamy też do czynienia w całej Unii Europejskiej. W lipcu i w sierpniu ceny jagniąt były o kilkanaście procent niższe niż przed rokiem o tej porze, a owiec ciężkich o kilka procent. We wrześniu przeciętna cena jagniąt ukształtowała się na poziomie 582 EUR/100 kg wagi poubojowej i była o 14% niższa niż we wrześniu 2006 r. Przeciętna cena owiec ciężkich wyniosła natomiast 408 EUR/100 kg i była o 1% niższa niż przed rokiem o tej porze.

Przyczyny spadku cen owiec i jagniąt na unijnych rynkach są trudne do zidentyfikowania z uwagi na brak podstawowych informacji dotyczących chociażby tegorocznych ubojów. Przy-

puszczać jednak można, że mamy do czynienia albo ze wzrostem ubojów zamiast ich spadku, oczekiwanego przez unijnych ekspertów, albo ze znacznie większym zmniejszeniem spożycia. Nie bez znaczenia pozostaje też wpływ niskich cen na rynkach krajów trzecich, takich jak Nowa Zelandia czy Australia, z których pochodzi import stanowiący znaczącą część unijnej podaży baraniny i jagnięciny.

W I półroczu 2007 r. kraje Unii Europejskiej kupiły w Nowej Zelandii o kilka procent więcej mięsa jagnięcego niż rok wcześniej. Z kolei import z Australii w okresie I-VII ukształtował się na poziomie 13,9 tys. ton i był większy niż w tym samym okresie 2006 r. o 11%.

W Polsce, w 2007 r. mamy jednak do czynienia z dużym spadkiem eksportu żywca i mięsa baraniego. W okresie I-VII eksport ten wyniósł 613 ton i był mniejszy niż w tym samym okresie 2006 r. o 16%. Z kolei polski import żywca i mięsa baraniego jest prawie taki sam jak przed rokiem. W okresie I-VII wyniósł on 90 ton.

---

¹ Dopłata ta jest uzupełnieniem płatności podstawowej. W 2007 r. wynosi ona 79,92 EUR/ha. Otrzymują ją ci rolnicy, którzy posiadali 0,3 jednostki przeliczeniowej na hektar koni, bydła, owiec lub kóz w okresie referencyjnym tj. między 1 kwietnia 2005 r., a 31 marca 2006 r. W przypadku rolników składających wniosek po raz pierwszy płatność będzie przysługiwała tym, którzy zarejestrowali zwierzęta między 15 września 2006 r., a 14 marca 2007 roku.

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	Zmiana w % 2007/2006
I półrocze	1 305	1 434	1409	98,3
II półrocze	1 023	924	900	97,4
Rok	2 328	2 358	2309	97,9

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2006	39,9	72,9	146,7	269,4	83,4	42,9	78,2	58,2	41,6	28,7	7,0	145,9	1014,8 ^S
2007	25,6	98,1	254,4	52,6	78,7	59,3	44,2	x	x	x	x	x	915,0 ^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	64,2	134,6	173,4	19,5	94,4	138,2	56,5	x	x	x	x	x	90,0
Import 2006	3,2	9,8	5,0	6,9	15,8	44,1	5,1	3,3	9,2	18,8	12,9	6,2	140,3 ^S
2007	5,0	5,0	10,6	7,8	10,7	23,5	27,7	x	x	x	x	x	140,0 ^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	106,3	18,4	154,0	89,9	51,3	19,5	x	x	x	x	x	x	100,0

S - szacunek, P - prognoza

Źródło: Dane CIHZ, CAAC oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
2005/2006	6,17	5,52	5,71	5,14	8,18	6,94	6,95	6,27	6,45	6,09	6,04	5,70
2006/2007	5,32	5,35	4,89	5,56	6,72	5,69	4,73	6,75	6,14	5,33	5,24	4,64
miesiąc roku poprzedniego = 100	86,2	96,9	85,6	108,2	82,2	82,0	68,1	107,7	95,2	87,5	86,8	81,4

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny zakupu wybranych kategorii wagowych owiec i jagniąt w Polsce

Wyszczególnienie	Jagnięta o wadze 13-16 kg				Owce o wadze 36-40 kg			
	Cena za wagę żywą		Cena za wagę poubojową		Cena za wagę żywą		Cena za wagę poubojową	
	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg
05.11.2006	-	-	-	-	5,54	1,45	11,8	3,08
03.12.2006	-	-	-	-	5,60	1,47	11,9	3,12
31.12.2006	8,99	2,35	19,13	4,99	5,54	1,45	11,8	3,08
2007 I	-	-	-	-	5,64	1,43	12,0	3,05
II	-	-	-	-	5,65	1,45	12,0	3,08
III	9,18	2,42	19,53	5,16	5,78	1,53	12,3	3,25
IV	9,00	2,36	19,15	5,01	5,65	1,48	12,0	3,14
V	-	-	-	-	5,29	1,40	11,3	2,99
VI	-	-	-	-	5,45	1,43	11,6	3,05
VII	-	-	-	-	5,17	1,37	11,0	2,92
VIII	-	-	-	-	5,21	1,37	11,1	2,93

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
2005/2006	23,86	23,71	23,81	23,82	23,27	26,06	27,43	30,36	30,58	30,55	30,48	30,48
2006/2007	30,99	29,34	28,47	31,76	31,95	30,77	30,77	30,65	30,83	30,69	31,01	31,96
miesiąc roku poprzedniego = 100	129,9	123,7	119,6	133,3	137,3	118,1	112,2	101,0	100,8	100,5	101,7	104,9

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-25 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
UE-25												
2005/2006	719,5	788,2	772,3	654,4	559,3	521,8	527,4	512,7	540,7	601,8	637,0	673,6
2006/2007	644,5	598,1	593,8	530,9	536,4	559,3	567,5	504,2	502,2	540,0	568,7	582,3
miesiąc roku poprzedniego = 100	89,6	75,9	76,9	81,1	95,9	107,2	107,6	98,3	93,2	89,7	89,3	86,4
Włochy												
2005/2006	718,1	702,5	723,4	623,9	573,8	567,1	680,4	642,9	666,0	651,5	668,6	695,2
2006/2007	734,4	719,5	735,4	669,0	572,2	587,6	659,2	643,9	663,7	662,7	658,9	578,5
miesiąc roku poprzedniego = 100	102,3	102,4	101,7	107,2	99,7	103,6	96,9	100,2	99,5	101,7	98,5	83,2

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec w UE-25 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
UE-25												
2005/2006	382,7	411,4	414,7	405,9	394,0	408,7	441,4	455,7	456,7	423,1	416,9	412,8
2006/2007	407,4	400,3	390,7	395,8	404,9	413,2	423,8	406,4	408,3	403,2	411,3	408,0
miesiąc roku poprzedniego = 100	106,5	97,3	94,2	97,5	103,0	101,2	96,0	89,2	89,8	95,3	98,7	98,8
Wielka Brytania												
2005/2006	324,6	347,6	347,6	333,6	332,2	375,8	363,5	448,3	454,8	384,6	362,4	357,8
2006/2007	350,6	347,0	324,0	341,6	361,1	371,3	369,9	361,9	390,1	381,1	364,0	335,0
miesiąc roku poprzedniego = 100	108,0	99,8	93,2	102,4	108,7	98,8	101,8	80,7	86,1	99,1	100,4	93,6

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Wyszczególnienie	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
2005/2006												
NZD/100 kg cwe	66,47	64,93	55,36	48,36	45,33	44,12	46,16	50,18	55,95	57,35	61,35	64,74
2006/2007												
NZD/100 kg cwe	65,55	67,52	58,34	46,20	46,16	45,57	45,58	46,45	48,03	49,42	53,05	56,60
miesiąc roku poprzedniego = 100	98,6	104,0	105,4	95,5	101,8	103,3	98,7	92,6	85,8	86,2	86,5	87,4

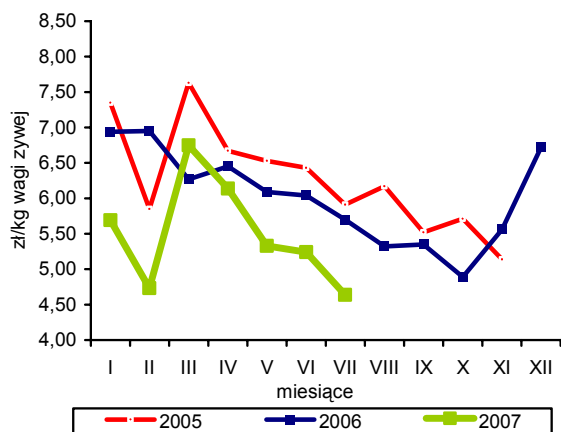
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Fencepost, New Zealand.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

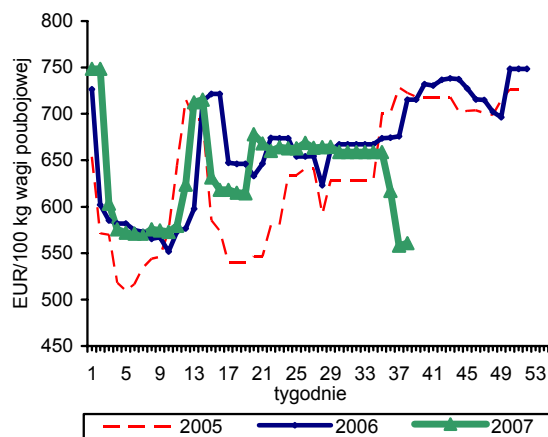
Wyszczególnienie	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
2005/2006												
AUD/100 kg cwe	366	356	346	351	369	346	342	346	350	364	367	315
2006/2007												
AUD/100 kg cwe	308	289	290	306	339	337	338	365	384	372	322	298
miesiąc roku poprzedniego = 100	84,2	81,2	83,8	87,2	91,9	97,4	98,8	105,5	109,7	102,2	87,7	94,5

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

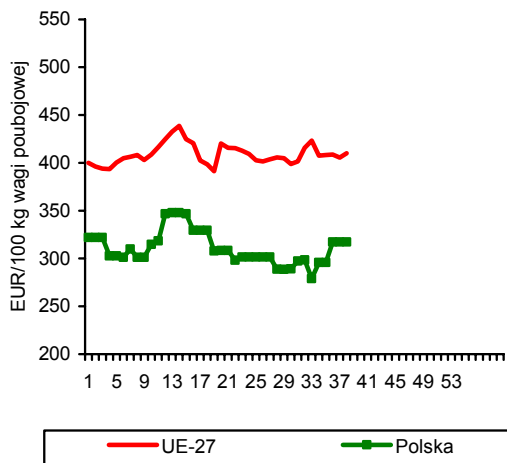
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

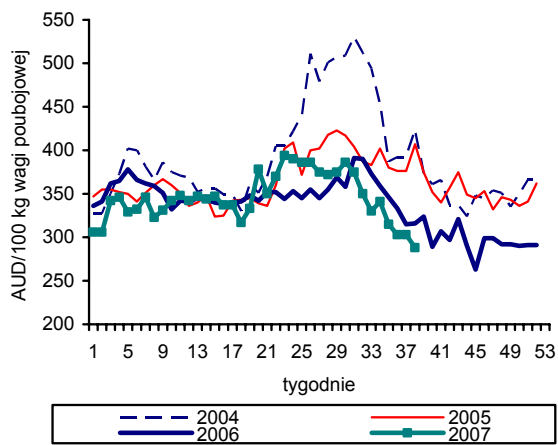
Rys. 4. Ceny jagniąt we Włoszech

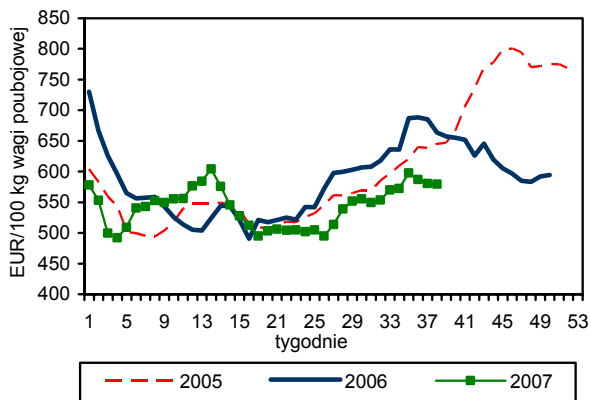
Rys. 2. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-25 i w Polsce

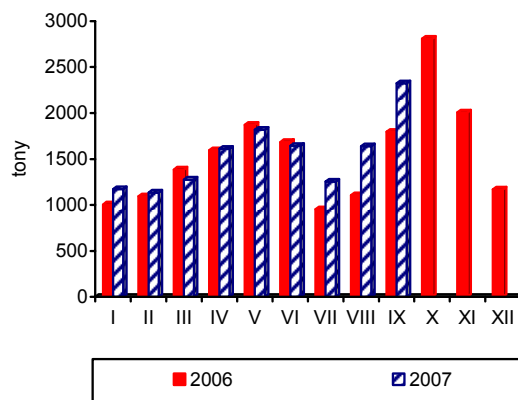
Rys. 5. Ceny jagniąt w Australii

Rys. 3. Ceny jagniąt w UE-25

Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

Rynek ryb

Krzysztof Hryszko

Pomimo zakończenia w dniu 15 września okresu ochronnego w połowach dorsza, polscy rybacy muszą pozostać w portach. Po wielu interwencjach nie udało się przekonać Komisji Europejskiej co do wystarczających zasobów tego gatunku ryb na łowiskach bałtyckich. Komisja uznała, że ławica tej ryby jest tak mała, że grozi jej wyginięcie, a szczególnie źle jest pod tym względem na wschodnim Bałtyku. Kontrole Brukseli wykazały, że nasi rybacy już w I kwartale trzykrotnie przekroczyli całoroczny limit połowu 10,8 tys. ton dorszy (+ ok. 3,1 tys. ton na stazie zachodnim), dostali więc zakaz ich łowienia do końca roku.

Produkcja ryb i przetworów rybnych w zakładach zatrudniających ponad 50 osób wyniosła w lipcu 2007 r. 17,6 tys. ton i była o 19,5% wyższa niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Czynnikiem determinującym wzrost było przede wszystkim zwiększenie produkcji przetworów i konserw ze śledzi (o 25,8%), które stanowią 38% całego wolumenu. Na wysokim poziomie kształtowała się także produkcja innych produktów wysokoprzetworzonych: makreli (wzrost o 62,4%) oraz sardynek i szprotów (wzrost o 23,8%). Po raz kolejny niższa była produkcja mrożonych filetów z ryb morskich (stanowią 16,7% całej produkcji sektora). W lipcu br. wyniosła ona 2,9 tys. ton, tj. 12% mniej niż przed rokiem. Wyższe było natomiast przetwórstwo ryb wędzonych (o ponad 14%). Od początku roku zakłady przetwórstwa rybnego wyprodukowały w sumie 151,9 tys. ton ryb i ich przetworów – o 3,7 tys. ton więcej niż przed rokiem (o 2,5%).

W lipcu 2007 r. wolumen obrotów handlu zagranicznego rybami, przetworami rybnymi i owocami morza był wyższy niż przed rokiem, przy spadku ich wartości. Eksport wyniósł 11,9 tys. ton za kwotę 157,7 mln zł wobec 11,5 tys. ton i 173,1 mln zł w roku ubiegłym, natomiast import zwiększył się z 20,0 do 22,4 tys. ton, przy wydatkach mniejszych o 4,7% (176,3 mln zł). Niższa kwota uzyskana przez eksporterów to utrzymujący się nadal bardzo wysoki wywóz tanich odpadów rybnych (głównie szprotów paszowych) oraz spadek cen sprzedaży konserw ze śledzi i wędzonych łososi. W imporcie niższe były ceny zakupu świeżych łososi, mrożonej makreli oraz filetów z mintaja. W okresie styczeń-lipiec 2007 r. wolumen eksportu sektora ryb-

nego, w stosunku do roku ubiegłego zwiększył się o 10,2%, przy 1,2% spadku importu. Wywóz podstawowych gatunków ryb był jednak niższy: dorszy o 14,5% (do 14,3 tys. ton), łososi o 7,8 (do 14,4 tys. ton) oraz śledzi o 1,2% (do 24,7 tys. ton). Po stronie importu dominują śledzie – 42,2 tys. ton (spadek o 11,3%), łososie – 26,8 tys. ton (spadek o 3,5%), pangii – ok. 21,2 tys. ton (wzrost o ok. 46%), makrele – 19,3 tys. ton (spadek o 2,3%) oraz mintaje – 17,4 tys. ton (wzrost o 10,5%).

W lipcu kontynuowany był spadkowy trend cen na poziomie zbytu. Wartość wskaźnika zmian cen produkcji sprzedanej przemysłu rybnego spadła w stosunku do czerwca o kolejne 0,3%, co oznacza że od początku roku ryby i ich przetwory potaniały o 4,5%. W sierpniu średnie ceny detaliczne asortymentu rybnego objętego badaniami GUS wzrosły w stosunku do lipca o 0,1%, a w okresie roku o 1,6%. Wraz z kilkunastoprocentowym wzrostem cen drobiu ryby stały się w ostatnim czasie relatywnie tańszym źródłem białka zwierzęcego. O ile w styczniu 2006 r. zakup kilograma filetów z mintaja równoważył 1,1 kg piersi z kurczęcia, to w sierpniu br. za równowartość tej ryby można było kupić zaledwie 0,8 kg drobiu. W ciągu roku (sierpień 2007 r. do sierpnia 2006 r.) najbardziej podrożały świeże leszcze (o 8,8% do 8,36 zł/kg), wędzone szproty (o 8,7% do 7,83 zł/kg) oraz szproty w sosie pomidorowym (o 5,8% do 2,72 zł/200 g). Spadły ceny mrożonych filetów z mintaja (o 3,1% do 12,69 zł/kg), wędzonej makreli (o 2,9% do 13,26 zł/kg) oraz produktów ze śledzi.

Spożycie ryb i przetworów rybnych, według danych GUS, wyniosło w I półroczu 2007 r. 2,28 kg/osobę, tj. tyle samo co przed rokiem. Duża popularność na polskim rynku filetów z pangii spowodowała 50% wzrost konsumpcji ryb słodkowodnych. Obniżyło się natomiast spożycie morskich ryb solonych (o 20%). Średniomiesięczne wydatki gospodarstw domowych na zakup ryb i ich przetworów zwiększyły się w tym okresie o 4,3%, tj. do 5,57 zł/miesięcznie na osobę.

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	Szprot	Śledź	Dorsz	Plaskie	Pozostałe	Razem	Troć wędrowna	Łosoś bałtycki
2005 I-XII	74 368	21 796	12 774	11 248	3 418	123 604	141 459	21 905
2006 I-XII	55 944	20 654	15 091	9 585	2 984	104 258	128 303	21 377
2006 VIII	449	2 311	34	603	447	3 844	1 613	0
IX	338	3 943	1 030	627	409	6 347	8 549	346
X	518	2 895	1 072	732	299	5 516	10 970	1 338
XI	1 301	1 246	1 901	736	148	5 332	10 397	4 444
XII	1 450	551	1 848	452	69	4 370	3 341	4 839
2007 I	2 191	323	494	387	45	3 440	3 004	182
II	6 755	256	1 356	2 060	49	10 476	4 478	395
III	18 199	885	1 447	905	28	21 464	23 770	2 786
IV	16 209	986	1 605	489	281	19 570	25 322	3 844
V	7 527	1 174	1 390	643	180	10 914	15 910	1 985
VI	334	2 782	1 028	775	201	5 120	275	4
Wskaźnik zmian (%)								
$\frac{VI\ 2007}{VI\ 2006}$	25,3	143,9	81,0	96,0	58,4	90,3	61,9	-
$\frac{I-VI\ 2007}{I-VI\ 2006}$	99,0	78,1	80,2	92,6	63,0	93,4	78,2	88,3

Źródło: Dane MRiRW i MGM.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone ^b	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				Razem	w tym			
					Śledzie	Sardynki i szproty	Makrele	
2005 I-XII	4 759	75 171	50 865	113 427	78 883	11 558	6 775	244 222
2006 I-XII	7 437	84 621	61 066	134 737	94 389	9 669	7 739	287 861
2006 VII	432	4 002	2 871	7 441	5 340	568	415	14 746
VIII	464	4 171	4 094	10 879	7 975	724	596	19 608
IX	691	7 019	4 678	12 517	8 592	848	895	24 905
X	644	7 211	6 034	13 420	9 394	851	915	27 309
XI	566	12 584	6 754	14 300	10 477	831	764	34 204
XII	635	11 932	7 732	13 326	10 040	752	700	33 625
2007 I	577	5 539	4 475	11 864	8 085	946	708	22 455
II	776	7 609	5 946	12 118	8 437	967	623	26 449
III	1 339	8 691	5 873	12 788	8 966	1 006	578	28 691
IV	1 074	5 515	3 975	9 688	6 465	868	498	20 252
V	1 114	4 740	3 748	9 735	6 488	785	434	19 337
VI	915	4 108	3 182	8 943	5 991	651	381	17 148
VII	740	3 860	3 236	9 782	6 719	703	674	17 618
Wskaźnik zmian (%)								
$\frac{VII\ 2007}{VII\ 2006}$	171,3	96,5	112,7	131,5	125,8	123,8	162,4	119,5
$\frac{I-VII\ 2007}{I-VII\ 2006}$	147,3	96,1	95,8	106,6	106,8	104,6	100,7	102,5

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, ^b w danych z 2006 r. brak jest wyników produkcji świeżego lub chłodzonego mięsa z ryb, a które były ujmowane w poprzednich numerach Rynku Rolnego. Są one jednak w pełni porównywalne z danymi z 2005 r. (dane z 2005 r. zostały skorygowane o tę pozycję, której wartość wyniosła 14,8 tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	Razem	Przetwory i konserwy	Filety i mięso	Ryby solone, suszone i wędzone	Ryby mrożone	Razem	Filety i mięso	Ryby mrożone	Przetwory i konserwy	Ryby świeże lub chłodzone
2005 I-XII	159,45	60,26	32,76	21,95	13,25	313,17	135,02	73,80	31,59	40,75
2006 I-XII	197,70	69,47	35,04	25,96	12,87	347,22	156,25	75,95	31,54	56,03
2006 VI	14,50	5,22	2,95	1,94	1,04	21,64	8,31	5,18	2,08	3,71
VII	11,53	4,69	2,27	1,74	0,71	20,00	7,95	3,21	3,21	3,48
VIII	12,49	5,61	1,51	1,71	0,73	21,96	9,15	4,98	2,53	3,38
IX	13,92	5,87	2,66	1,99	0,51	27,31	10,27	7,72	2,72	4,30
X	15,30	6,27	2,34	2,45	1,66	32,89	14,48	7,81	2,87	5,38
XI	15,58	6,78	2,81	2,78	0,73	42,06	23,13	8,09	3,36	4,98
XII	16,38	6,98	2,73	3,15	0,84	36,82	19,06	6,75	2,21	5,84
2007 ^b I	14,83	6,70	2,84	1,77	0,58	32,28	14,66	8,20	3,09	3,92
II	16,96	6,16	2,48	2,04	1,06	30,72	13,99	6,71	2,82	5,30
III	32,71	6,34	4,41	2,56	1,49	33,43	16,04	6,19	3,31	5,96
IV	28,25	5,44	2,76	2,03	1,65	20,49	7,56	4,13	2,09	5,34
V	19,79	5,09	2,58	2,15	1,01	23,69	10,77	4,64	2,34	4,62
VI	12,29	4,86	2,37	1,79	0,74	21,01	9,20	3,48	2,10	4,17
VII	11,87	5,23	1,87	1,77	1,08	22,38	8,44	4,58	3,79	3,62
Wskaźnik zmian (%)										
VII 2007 VII 2006	102,9	111,5	82,4	101,7	152,1	111,9	106,2	142,7	118,1	104,0
I-VII 2007 I-VII 2006	110,2	104,9	84,0	101,6	90,6	98,8	100,6	93,4	109,5	102,4

^a bez eksportu z burt statków, ^b dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03037430 ^b			Filety z mintaja 03042985 ^b		Filety z morszczuka 03042956 ^b	Łosoś świeży 03021200 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	Chiny	USA	Argentyna	Norwegia	Tajlandia
2005 I-XII	4,55	4,88	4,20	3,84	4,46	6,05	7,05	6,56	13,43	6,86
2006 I-XII	3,94	2,79	4,63	4,42	4,40	5,60	7,58	7,47	15,54	7,56
2006 VI	3,87	3,02	4,50	5,35	2,78	5,61	7,94	7,23	21,64	7,11
VII	4,37	2,71	5,07	5,19	-	5,94	9,48	7,61	18,20	7,88
VIII	4,11	2,93	4,94	5,93	4,75	5,43	8,26	7,38	17,50	7,19
IX	3,91	3,05	4,87	4,37	4,39	5,61	7,51	7,30	15,59	7,43
X	3,72	2,35	4,47	3,88	4,05	5,41	8,14	7,72	14,00	7,22
XI	3,47	2,23	3,95	3,93	3,90	5,33	7,56	7,90	13,43	8,24
XII	3,86	2,05	3,59	4,07	4,30	5,02	7,18	7,71	13,65	7,37
2007 ^a I	3,51	2,81	3,82	4,03	3,90	5,05	6,85	7,43	14,12	7,06
II	3,42	2,83	3,93	4,22	4,42	5,48	6,63	7,89	14,63	7,74
III	3,04	2,58	3,97	4,50	2,18	5,37	6,23	7,93	14,57	8,23
IV	2,86	2,86	3,84	4,03	4,26	5,82	8,40	9,29	14,65	8,42
V	2,78	3,06	3,67	3,96	4,76	5,05	8,60	9,80	12,98	7,16
VI	2,68	2,61	3,79	4,45	3,96	5,78	7,86	9,24	12,60	8,45
VII	2,68	3,58	3,82	3,96	2,42	4,70	8,87	9,52	13,40	7,99
Wskaźnik zmian (%)										
VII 2007 VII 2006	61,3	132,3	75,4	76,2	-	79,1	93,6	125,1	73,6	101,3
I-VII 2007 I-VII 2006	74,1	83,1	79,8	78,8	87,6	89,0	102,8	117,0	83,8	103,7

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie CAAC.

Tab. 5. Ceny ryb eksportcie (zł/kg)

Miesiące	Konserwy ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03042929 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054945 ^b	Krewetki przetw. 160520 ^b	Filety z flądry 03042973 ^b	Szprotki świeże 03026180 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Dania	Dania
2005 I-XII	7,61	18,57	16,74	18,10	34,76	31,46	43,62	10,65	0,33
2006 I-XII	7,44	18,70	16,78	18,52	41,64	33,76	37,91	11,29	0,36
2006 VI	8,15	18,38	15,74	18,30	42,15	34,32	34,22	11,33	0,39
VII	7,38	19,74	17,82	18,14	45,45	33,68	39,55	11,88	-
VIII	7,16	19,21	15,32	21,00	61,11	32,87	39,03	11,12	-
IX	7,30	21,61	15,14	21,64	52,27	34,40	38,92	15,98	-
X	7,06	20,53	18,35	18,78	41,09	34,73	39,95	12,65	-
XI	7,76	21,63	19,25	20,64	39,52	34,80	42,04	12,58	-
XII	7,34	21,75	19,32	19,16	42,41	34,95	39,56	11,67	-
2007 ^a I	6,00	24,28	22,45	23,31	40,36	34,69	39,27	12,33	0,55
II	7,47	20,76	22,27	20,59	40,46	35,02	44,07	12,64	0,55
III	7,80	20,48	20,22	20,30	39,35	34,91	45,98	12,61	0,50
IV	7,12	20,54	18,78	21,32	37,48	34,21	42,12	12,04	0,48
V	7,03	19,37	17,55	17,81	37,38	34,78	41,25	11,68	0,48
VI	7,36	18,06	17,09	19,38	36,44	33,90	41,56	12,38	-
VII	7,01	19,14	21,12	21,21	38,05	33,37	42,18	12,32	-
Wskaźnik zmian (%)									
VII 2007 VII 2006	95,0	97,0	118,5	116,9	83,7	99,1	106,7	103,7	x
I-VII 2007 I-VII 2006	96,2	115,0	116,3	125,7	101,2	104,3	116,5	116,2	139,5

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morszczuka		Filety z mintaja		Śledź solony, odglowiony niepatroszony		Platy/filety ze śledzi	
2004 I-XII	8,85	-	8,18	55%	8,65	66%	7,77	60%	5,96	76%	7,29	76%
2005 I-XII	8,43	-	8,01	53%	8,89	68%	7,83	59%	5,87	70%	7,39	70%
2006 VIII	8,83	-	9,23	58%	9,82	74%	7,88	60%	5,94	70%	7,22	67%
IX	8,86	-	9,21	58%	9,82	74%	7,67	59%	5,93	69%	7,19	67%
X	8,86	-	9,21	57%	9,76	73%	7,77	60%	5,93	69%	7,21	67%
XI	8,73	-	9,27	58%	9,87	73%	7,80	60%	5,80	68%	6,96	65%
XII	8,40	-	9,35	58%	9,91	74%	8,06	63%	5,82	67%	6,88	65%
2007 I	8,34	-	9,45	58%	10,00	74%	8,04	63%	5,76	68%	6,91	65%
II	8,43	-	9,52	59%	9,83	73%	8,10	63%	5,78	68%	6,82	65%
III	8,82	-	9,60	59%	9,89	74%	8,13	64%	5,72	67%	6,70	64%
IV	8,74	-	9,70	60%	9,85	73%	8,30	66%	5,67	67%	6,67	64%
V	8,61	-	9,63	59%	9,60	72%	8,32	66%	5,71	68%	6,74	64%
VI	8,82	-	9,68	60%	9,47	70%	8,31	66%	5,67	67%	6,69	64%
VII	8,93	-	9,41	58%	9,55	70%	8,29	65%	5,56	66%	6,69	64%
VIII	9,01	-	9,45	58%	9,77	72%	8,38	66%	5,55	66%	6,71	64%
Wskaźnik zmian (%)												
VIII 2007 VIII 2006	102,0	x	102,4	x	99,5	x	106,3	x	93,4	x	92,9	x
I-VIII 2007 I-VIII 2006	103,6	x	106,6	x	102,9	x	105,5	x	95,9	x	93,4	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

Miesiące	Filety		Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Dorsz patroszony	Karp świeży
	morszczuk	mintaj	łosoś	szprot	makrela	śledź w sosie pom.	szprot w sosie pom.	tuńczyk w sosie wł.			
2004 I-XII	13,05	13,04	56,20	6,34	11,12	12,15	11,16	18,86	9,56	10,84	11,64
2005 I-XII	13,06	13,19	56,93	6,74	12,29	12,99	12,08	19,85	10,54	11,47	11,54
2006 VIII	13,28	13,10	60,20	7,20	13,66	13,55	12,85	20,00	10,69	11,89	-
IX	13,32	13,05	61,50	7,28	13,78	13,61	12,95	20,12	10,72	11,92	-
X	13,37	12,94	61,90	7,31	13,74	13,61	13,00	20,18	10,72	11,89	11,67
XI	13,43	12,91	61,40	7,36	13,66	13,68	13,10	20,23	10,70	12,08	11,65
XII	13,45	12,83	61,70	7,41	13,56	13,84	13,15	20,06	10,53	12,24	11,24
2007 I	13,46	12,80	62,20	7,48	13,53	13,81	13,10	20,06	10,54	15,94 ^a	11,48
II	13,39	12,76	62,80	7,56	13,45	13,93	13,25	20,18	10,50	16,02 ^a	11,68
III	13,44	12,67	62,80	7,60	13,38	14,00	13,40	20,23	10,48	16,14 ^a	11,86
IV	13,47	12,62	63,50	7,65	13,36	14,03	13,40	20,29	10,49	16,15 ^a	11,92
V	13,37	12,58	63,60	7,68	13,31	14,10	13,45	20,35	10,45	16,20 ^a	-
VI	13,47	12,62	63,60	7,70	13,30	14,13	13,60	20,35	10,46	16,23 ^a	-
VII	13,55	12,67	63,10	7,72	13,32	14,16	13,65	20,35	10,46	16,28 ^a	-
VIII	13,61	12,69	62,90	7,83	13,26	14,10	13,60	20,35	10,51	16,31 ^a	-
Wskaźnik zmian (%)											
VIII 2007 VIII 2006	102,5	96,9	104,5	108,8	97,1	104,1	105,8	101,8	98,3	x	x
I-VIII 2007 I-VIII 2006	101,6	96,3	109,8	107,7	98,7	104,0	105,7	102,0	98,2	x	104,4

^a filety mrożone

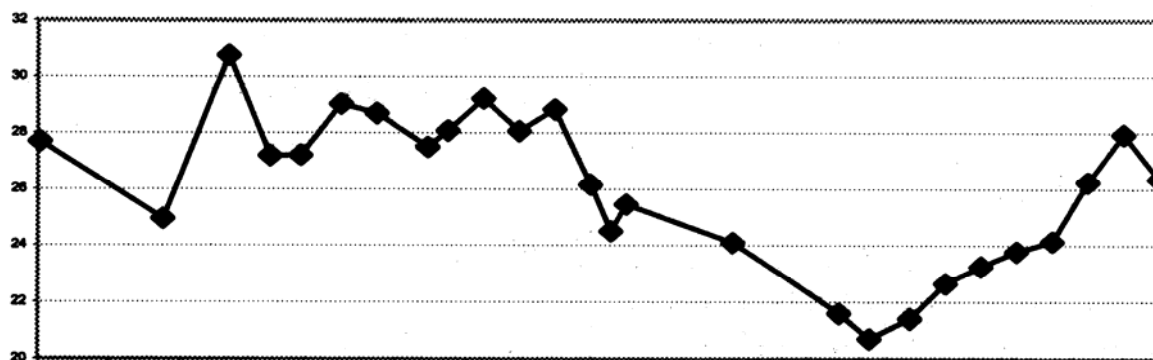
Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Spożycie ryb i produktów rybnych w kg/osobę (waga produktu)

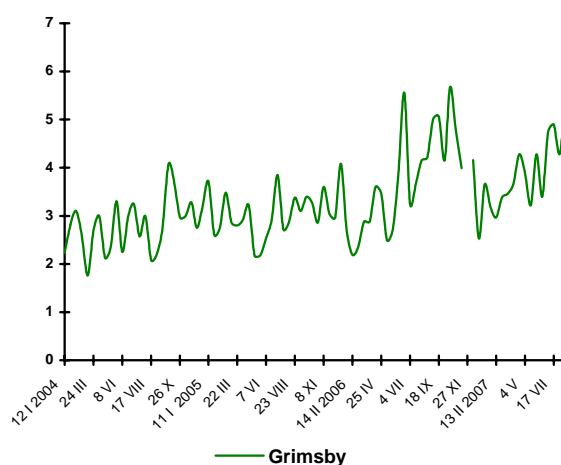
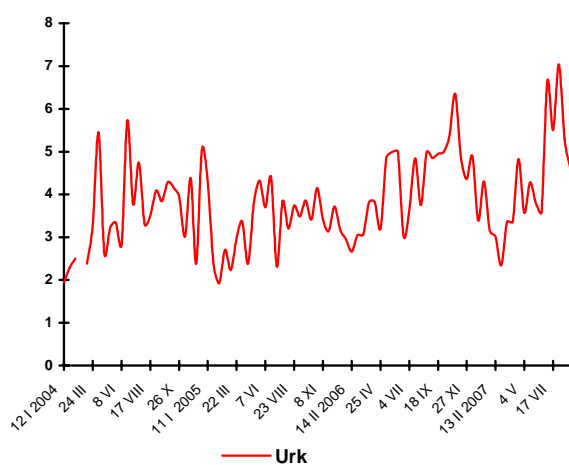
Miesiące	Razem	Ryby morskie (świeże, mrożone i chłodzone)	Konserwy rybne	Ryby morskie suszone lub wędzone	Ryby morskie solone	Ryby słodkowodne (świeże, mrożone i chłodzone)
2006 I-IV	2,28	1,2	0,42	0,24	0,30	0,12
2007 I-IV	2,28	1,2	0,42	0,24	0,24	0,18
Wskaźnik zmian (%)						
I-IV 2007 I-IV 2006	100,0	100,0	100,0	100,0	80,0	150,0

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

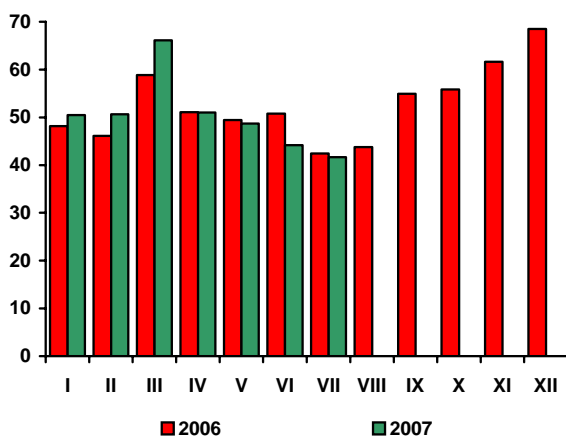
Rys. 1. Ceny zbytu świeżych łososi w Norwegii w okresie styczeń-sierpień 2007 r. (NOK/kg)

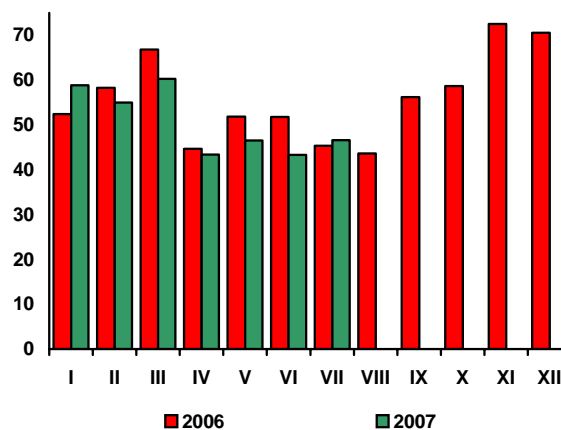
Rys. 2. Ceny dorszy w portach w Holandii i Wielkiej Brytanii (EUR/kg)

Rys. 3. Eksport ryb i produktów rybnych (mln EUR)

Rys. 4. Import ryb i produktów rybnych (mln EUR)

Źródło: Rys. 1 i 2 – Worldfish Report, Rys. 3 i 4 – dane CAAC.

Rynek żywnościowy

Krystyna Świetlik

Sierpień br. był trzecim kolejnym miesiącem sezonowego spadku cen żywności. W porównaniu z lipcem br. łączne ceny detaliczne towarów żywnościowych i napojów bezalkoholowych obniżyły się o 0,6% (wobec 1,6% w lipcu i 1,0% w czerwcu), w tym żywności o 0,7%, przy wzroście cen napojów bezalkoholowych (o 0,5%). Najbardziej, bo o 13,9% zmalały ceny warzyw, w tym ziemniaków o 31,5%. Obniżyły się ceny mięsa drobiowego (o 1,1%) i wołowego (o 0,1%). Ceny cukru i wyrobów cukierniczych były o 0,3% niższe niż przed miesiącem, w tym cukru o 0,9%. Więcej niż w lipcu br. konsumenci musieli natomiast zapłacić za tłuszcze jadalne (o 1,8%), w tym za masło o 3,4% i tłuszcze wieprzowe o 1,0%. Droższe były także owoce cytrusowe (o 1,5%) i banany (o 0,8%). Przeciętne ceny artykułów mleczarskich wzrosły o 1,4%, w tym serów dojrzewających o 2,4%. Ceny mięsa wieprzowego zwiększyły się o 1,3%, a wędlin o 0,9%. Jaja podrożały o 0,4%, pieczywo i produkty zbożowe o 0,3%, przy nieznacznym wzroście cen ryb (o 0,1%).

Od grudnia 2006 r. do sierpnia 2007 r. ceny detaliczne żywności i napojów bezalkoholowych zwiększyły się o 1,6%, wobec wzrostu o 0,4% odpowiednio przed rokiem. Istotnie wzrosły ceny owoców (o 13,8%), w tym jabłek o 81,2% oraz mięsa i przetworów mięsnych (o 7,8%), w tym drobiu o 35,2%. Ceny tłuszczów podniosły się o 3,7%, w tym masła o 5,9%. Ceny artykułów mleczarskich były w sierpniu br. wyższe niż w grudniu 2006 r. o 3,5%, napojów bezalkoholowych o 3,1%, pieczywa i produktów zbożowych o 2,9%, a ryb o 1,0%. W grupie nabiału najbardziej podrożało mleko spożywcze (o 4,8%) i sery dojrzewające (o 4,4%), a spośród produktów zbożowych – mąka (o 11,0%), kasze (o 7,0%) i ryż (o 5,3%), przy wzroście cen pieczywa o 2,3%. Niższe niż w końcu 2006 r. były natomiast ceny warzyw (o 25,1%) oraz cukru, dżemów miodu i wyrobów cukierniczych (o 1,9%), w tym cukru o 7,0%.

W okresie styczeń-sierpień 2007 r. ceny żywności i napojów bezalkoholowych osiągnęły poziom o 3,9% wyższy niż w analogicznym okresie 2006 r., podczas gdy odpowiednio rok wcześniej odnotowano nieznaczną ich spadek o (0,1%). Wzrost cen żywności przewyższył dynamikę wzrostu cen

wszystkich pozostałych grup towarów i usług konsumpcyjnych, z wyjątkiem towarów i usług związanych z użytkowaniem mieszkania i nośnikami energii. Podrożały wszystkie podstawowe grupy produktów spożywczych, w tym najbardziej warzywa (o 8,1%) oraz pieczywo i produkty zbożowe (o 6,6%). W okresie styczeń-sierpień br. za ziemniaki konsumenci płacili średnio o 30,8% więcej, a za mąkę i pieczywo odpowiednio o 23,4% i 8,1% więcej niż w analogicznym okresie 2006 r. Mięso i jego przetwory podrożały o 4,2% głównie za sprawą dużej zwwyżki cen mięsa drobiowego (o 18,0%). Ceny jaj podniosły się o 2,8%, a owoców o 2,6%, w tym jabłek o 6,4%. O 1,6-1,7% droższe niż przed rokiem były ryby i przetwory rybne oraz artykuły mleczarskie, a o 0,7-0,8% cukier i wyroby cukiernicze oraz tłuszcze jadalne.

Głównymi czynnikami stymulującymi wzrost cen żywności były rosnące ceny surowców rolniczych oraz utrzymująca się wysoka dynamika eksportu i popytu krajowego kreowana przez rosnące dochody ludności i poprawę sytuacji na rynku pracy. W okresie styczeń-sierpień br., w porównaniu z analogicznym okresem 2006 r., realna płaca brutto w sektorze przedsiębiorstw zwiększyła się o 6,7% (wobec wzrostu o 4,2% odpowiednio rok wcześniej). Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło o 4,5%. W końcu sierpnia br. stopa bezrobocia wyniosła 12,0%, wobec 15,5% przed rokiem. W okresie ośmiu miesięcy br. sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe o liczbie pracujących powyżej 9 osób) była o 6,9% większa niż w analogicznym okresie ub. roku. Można przypuszczać, że w najbliższych miesiącach w wyniku sezonowej obniżki podaży produktów rolniczych, wysokiej dynamiki PKB i dochodów z pracy najemnej, ceny żywności będą wykazywać tendencję wzrostową. Czynnikiem hamującym tempo tego wzrostu będzie niski przyrost dochodów ludności utrzymującej się ze świadczeń społecznych oraz zwiększenie podaży artykułów żywnościowych z importu.

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w sierpniu 2007 r.

Wyszczególnienie	VIII 2007			I-VIII 2007
	VII 2007=100	XII 2006=100	VIII 2006=100	I-VIII 2006=100
OGÓŁEM	99,6	101,6	101,5	102,1
Żywność i napoje bezalkoholowe	99,4	101,6	102,8	103,9
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	101,1	103,9	104,4	102,4
Odzież i obuwie	98,8	92,8	92,5	92,5
Mieszkanie	100,2	102,5	103,5	103,4
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,2	102,8	104,0	104,0
w tym nośniki energii	100,2	101,5	103,1	103,9
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,1	101,3	101,4	100,8
Zdrowie	100,1	102,0	102,4	101,9
Transport	99,8	107,2	99,9	100,6
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	99,4	114,8	99,5	101,1
Łączność	98,1	97,9	97,6	101,2
Rekreacja i kultura	97,9	98,6	97,3	101,4
Edukacja	100,0	100,7	101,4	101,2
Restauracje i hotele	100,2	102,5	103,6	103,1
Inne towary i usługi	100,0	100,6	101,0	100,9

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w sierpniu 2007 r.

Wyszczególnienie	VIII 2007			I-VIII 2007
	VII 2007=100	VIII 2006=100	XII 2006=100	I-VIII 2006=100
Żywność i napoje bezalkoholowe	99,4	102,8	101,6	103,9
Żywność	99,3	102,8	101,5	104,0
Pieczywo i produkty zbożowe	100,3	107,4	102,9	106,6
Pieczywo	100,2	108,7	102,3	108,1
Ryż	100,2	108,5	105,3	108,4
Makarony	100,3	103,1	102,8	102,1
Mięso i przetwory	100,5	104,3	107,8	104,2
Mięso wieprzowe	101,3	100,6	103,6	100,9
Mięso wołowe	99,9	102,0	101,6	103,1
Drób	98,9	114,7	135,2	118,0
Przetwory mięsne i wędliny	100,9	102,8	102,7	101,7
Ryby	100,1	101,6	101,0	101,6
Mleko, sery i jaja	101,2	104,3	103,1	101,8
Artykuły mleczarskie	101,4	103,9	103,5	101,7
Mleko	101,2	105,5	104,8	102,8
Sery twarogowe	100,9	102,2	102,9	100,2
Sery dojrzewające i topione	102,4	104,9	104,4	101,3
Jaja	100,4	106,5	100,7	102,8
Oleje i pozostałe tłuszcze	101,8	103,6	103,7	100,8
Masło	103,4	105,7	105,9	100,7
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	101,0	98,7	99,7	95,6
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	100,9	104,0	104,1	102,3
Oleje roślinne	100,3	101,1	100,8	100,6
Owoce	101,5	108,8	113,8	102,6
Jabłka	97,1	116,0	181,2	106,4
Owoce cytrusowe	101,5	103,9	118,8	101,5
Banany	100,8	109,7	98,4	95,4
Warzywa	86,1	86,7	74,9	108,1
Ziemniaki	68,5	57,7	66,2	130,8
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	99,7	97,5	98,1	100,7
Cukier	99,1	91,4	93,0	100,7
Napoje bezalkoholowe	100,5	103,5	103,1	102,6

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy ^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2004	100,5	100,3	100,8	102,1	100,6	102,7	99,2	98,4	100,4	101,1	100,8	100,6
	2005	99,8	99,7	100,2	100,5	100,9	98,8	98,3	99,4	100,6	100,9	99,7	100,0
	2006	100,3	100,3	99,8	100,7	101,3	98,9	98,5	100,7	100,6	100,8	100,2	99,7
	2007	101,1	100,7	100,8	100,9	101,2	99,0	98,4	99,4				
Pieczywo i produkty zbożowe	2004	100,8	101,0	100,8	100,7	100,6	100,6	100,6	100,3	100,3	100,1	100,0	99,8
	2005	100,1	100,1	99,8	99,9	99,8	99,9	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0
	2006	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,2	100,1	100,1	102,8	101,3	100,4	100,0
	2007	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3				
Mięso	2004	100,0	99,9	101,0	102,0	101,5	105,8	105,2	98,5	100,0	100,8	100,1	99,9
	2005	98,8	98,7	99,7	99,9	100,3	99,8	99,8	100,8	100,1	98,8	98,4	98,8
	2006	99,5	99,2	98,1	99,6	101,3	99,8	101,1	102,8	100,4	98,7	99,1	98,8
	2007	101,9	100,5	101,1	99,4	100,2	100,8	103,1	100,5				
Ryby	2004	100,1	99,9	99,9	100,1	100,2	100,4	100,3	100,3	100,2	100,4	100,4	100,4
	2005	100,2	100,2	100,0	100,3	100,2	100,1	100,1	100,3	100,3	100,5	100,1	100,0
	2006	100,2	100,1	100,1	100,1	100,0	100,2	100,1	100,1	100,4	100,1	100,2	99,9
	2007	100,2	100,2	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,1				
Mleko, sery, jaja	2004	100,4	100,4	100,3	100,0	100,2	100,5	100,5	100,6	100,5	100,7	100,5	100,6
	2005	100,5	100,3	99,9	99,7	99,7	99,5	99,6	99,9	100,5	100,1	100,0	100,1
	2006	100,2	100,1	100,1	99,8	100,0	99,6	99,9	99,8	100,5	100,3	100,3	100,1
	2007	100,4	100,1	100,2	100,2	100,2	100,2	100,5	101,2				
Tłuszcze	2004	100,4	100,4	100,1	99,6	100,7	103,6	102,1	100,6	100,6	100,9	100,7	100,3
	2005	100,6	99,5	99,4	99,5	99,3	99,6	99,8	99,8	99,8	99,8	99,7	99,5
	2006	100,1	99,8	99,6	99,5	100,1	99,8	100,1	100,3	100,2	100,2	99,9	99,7
	2007	100,4	100,0	99,9	99,8	100,2	100,1	101,5	101,8				
Owoce	2004	99,1	99,2	102,3	104,1	109,6	100,5	88,4	90,0	93,8	109,5	103,2	103,1
	2005	100,5	99,7	102,2	107,0	107,8	81,9	105,0	103,1	99,7	106,0	96,0	99,4
	2006	99,2	100,6	101,6	104,1	109,6	89,8	105,4	94,9	89,5	102,5	102,2	100,5
	2007	98,0	101,4	102,1	105,0	112,5	92,4	101,3	101,5				
Warzywa	2004	103,4	100,5	101,9	103,6	94,4	107,2	77,1	86,7	107,6	104,7	107,7	107,3
	2005	100,9	101,3	104,3	102,9	106,0	98,9	80,6	88,1	106,9	112,8	104,1	104,9
	2006	104,9	104,8	102,0	105,2	104,1	95,4	79,7	100,5	104,7	108,3	102,9	101,2
	2007	105,2	103,7	103,0	107,2	103,8	92,5	75,2	86,1				
Cukier i wyroby cukiernicze	2004	99,7	101,9	101,0	115,9	101,4	102,3	101,3	100,7	99,9	99,8	99,9	99,6
	2005	99,5	99,0	98,7	99,7	100,2	99,5	99,9	99,8	100,3	100,2	99,8	99,6
	2006	100,1	99,8	100,0	100,1	100,3	100,3	100,6	101,9	101,0	100,2	99,4	98,8
	2007	99,8	99,7	99,7	99,8	100,1	99,6	99,7	99,7				
Cukier	2004	98,6	105,2	102,2	148,5	102,4	104,3	102,2	100,9	99,1	99,0	99,4	98,8
	2005	98,4	97,2	96,3	98,9	100,0	98,6	99,5	99,2	100,6	100,4	99,5	99,0
	2006	99,9	99,4	99,8	100,5	100,9	100,5	101,7	105,0	102,5	100,3	98,4	97,2
	2007	98,9	99,2	99,0	99,4	99,6	98,9	98,6	99,1				
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2004	100,4	100,1	100,3	100,8	101,0	100,9	99,9	99,6	100,3	100,6	100,3	100,1
	2005	100,1	99,9	100,1	100,4	100,3	99,8	99,8	99,9	100,4	100,4	99,8	99,8
	2006	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	99,8
	2007	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6				
III. Średnia płaca ^a	2004	87,4	102,2	102,1	100,0	97,0	102,2	101,0	99,4	101,1	97,8	105,0	109,7
	2005	86,8	101,1	102,9	99,6	98,1	103,7	99,8	99,0	100,1	102,2	105,5	104,2
	2006	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0	101,8	103,8	109,7
	2007	88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7				

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2004	102,2	102,7	103,3	104,7	105,2	108,1	109,1	109,3	108,1	107,7	107,7	107,8
	2005	106,7	105,9	105,3	103,7	104,3	100,4	99,2	100,5	101,0	100,8	99,5	98,7
	2006	99,1	99,8	99,3	99,4	99,8	99,5	100,2	101,8	102,4	102,2	102,2	101,8
	2007	102,8	103,2	104,3	104,6	104,3	104,4	104,4	102,8				
Pieczywo i produkty zbożowe	2004	102,6	103,8	104,7	105,5	106,0	105,3	105,6	105,7	106,1	106,1	106,2	105,8
	2005	105,0	104,0	103,0	102,2	101,4	100,7	100,0	99,6	99,3	99,2	99,1	99,2
	2006	99,4	99,4	99,6	99,5	99,7	99,9	100,1	100,2	103,0	104,3	104,8	104,9
	2007	105,2	105,9	106,4	106,7	106,9	107,1	107,2	107,4				
Mięso	2004	99,3	100,6	102,4	105,4	106,5	112,1	116,3	114,2	113,2	114,5	115,1	115,6
	2005	114,0	112,6	111,1	108,9	107,5	101,6	96,5	98,7	98,8	96,9	95,2	94,2
	2006	94,6	95,2	93,6	93,6	94,6	94,6	95,8	97,7	98,0	97,9	98,7	98,7
	2007	101,1	102,3	105,6	105,0	103,7	104,7	106,8	104,3				
Ryby	2004	98,8	99,0	99,2	99,5	99,7	100,3	100,7	101,1	101,4	101,8	102,3	102,8
	2005	102,9	103,1	103,3	103,5	103,4	103,1	102,9	102,9	103,0	103,0	102,7	102,3
	2006	102,2	102,1	102,2	102,0	101,8	101,8	101,9	101,8	101,9	101,6	101,7	101,6
	2007	101,5	101,6	101,6	101,6	101,7	101,6	101,6	101,6				
Mleko, sery, jaja	2004	106,5	106,5	106,5	106,0	105,7	106,0	106,6	107,1	106,2	102,3	101,5	101,4
	2005	101,6	101,9	101,9	102,0	102,2	102,0	101,4	101,0	101,1	100,7	100,2	99,9
	2006	99,6	99,5	99,7	99,8	100,1	100,1	100,4	100,3	100,2	100,4	100,7	100,7
	2007	100,8	100,8	100,9	101,3	101,5	102,2	102,9	104,3				
Tłuszcze	2004	107,4	108,0	108,3	108,0	108,8	112,7	115,1	115,1	113,7	111,5	110,7	110,4
	2005	109,5	108,5	107,7	107,6	106,1	102,2	100,0	99,2	98,4	97,4	96,5	95,7
	2006	96,0	96,2	96,5	96,5	97,3	97,5	97,7	98,2	98,5	98,8	100,9	99,2
	2007	99,5	99,8	100,0	100,3	100,4	100,7	102,1	103,6				
Owoce	2004	110,1	108,8	109,8	107,7	103,8	108,5	97,3	96,5	95,6	99,4	100,1	100,2
	2005	99,6	100,1	99,8	102,3	103,3	82,2	93,5	105,9	116,7	119,0	111,5	105,6
	2006	106,0	107,2	106,0	104,0	105,4	104,4	107,0	108,9	100,1	96,7	97,1	97,8
	2007	98,4	99,1	100,0	101,9	104,5	104,2	103,2	108,8				
Warzywa	2004	101,1	99,5	97,1	93,3	94,2	102,9	101,3	108,8	98,1	94,9	95,1	96,7
	2005	94,3	94,3	96,3	96,5	109,5	103,4	106,2	111,0	113,4	117,3	110,7	107,7
	2006	110,1	114,4	111,5	112,7	111,7	107,8	110,5	122,5	128,2	121,3	115,9	110,9
	2007	112,7	111,3	111,6	114,1	111,6	109,4	103,2	86,7				
Cukier i wyroby	2004	98,6	100,3	101,2	117,4	119,0	121,8	123,2	124,2	124,2	124,3	124,5	124,8
	2005	124,2	120,6	117,9	101,6	100,4	97,6	96,3	95,4	95,8	96,1	96,0	96,1
	2006	96,7	97,5	98,8	99,2	99,4	100,2	100,9	103,0	103,8	103,7	103,3	102,5
	2007	102,1	101,9	101,6	101,3	101,1	100,5	99,6	97,5				
Cukier	2004	92,4	97,3	99,7	148,6	152,6	159,5	162,7	165,0	164,5	164,5	165,0	167,1
	2005	166,8	154,1	145,1	96,6	94,4	89,3	86,9	85,4	86,7	87,9	88,0	88,1
	2006	89,4	91,5	94,8	96,4	97,3	99,2	101,4	107,3	109,3	109,2	107,9	106,0
	2007	105,0	104,8	104,0	102,8	101,5	99,8	96,9	91,4				
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2004	101,6	101,6	101,7	102,2	103,4	104,4	104,6	104,6	104,4	104,5	104,5	104,4
	2005	103,7	103,6	103,4	103,0	102,5	101,4	101,3	101,6	101,8	101,6	101,0	100,7
	2006	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6	101,2	101,4	101,4
	2007	101,6	101,9	102,5	102,3	102,3	102,6	102,3	101,5				
III. Średnia płaca ^a	2004	103,5	106,3	107,0	104,6	104,4	104,5	103,6	105,1	103,7	102,4	102,7	103,2
	2005	102,6	101,4	102,2	101,8	103,0	104,5	103,2	102,8	101,8	106,4	106,9	101,5
	2006	103,6	104,8	105,4	104,0	105,2	104,5	105,6	105,3	105,1	104,7	103,1	108,5
	2007	107,8	106,4	109,1	108,4	108,9	109,3	109,3	110,5				

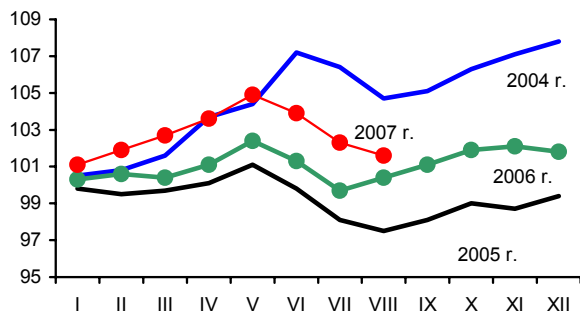
^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób
Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

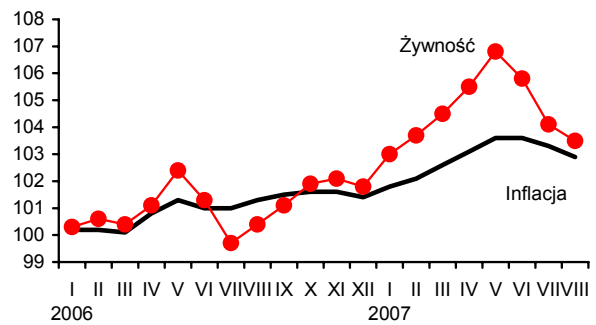
Wyszczególnienie a – 2006 r. b – 2007 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryz – 1 kg	a	2,59	2,56	2,57	2,60	2,58	2,62	2,63	2,65	2,69	2,69	2,71	2,72
	b	2,73	2,78	2,79	2,83	2,85	2,86	2,88	2,89				
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	1,32	1,32	1,32	1,32	1,31	1,31	1,32	1,32	1,42	1,47	1,47	1,36
	b	1,48	1,50	1,51	1,51	1,51	1,51	1,52	1,53				
Makaron – 250 g	a	1,79	1,80	1,79	1,80	1,79	1,80	1,80	1,80	1,80	1,79	1,79	1,78
	b	1,78	1,78	1,80	1,80	1,80	1,80	1,81	1,81				
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	1,39	1,38	1,38	1,36	1,36	1,37	1,37	1,36	1,47	1,55	1,60	1,61
	b	1,64	1,65	1,66	1,66	1,66	1,67	1,67	1,67				
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	16,95	16,96	17,05	17,05	17,13	17,13	17,15	17,27	17,25	17,17	17,18	17,22
	b	17,11	17,19	17,27	17,37	17,43	17,43	17,61	17,54				
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	21,30	21,38	21,49	21,55	21,83	21,87	22,10	22,24	22,33	22,30	22,29	21,92
	b	22,48	22,39	22,41	22,45	22,49	22,49	22,64	22,71				
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	12,93	12,61	12,29	12,46	12,53	12,45	13,05	13,74	14,28	13,98	13,61	13,21
	b	13,09	12,75	12,70	12,77	12,78	12,87	13,88	14,11				
Kurczę patroszone – 1 kg	a	4,53	4,71	4,27	4,51	5,25	5,17	5,19	5,91	5,34	4,80	4,62	4,50
	b	5,52	5,97	6,43	6,09	6,21	6,70	7,06	6,86				
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	19,79	19,64	19,47	19,12	19,19	19,22	19,46	19,86	20,07	20,08	20,10	19,72
	b	19,69	19,62	19,56	19,39	19,44	19,45	19,95	20,03				
Kielbasa „Zwyczajna” – 1kg	a	8,89	8,70	8,52	8,57	8,52	8,63	8,72	8,93	9,06	8,95	8,88	8,81
	b	8,75	8,70	8,70	8,67	8,72	8,70	8,87	9,04				
Filety mrożone z mintaja, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	13,22	13,25	13,19	13,20	13,14	13,12	13,09	13,10	13,05	12,94	12,91	12,83
	b	12,80	12,76	12,67	12,62	12,58	12,62	12,67	12,69				
Mleko 3,0-3,5% tł., sterylizowane, w kartonie – 1 l	a	2,44	2,43	2,43	2,41	2,42	2,41	2,41	2,41	2,42	2,42	2,42	2,40
	b	2,41	2,40	2,42	2,44	2,48	2,48	2,51	2,54				
Jogurt naturalny – 150 g	a	0,96	0,97	0,97	0,97	0,97	0,95	0,95	0,96	0,97	0,97	0,97	0,97
	b	0,97	0,97	0,97	0,97	0,95	0,95	0,94	0,95				
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	9,42	9,43	9,43	9,42	9,46	9,49	9,49	9,51	9,52	9,58	9,59	9,59
	b	9,65	9,69	9,72	9,77	9,80	9,89	10,02	10,21				
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	15,95	15,90	15,89	15,96	15,74	15,84	15,74	15,68	15,78	15,83	15,86	15,81
	b	15,71	15,71	15,68	15,85	15,82	15,96	16,05	16,74				
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 500g	a	4,36	4,36	4,37	4,35	4,38	4,41	4,41	4,39	4,41	4,43	4,43	4,42
	b	4,44	4,43	4,45	4,45	4,4	4,47	4,50	4,60				
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,35	0,35	0,35	0,35	0,35	0,34	0,33	0,33	0,34	0,35	0,35	0,35
	b	0,35	0,35	0,36	0,36	0,36	0,35	0,35	0,35				
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	3,06	3,06	3,03	3,01	3,02	3,03	3,04	3,04	3,03	3,04	3,03	3,01
	b	3,02	3,03	3,03	3,05	3,05	3,08	3,17	3,29				
Margaryna „Palma” w kostkach – 250 g	a	1,22	1,22	1,22	1,22	1,22	1,22	1,23	1,22	1,23	1,23	1,23	1,21
	b	1,23	1,24	1,24	1,24	1,25	1,25	1,26	1,28				
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	4,65	4,67	4,69	4,68	4,69	4,67	4,69	4,69	4,73	4,74	4,75	4,74
	b	4,79	4,81	4,80	4,79	4,81	4,80	4,81	4,83				
Ślonina – 1 kg	a	3,94	3,81	3,73	3,67	3,61	3,53	3,48	3,56	3,53	3,50	3,48	3,39
	b	3,38	3,35	3,32	3,29	3,24	3,22	3,31	3,35				
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,22	1,20	1,18	1,17	1,16	1,14	1,14	1,13	1,12	1,11	1,11	1,10
	b	1,11	1,08	1,08	1,08	1,08	1,08	1,07	1,07				
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	3,00	2,98	2,97	2,99	3,02	3,03	3,08	3,24	3,33	3,34	3,28	3,19
	b	3,15	3,12	3,08	3,06	3,05	3,01	2,97	2,94				
Jabłka – 1 kg	a	2,13	2,19	2,29	2,39	2,75	3,25	3,83	3,31	2,48	2,13	2,07	2,08
	b	2,13	2,20	2,29	2,49	3,20	3,73	3,89	3,80				

Źródło: Dane GUS.

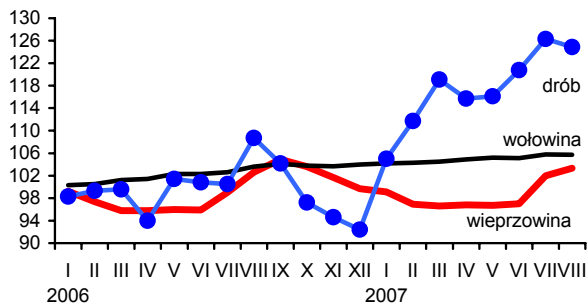
Rys. 1. Wskaźniki cen detalicznych żywności (XII roku poprzedniego = 100) (w %)

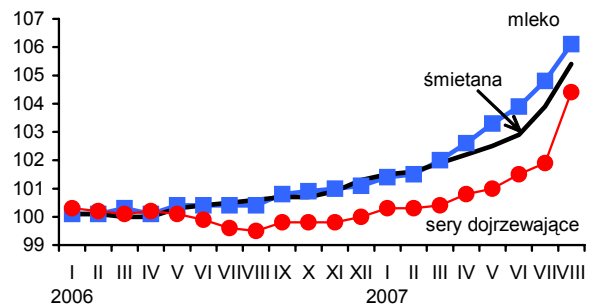
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2005 = 100) (w %)

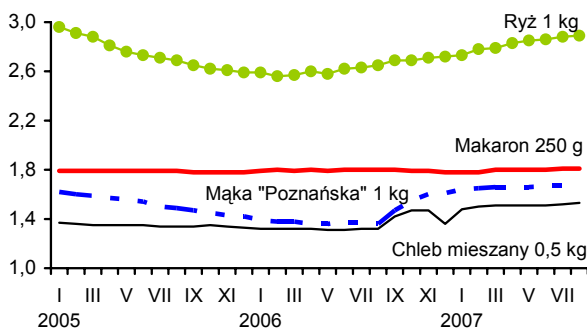
Rys. 3. Dynamika cen detalicznych wybranych rodzajów mięsa (XII 2005 = 100) (w %)

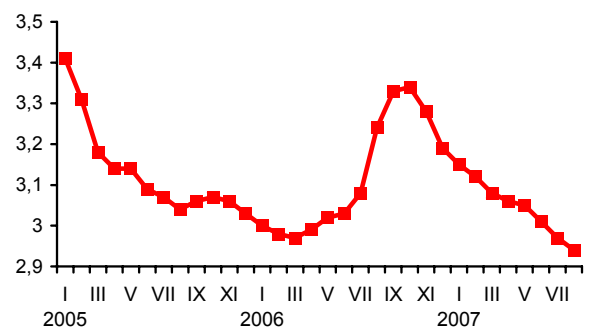
Rys. 4. Dynamika cen detalicznych nabiału (XII 2005 = 100) (w %)

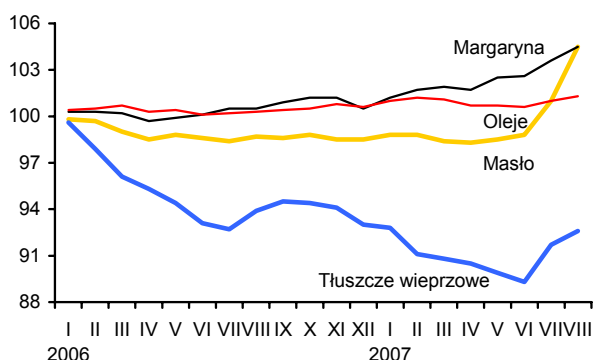
Rys. 5. Ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (w złotych)

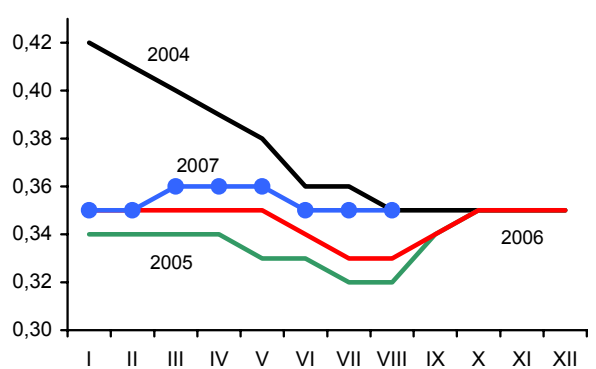
Rys. 6. Ceny detaliczne cukru w zł/kg (cukier biały kryształ)

Rys. 7. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2005 = 100) (w %)

Rys. 8. Ceny detaliczne jaj (w zł za 1 szt.)

Źródło: Dane GUS.

Rynek środków produkcji dla rolnictwa

Aldon Zalewski
Lucyna Mieszkowska

Rynek środków produkcji w sierpniu był stabilny. Ceny wzrosły średnio o 0,3%. Na skutek znaczącego wzrostu cen skupu zbóż oraz produktów zwierzęcych polepszyły się relacje cen środków produkcji do cen podstawowych produktów rolnych.

Zużycie nawozów mineralnych pod zbiory 2007 r. według wstępnych szacunków GUS wyniosło 115,3 kg NPK w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych i było o 6,5% niższe w porównaniu do ubiegłego sezonu. Zużycie nawozów wapniowych pozostało na niskim, ubiegłorocznym poziomie. Struktura używanych składników nie zmieniła się i 54,7% zużytego NPK stanowił azot, 20,3% fosfor, a 25,0% potas.

W sierpniu ceny nawozów wzrosły średnio o 1,0%. Najbardziej podrożał fosforan amonu (o 3,7%) i superfosfat potrójny (o 2,8%). Potaniały niektóre nawozy azotowe, w tym saletrzak (o 0,9%) oraz saletra amonowa (o 0,7%). Na zakup 1 kg NPK należało przeznaczyć równowartość 3,4 kg pszenicy czyli o 0,8 kg mniej niż przed miesiącem.

Podaż środków ochrony roślin w 2006 r. wyniosła 17,1 tys. ton substancji aktywnej i była o 6,6% wyższa niż w 2005 r. W przeliczeniu na 1 ha gruntów ornych i sadów zużyto 1,3 kg substancji aktywnej. W strukturze podaży dominowały herbicydy (54,5%), i preparaty grzybobójcze (29,6%). Udział regulatorów wzrostu stanowił 7,7%, środków owadobójczych 3,4%, a preparatów pozostałych 4,8%. Zwiększył się import gotowych preparatów o 10% do 63,8% podaży.

W sierpniu średnie ceny środków ochrony roślin pozostały na poziomie ubiegłego miesiąca. Preparaty chwastobójcze podrożały o 0,2%, a insektycydy i fungicydy potaniały odpowiednio o 0,2% i 0,1%. Najbardziej zdrożał Roundup (o 0,7%), natomiast Dithane potaniało (o 0,7%).

Zużycie energii w rolnictwie wyniosło około 153 petadżuli. Zmniejszyło się zużycie paliw gazowych (o 0,9%), paliw stałych (o 0,1%) oraz energii cieplnej (o 3,5%), natomiast energii elektrycznej wzrosło o 2,0%. Zużycie paliw ciekłych nie zmieniło się, ale zużycie oleju napędowego wzrosło o 0,7%. Paliwa ciekłe stanowią około 58% wartości opałowej zużytych w rolnictwie nośników energii. Udział paliw stałych szacuje się na około 34%, bezpośrednich paliw gazowych na 3%, energii elektrycznej na 4%, a energii cieplnej na 1%.

W sierpniu średnie ceny na rynku nośników energii wzrosły o 0,2%. Najbardziej podrożał gaz propan butan LPG (o 2,0%), a benzyny potaniały o 1,3%. W ciągu 12 miesięcy ceny nośników energii obniżyły się o 0,2%, w tym olej napędowy o 6,5%.

W sierpniu zahamowany został po raz pierwszy od początku roku wzrost cen materiałów budowlanych, które średnio zmalały o 0,2%. Podrożał tynk „Atlas” (o 2,3%), obniżono natomiast cenę cementu (o 2,8%). Potaniała nawet cegła (o 1,2%), która od początku roku podrożała ponad 2-krotnie.

W 2006 r. zwiększone były dostawy większości maszyn rolniczych. Odnotowano min. wzrost dostaw ciągników rolniczych (o 36%), pługów (o 83%) i sadzarek (o 37%). Dostawy kombajnów zbożowych zwiększyły się o 3,7%. Zmniejszyły się natomiast dostawy pras zbierających (o 5,0%).

Ceny na rynku maszyn wzrosły w sierpniu średnio o 0,3%. Najbardziej podrożał pług 3-skibowy (o 3,5%). Potaniał kombajn zbożowy TC 54 Hydro i ciągnik o mocy 90 kW (o 0,4%).

Tab. 1. Ceny na rynku nawozów mineralnych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do:	
		VIII 2006	XII 2006	VIII 2007	VIII 2007 VII 2007	VIII 2007 XII 2006	VIII 2007 VIII 2006	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	dt	69,84	69,88	75,64	99,1	108,2	108,3	3,98	6,64
Saletra amonowa 34%N	„	78,16	78,88	85,48	99,3	108,4	109,4	3,70	6,18
Mocznik 46%N	„	97,16	96,32	107,40	100,4	111,5	110,5	3,44	5,74
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	„	57,56	57,40	65,64	100,6	114,4	114,0	4,84	8,06
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	„	83,56	84,88	95,96	102,8	113,1	114,8	3,54	5,89
Fosforan amonu 18%N i 46% P ₂ O ₅	„	111,6	111,72	127,12	103,7	113,8	113,9	2,93	4,88
Sól potasowa 60%K ₂ O	„	88,52	87,52	90,28	100,6	103,2	102,0	2,22	3,70
Polifoska 8%N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	108,8	109,88	115,72	101,4	105,3	106,4	3,05	5,08
Nawóz trójskładnikowy z dodatkiem mikroelementów 10%N, 20%P, 20%K	„	102,28	102,44	112,16	100,9	109,5	109,7	3,31	5,51
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	55,91	48,04	57,45	100,4	119,6	102,8	1,41	2,35

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		VIII 2006	XII 2006	VIII 2007	VIII 2007 VII 2007	VIII 2007 XII 2006	VIII 2007 VIII 2006	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Zolone 350	1 l	58,77	58,96	56,13	99,9	95,2	95,5	8,27	13,79
Nurelle D 550 FC	100 ml	43,44	43,46	43,84	100,0	100,9	100,9	6,46	10,77
Karate Zeon O50 CS	100 ml	20,25	20,33	19,94	99,6	98,1	98,5	2,94	4,90
Decis 2,5 EC	250 ml	24,91	25,03	25,53	99,8	102,0	102,5	3,76	6,27
Dithane M-45	1 kg	22,22	22,00	20,85	99,3	94,8	93,8	3,07	5,12
Zaprawa nasienna "Funaben T"	0,8 kg	28,32	28,12	28,30	100,1	100,6	99,9	4,17	6,95
Bravo	1 l	42,54	42,70	42,67	100,1	99,9	100,3	6,29	10,48
Nimrod 250 EC	1 l	99,35	99,63	102,13	100,1	102,5	102,8	15,05	25,09
Roundup	1 l	23,37	23,48	24,36	100,7	103,7	104,2	3,59	5,99
Granstar	8 g	17,9	17,88	17,92	99,8	100,2	100,1	2,64	4,40
Fusilade Forte	1 l	113,65	113,70	111,27	99,8	97,9	97,9	16,40	27,34
Chwastox extra	1 l	14,43	14,50	14,55	100,5	100,3	100,8	2,14	3,57
Reglane 200 SL	1 l	76,67	76,67	75,77	100,1	98,8	98,8	11,17	18,62
Ziarno zatrute fosforem cynku, IAB	1 kg	19,79	19,92	21,22	100,2	106,5	107,2	3,13	5,21

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		VIII 2006	XII 2006	VIII 2007	VIII 2007 VII 2007	VIII 2007 XII 2006	VIII 2007 VIII 2006	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Węgiel kamienny	t	501,47	535,50	527,98	100,2	98,6	105,3	77,80	129,72
Koks opałowy	t	702,18	743,56	738,35	100,7	99,3	105,2	108,80	181,41
Benzyna „Euro Super” 95	l l	4,02	3,65	4,40	98,7	120,5	100,0	0,65	1,08
Olej napędowy	l l	3,84	3,67	3,77	100,5	102,7	93,5	0,56	0,93
Olej opałowy, Ekoterm Plus	l l	2,62	2,48	2,49	100,4	100,4	91,9	0,37	0,61
Gaz propan-butan „LPG”	l l	2,01	2,09	2,06	102,0	98,6	101,0	0,30	0,51
Olej silnikowy „Sektrol” 20 W/40	l l	11,33	11,36	11,47	100,4	101,0	100,7	1,69	2,82
Olej silnikowy „Elf” SJ SAE 15W/40	l l	20,91	20,83	20,96	100,0	100,6	100,6	3,09	5,15
Smar stały (do łożysk)	0,9 kg	10,8	11,00	11,05	99,5	100,5	101,6	1,63	2,71
Płyn do chłodziw „Pettygo”	l l	10,2	10,25	10,11	99,8	98,6	98,6	1,49	2,48
Energia elektryczna	10 kWh	4,24	4,24	4,24	100,0	100,0	100,0	0,62	1,04

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny na rynku materiałów budowlanych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		VIII 2006	XII 2006	VIII 2007	VIII 2007 VII 2007	VIII 2007 XII 2006	VIII 2007 VIII 2006	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Cement	50 kg	18,34	18,84	24,86	97,2	132,0	135,6	3,66	6,11
Wapno	1 t	422,18	425,48	492,48	101,0	115,7	116,7	72,57	121,00
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	142,18	165,21	201,10	97,6	121,7	141,4	29,63	49,41
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3027,96	3111,52	3296,96	98,8	106,0	108,9	485,85	810,06
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	10,47	11,28	11,65	100,1	103,3	111,3	1,72	2,86
Dwuteownik gruby	1 t	3438,01	3648,26	3859,95	99,5	105,8	112,3	568,81	948,39
Blacha dachowa	1 m ²	29,94	30,59	33,26	99,9	108,7	111,1	4,90	8,17
Tynk „Atlas”	25 kg	45,09	45,07	46,73	102,3	103,7	103,6	6,89	11,48
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	0,75	0,78	1,62	98,8	207,7	216,0	0,24	0,40
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklane	1 szt.	698,77	697,57	711,54	100,1	102,0	101,8	104,85	174,83
Tarcica iglasta grubość 19-25 mm	1 m ³	536,01	546,04	603,18	101,0	110,5	112,5	88,89	148,20
Płyta wiórowa 11-18 mm	1 m ²	25,8	26,06	27,46	100,2	105,4	106,4	4,05	6,75
Okno drewniane szklane	1 szt.	1218,05	1261,97	1365,70	100,3	108,2	112,1	201,25	335,55
Drzwi płytowe 2000mmx800 zewnętrzne	1 szt.	1018,68	1086,30	1208,76	100,8	111,3	118,7	178,13	296,99

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	IV 2006	XII 2006	IV 2007	IV 2007 III 2007	IV 2007 XII 2006	IV 2007 IV 2006	pszenicy dt	żyw. wiew. dt
Kombajn zbożowy TC 54 Hydro	322447,86	4844,17	344300,25	99,6	99,7	106,8	507,37	845,95
Kombajn do ziemniaków	50569,63	3603,16	53448,39	100,3	105,6	105,7	78,76	131,32
Samochód Lublin	63375,9	2637,25	70835,55	100,4	111,8	111,8	104,38	174,04
Rozrzutnik obornika 1-osiowy	17496,62	63348,21	18559,47	100,2	104,9	106,1	27,35	45,60
Siewnik zbożowy 25 redlic	13289,29	23366,00	14498,77	100,0	108,0	109,1	21,37	35,62
Ciągnik „Ursus” 5314	98061,82	10700,60	102475,55	100,3	104,5	104,5	151,01	251,78
Ciągnik 90 kW	153746,53	2639,74	160838,12	99,6	102,1	104,6	237,01	395,18
Przyczepa do ciągnika samowyladowcza	23306,63	33844,82	25485,24	100,3	109,1	109,3	37,56	62,62
Kopaczka elewatorowa	10508,97	50619,39	11202,53	100,1	104,7	106,6	16,51	27,52
Agregat uprawowy do siewnika	12504,43	1484,31	13286,60	100,8	106,9	106,3	19,58	32,65
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	6014,68	46262,43	5560,15	99,7	92,3	92,4	8,19	13,66
Glebogryzarka	4775,27	17690,48	5291,25	100,7	109,2	110,8	7,80	13,00
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	33742,08	8083,65	35450,49	100,4	104,7	105,1	52,24	87,10
Opryskiwacz 300 l	2600,34	4677,96	2694,42	100,1	102,1	103,6	3,97	6,62
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	4533,72	13424,38	4789,14	100,5	102,4	105,6	7,06	11,77
Rozsiewacz nawozów	1380,84	98032,19	1511,50	100,5	108,6	109,5	2,23	3,71
Sadzarka 2 rzędowa	2605,13	16785,81	3128,69	100,2	118,6	120,1	4,61	7,69
Pług 3 skibowy	3657,47	6025,80	4066,53	103,5	112,9	111,2	5,99	9,99
Kultywator 14-18 zębony	1465,38	1391,45	1506,36	99,6	101,5	102,8	2,22	3,70
Dojarka 2 konwie ^a	8123,8	12433,83	8089,12	100,1	100,1	99,6	11,92	0,76
Dojarka z rurociągiem ^a	45790,83	345169,38	50700,97	100,0	109,6	110,7	74,71	4,79
Schładzarka do mleka 500 l ^a	16946,95	157462,37	16497,47	100,0	98,3	97,3	24,31	1,56

^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Rynek usług dla rolnictwa

Magdalena Talarek
Arkadiusz Zalewski

Rośnie popyt na usługi dla rolnictwa, na co duży wpływ ma wyraźna poprawa sytuacji dochodowej gospodarstw rolnych spowodowana korzystnym dla rolników układem cen produktów rolnych i usług oraz znacznymi środkami pomocowymi z UE.

Liczba krów objętych oceną użytkowości mlecznej w sierpniu 2007 r. wyniosła 527 tys. sztuk i wzrosła o 1,9% wobec sierpnia 2006 r., nie zmieniła się jednak w porównaniu z miesiącem poprzednim. Średnioroczna liczba krów ocenianych w 2006 r. wyniosła 520 tys., o 2,2% więcej niż w 2005 r. Stado krów w gospodarstwach stosujących ocenę w sierpniu 2007 r. liczyło przeciętnie 30,5 sztuk, podobnie jak w lipcu 2007 r. Usługi oceniania krów upowszechnione są najbardziej w zachodnich i północno-zachodnich regionach Polski. Liczba krów inseminowanych w II kwartale 2007 r. spadła o 9,4% w porównaniu do analogicznego okresu 2006 r.

Rozwija się sieć usługowa rolnictwa. W czerwcu 2007 r. zarejestrowanych było 24,2 tys. przedsiębiorstw usług rolniczych, o 2,1% więcej niż przed rokiem. Najliczniejszą grupę stanowią placówki usług mechanizacyjnych (46,0%) i weterynaryjnych (33,4%). Mniej liczną grupą były zakłady usług zootechnicznych (12,1%) i naprawczych maszyn (8,5%). W ciągu roku liczba zakładów usług mechanizacyjnych wzrosła o 5,9%, a zakładów naprawczych o 3,8%, zaś liczba zakładów weterynaryjnych oraz placówek zootechnicznych zmniejszyła się odpowiednio o 1,2 i 3,5%.

Ceny usług dla rolnictwa w sierpniu 2007 r. wzrosły o 0,2% wobec miesiąca poprzedniego i o 4,2% wobec sierpnia 2006 r. W sierpniu 2007 r. ceny usług bezpośrednio rolniczych spadły o 0,1% wobec lipca, w tym zbiór zielonek siewkarnią staniał o 3,3%, siew siewnikiem rzędowym o 1,0%, a usługi uprawowe o 0,3%. Ceny pozostałych usług bezpośrednio rolniczych pozostały na tym samym poziomie lub nieznacznie wzrosły. Ceny usług pośrednio rolniczych wzrosły o 0,3%. W grupie tych usług obniżyły się jedynie ceny przetarcia drewna oraz projektu budynku inwentarsko-składowego. Najbardziej wzrosły ceny prac murarskich, prac ciesielskich oraz pracy mechanika przy naprawie maszyn rolniczych (odpowiednio o 1,78; 1,49 oraz 1,46%). Wynika to ze spadku bezrobocia, a w konsekwencji presji na wzrost płac.

Ceny pozostałych usług pośrednio rolniczych nie zmieniły się lub nieznacznie wzrosły (o mniej niż 1%). W sierpniu nieznacznie zdrożały usługi bankowe (o 0,4%), które od kilkunastu miesięcy taniały na skutek obniżki stóp procentowych oraz pod wpływem rosnącej konkurencji o klienta. W 2006 r. usługi bankowe staniały aż o 10,9% w porównaniu z rokiem poprzednim. Natomiast w sierpniu 2007 r. w porównaniu z sierpniem 2006 r. były niższe o 2,5%, ale od czerwca rosła stopa procentowa.

W czerwcu, lipcu oraz sierpniu 2007 r. indeks zmian cen produktów rolnych i usług poprawił się. Indeks zmian cen 9 podstawowych produktów rolnych względem zmian cen 34 usług dla rolnictwa¹, który w maju br. wynosił 98,9, w czerwcu wzrósł do 103,3, w lipcu i sierpniu do 104,1. Szczególnie poprawił się indeks zmian cen produktów roślinnych do usług mechanizacyjnych (111,7), co spowodowane było silnym wzrostem cen produktów roślinnych (tab. 2). Wynika to z dużego zapotrzebowania na produkty roślinne ze strony krajów unijnych, w których w przeciwieństwie do Polski, zanotowano w tym sezonie bardzo słabe zbiory.

Relacje cen produktów rolnych i usług zmieniały się. Na przykład 1 godzina orki pługiem w lipcu 2007 r. odpowiadała cenie skupu 1,90, a w sierpniu – 1,54 dt pszenicy. Rok wcześniej było to 2,28 dt pszenicy.

Cena przewozu samochodem 10 ton cegły na odległość 20 km stanowiła w sierpniu 2007 r. równowartość 32 kg żywca wieprzowego w porównaniu z 28 kg rok wcześniej. W relacji do ceny skupu 1 kg żywca wieprzowego droższa niż przed rokiem była również dzienna opłata prac murarskich (22 kg w sierpniu 2007 r. i 16 kg rok wcześniej).

¹ W skład 34 usług dla rolnictwa wchodzi usługi wymienione w przypisie „a” w tabeli 3.

Tab. 1. Popyt na wybrane usługi rolnicze i sieć placówek

Okresy		Rodzaje usług i placówek	Liczba krów ocenianych tys.	Średnia l. krów w gospod. stosujących ocenę szt.	L. krów inseminowanych ^a tys.	L. loch inseminowanych tys.	L. placówek usług mechanicznych	L. placówek usług naprawczych maszyn	L. placówek usług weterynaryjnych	L. placówek usług zootechnicznych
2004	I-XII		480	26,9	1 669	991	9 066	1 868	8 466	2 748
2005	I-XII		509	29,5	1697	1182	10 053	1 936	8 357	2 939
2006	I-XII		520	30,7	1684	1152	10 761	2 004	8 146	3 001
2006	VIII		517	30,8	x	x	x	x	x	x
	IX		515	30,7	460	249	10 755	1 981	8 152	3 033
	X		512	30,6	x	x	x	x	x	x
	XI		510	30,5	x	x	x	x	x	x
	XII		509	30,4	361	270	10 761	2 004	8 146	3 001
	2007	I		513	30,5	x	x	x	x	x
	II		515	30,4	x	x	x	x	x	
	III		519	30,4	587	217	x	x	x	x
	IV		523	30,5	x	x	x	x	x	x
	V		526	30,6	x	x	x	x	x	x
	VI		528	30,6	423	184	11 130	2 053	8 073	2 939
	VII		527	30,5	x	x	x	x	x	x
	VIII		527	30,5	x	x	x	x	x	x
Wskaźnik zmian (%)										
		VII 2007 / VII 2006	101,3	98,7	x	x	x	x	x	x
		VIII 2007 / VIII 2006	101,9	99,0	x	x	x	x	x	x

^a dane w tej i następnym pozycjach dotyczące okresów kwartalnych umieszczone są w rubrykach odnoszących się do ostatnich miesięcy danego kwartału

Źródło: Dane Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, MRiRW oraz GUS (REGON).

Tab. 2. Relacje cen produktów rolnych^a do cen usług dla rolnictwa

Okresy		Wskaźniki zmian cen	Produktów sprzedawanych i usług dla rolnictwa ^b	Produktów sprzedawanych i usług bezpośrednio rolniczych	Produktów roślinnych i usług mechanicznych	Produktów zwierzęcych i usług wet-zoot.	Produktów sprzedawanych i pośrednich usług dla rolnictwa
2004	I-XII	wskaźnik wobec poprzedniego okresu	106,7	105,6	104,1	116,3	107,6
2005	I-XII		90,9	89,9	83,5	97,4	91,5
2006	I-XII		103,7	100,9	109,0	91,0	105,6
2006	VIII		100,7	103,7	98,8	99,1	101,9
	IX		100,2	99,8	100,5	95,3	98,6
	X		96,3	96,3	96,1	96,5	96,4
	XI		102,6	102,7	107,7	96,2	102,6
	XII		112,7	112,7	123,0	99,9	112,7
	2007		I	106,3	107,2	.	101,3
II			103,5	104,1	.	104,1	103,4
III			100,5	100,4	97,2	100,9	100,6
IV			98,7	99,1	97,9	99,3	98,6
V			98,9	98,7	96,4	99,3	98,95
VI			103,3	103,7	101,7	103,9	103,2
VII			104,1	103,9	94,1	105,5	104,1
VIII			104,0	104,2	111,7	102,6	103,8

^a dla poszczególnych miesięcy wyliczono średni wzrost cen 9 podstawowych produktów rolnych (pszenicy, żyta, ziemniaków (bez okresu styczeń-marzec), kukurydzy, jęczmienia, żywca bydła, trzody chlewnej i drobiu oraz mleka) i cen usług

^b usługi dla rolnictwa dzielą się na usługi bezpośrednio rolnicze (w tym mechaniczne i weterynaryjno-zootechniczne) oraz pośrednie usługi dla rolnictwa (por. tab. 3)

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Dynamika cen usług dla rolnictwa

Rodzaje usług	2004		2005		2006		2006		2006		2007		2007		2007		2007		2007		
	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	VIII 2006	VIII 2007	
	% wobec poprzedniego okresu																				
Wskaźnik zmian cen usług	104,0	104,2	103,7	100,2	100,3	100,1	100,3	100,1	100,0	100,1	100,7	100,4	100,5	100,6	100,4	100,6	100,3	100,2	100,2	104,2	103,4
I. Usługi bezpośrednio rolnicze ^a	105,1	105,3	106,5	100,3	100,7	100,1	100,7	100,1	99,9	100,1	99,8	99,8	100,9	100,2	100,7	100,2	100,3	99,9	103,5	103,5	103,5
1. mechanizacyjne	106,2	105,2	107,1	100,4	100,7	100,1	100,7	100,1	99,9	100,1	100,7	101,6	99,8	100,6	100,6	100,1	100,2	99,8	102,9	103,2	103,2
a. uprawowe	107,9	107,0	106,9	100,7	100,3	100,0	100,3	100,0	99,7	100,0	100,3	100,3	99,3	100,3	100,3	100,3	100,3	99,7	103,2	104,1	104,1
b. siewu-sadzenia	104,7	106,9	108,1	100,2	100,0	100,1	100,0	100,1	100,0	100,1	100,0	100,0	100,6	100,4	100,4	100,4	100,4	99,9	106,8	105,0	105,0
c. chemizacyjne	109,3	103,9	106,2	100,0	100,3	100,2	100,3	100,2	100,0	100,1	101,6	101,6	100,1	100,8	100,8	100,1	100,5	100,1	103,8	104,1	104,1
d. zbioru plodów	106,0	104,2	107,5	100,5	101,4	100,1	101,4	100,1	100,0	100,1	99,4	99,7	100,0	100,0	100,0	100,0	99,9	99,6	101,5	101,5	101,5
2. usługi robocizny przy pracach polowych	104,5	101,6	98,9	100,7	100,7	98,8	100,7	100,7	99,5	100,0	100,0	100,0	102,3	102,3	102,7	100,6	101,1	100,6	116,6	113,6	113,6
3. usługi w zakresie produkcji zwierzęcej	103,3	106,2	104,2	100,3	100,1	100,1	100,1	100,1	100,1	100,0	100,1	100,0	100,4	100,2	100,3	100,3	100,2	100,5	102,4	101,9	101,9
a. weterynaryjne	101,4	105,2	106,1	100,5	99,8	100,0	99,8	100,0	100,0	100,0	100,5	99,7	100,4	100,1	100,2	100,2	100,0	100,7	101,7	101,2	101,2
b. inseminacyjne	105,2	107,3	102,3	100,1	100,5	100,2	100,3	100,0	100,3	100,0	99,8	100,2	100,5	100,5	101,5	100,4	100,5	100,0	103,2	102,7	102,7
II. Pośrednie usługi dla rolnictwa ^a	103,2	103,5	101,8	100,1	100,1	100,0	100,1	100,0	100,0	100,1	100,8	100,5	100,4	100,7	100,3	100,7	100,3	100,3	104,6	103,3	103,3
1. transportowe	103,1	102,2	96,8	100,4	100,3	100,5	100,3	100,5	100,3	100,0	101,0	100,3	100,2	100,9	100,8	100,7	100,3	100,1	105,1	104,4	104,4
2. naprawcze	104,4	104,9	102,8	100,0	100,0	99,9	100,0	99,9	100,3	100,1	100,8	100,8	100,2	100,2	99,5	100,9	100,8	100,4	104,3	103,7	103,7
3. budowlano-remontowe	101,7	105,4	103,4	100,2	100,1	100,1	100,1	100,1	100,0	100,3	101,0	100,8	100,7	101,0	101,8	101,9	100,6	100,6	109,6	106,0	106,0
4. młynarskie ^b	104,0	103,1	101,3	100,6	100,2	100,0	100,2	100,0	99,3	100,0	100,6	100,2	100,6	101,1	100,1	100,0	100,4	100,1	102,8	103,2	103,2
5. handlowe	103,1	100,7	103,6	99,9	100,1	100,2	100,0	100,2	100,0	100,1	100,7	100,1	100,4	100,1	100,0	100,0	99,6	100,3	101,6	101,5	101,5
6. finansowe	102,6	102,8	100,7	100,1	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	100,7	100,4	100,4	100,8	99,3	101,0	100,0	100,2	101,5	100,7	100,7
- ubezpieczeniowe	97,8	106,4	106,5	100,4	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	101,3	100,8	100,5	101,7	99,0	100,0	100,0	100,1	103,5	103,6	103,6
- bankowe	107,9	95,6	89,1	99,5	99,8	99,6	99,7	99,7	99,7	99,7	99,4	99,4	100,1	99,1	99,8	100,3	100,0	100,4	97,5	94,9	94,9
Wskaźnik inflacji	103,5	102,1	101,0	100,3	100,2	100,1	100,2	100,1	100,0	99,8	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	101,5	102,1	102,1

^a ceny średnie ważone, obliczenia własne. W skład usług bezpośrednio rolniczych wchodzi usługi: orka plugiem, telerowanie ściernisk, kultywatorowanie, siew siewn. rzędowym, sadzenie ziemniaków sadzarką, opryskiwanie roślin (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), rozstaw nawozów szt. (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), zbiór zielonek siewczarnią, zbiór zielonek ścinaczem, koszenie traw kosiarzką rotacyjną, sprzęt z bóż kombajnem, kopanie ziemniaków kombajnem, kopanie ziemniaków kopaczką, zatrudnienie osoby przy pracach polowych, unasiennienie sztuczne krowy, badanie kliniczne krowy, badanie tuczniaka przedubojowe. W skład usług pośrednio rolniczych wchodzi usługi: przewóz 10 ton cegły samochodem za 20 km, wypożyczenie przyczepy samochodowej, naostwienie lemiesz, podkucie kopyta końskiego, opłata za wynajem 1 m² lokalu mieszkalnego, przetarcie drewna, wypożyczenie cyklistyki, śrutowanie na paszę 100 kg żyta, śrutowanie na mąkę 100 pszenicy, opłata powierzchni 1 m² lokalu handlowego, opłata dzierżawca 1 m² placu targowego, opłata 1 dnia placowego „szczek”, opłata ogłoszenia reklamowego, składka ubezpiecz. OC ciągnika, składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika, składka ubezpie. budynku rolnego, składka ubezpie. OC rolników, odsetki kredytu krótkoterm. 10 tys. zł, odsetki kredytu średnioterm. 50 tys. zł., przemiał ziół

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny detaliczne wybranych usług dla rolnictwa (w zł)

Rodzaje usług	Jedn. miary	2004		2005		2006		2007												VIII 2007 VIII 2006		I-VIII 2007 I-VIII 2006	
		I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	%				
Orka pługiem	za 1 godz.	86,22	92,01	98,81	99,36	99,46	99,49	99,16						106,67	105,09	105,49	105,20	104,80	105,5	107,1			
Siew siewn. rzędowym	za 1 godz.	71,17	76,51	82,08	81,64	81,67	81,75							87,75	88,24	88,60	87,26	87,17	106,8	106,8			
Opryskiwanie roślin	na obszarze 1 ha	59,65	61,75	63,68	64,08	64,08	64,35								65,34	65,53	65,17	65,87	102,8	103,3			
Rozsiew nawozów szt.	na obszarze 1 ha	61,02	63,69	68,58	69,23	69,21	69,63	69,63	69,63	69,63	69,72	69,53	72,38	72,88	72,88	73,92	73,92	73,92	106,8	105,7			
Zbiór zielonek siewkarnią	za 1 godz.	168,74	194,87	221,78	218,46	228,93	228,93								259,28	257,07	256,68	248,28	113,7	117,0			
Sprzet zboż kombajnem	za 1 godz.	221,59	228,03	230,86	229,80	230,52												234,81	235,30	102,4	101,7		
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	114,87	117,74	126,14	126,57	127,72	127,85											127,99	126,56	100,2	101,7		
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	41,80	43,70	44,38	44,33	44,66	44,59	44,38						48,57	49,26	50,58	50,87	51,41	116,6	113,8			
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	8,25	8,62	8,59	8,70	8,70	8,70	8,70	8,70	8,74	8,78	8,80	8,88	9,02	9,02	9,02	9,02	9,09	104,5	105,0			
Unasienienie sztuczne krowy	1 szt.	42,36	45,46	46,50	46,57	46,79	46,89	47,01	47,01	47,01	46,93	47,01	47,26	47,48	47,63	47,80	48,02	48,04	103,2	102,7			
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	19,84	20,87	22,15	22,32	22,28	22,27	22,28	22,28	22,28	22,39	22,32	22,46	22,52	22,63	22,73	22,75	23,07	103,4	102,3			
Przewóz 10 ton cegły samochoodem	na odległ. 20 km	123,49	123,77	118,35	118,34	118,68	119,20	119,79	119,69	121,02	121,37	121,37	121,73	124,07	126,05	127,47	128,36	128,52	108,6	105,9			
Naostrzenie lemieszka	1 szt.	11,00	11,75	12,51	12,60	12,60	12,60	12,60	12,60	12,60	12,60	12,60	12,67	12,67	12,67	12,67	12,67	12,67	100,6	101,5			
Praca mechanika przy naprawie maszyn roln.	za 1 godz.	27,58	28,36	28,84	29,03	29,03	29,03	29,44	29,60	29,90	30,38	30,45	30,58	30,58	31,03	31,96	32,96	33,44	115,2	109,5			
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	61,86	65,12	66,90	67,15	67,32	67,88	68,13	68,52	68,98	69,61	70,50	71,54	74,40	74,40	77,98	79,12	80,53	119,9	111,6			
Oplata projektu budynku inwentarsko-skladowego	1 szt.	990	1041	1028	1024	1027	1027	1024	1026	1029	1043	1050	1056	1054	1054	1028	1031	1031	100,7	101,1			
Wypożyczenie betoniarki	na 1 dobę	30,26	31,64	31,29	31,23	31,30	31,13	31,13	31,13	31,97	31,64	31,71	31,92	31,45	31,45	31,65	31,46	31,46	100,7	101,0			
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	25,57	26,04	27,69	27,50	27,55	27,50	27,61	27,62	27,76	27,59	27,65	27,68	27,68	27,63	27,77	27,80	27,82	101,2	99,9			
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	104,19	106,75	116,02	115,86	115,86	115,86	115,86	115,65	115,73	115,82	115,75	115,79	115,82	115,82	115,75	115,78	115,89	100,0	99,7			
Składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika	1 rok	573	658	698	711	711	711	712	712	727	742	743	750	756	756	756	756	757	106,4	108,3			
Odsetki kredytu krótkoterm. 10 tys. zł	za 1 rok	690	662	591	582	581	578	576	574	571	576	567	567	566	566	569	566	569	97,8	95,2			
Odsetki kredytu średnioterm. 50 tys. zł	za 1 rok	5932	5699	5070	5062	5046	5023	5001	4980	4967	4950	4938	4818	4808	4820	4841	4858	97,1	94,8				

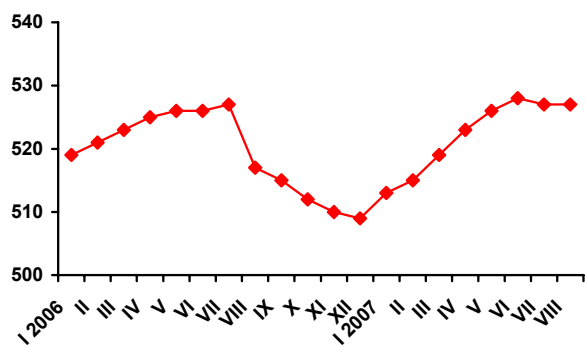
Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 5. Ceny detaliczne wybranych usług wyrażone w dt (kg, l) produktów rolnych

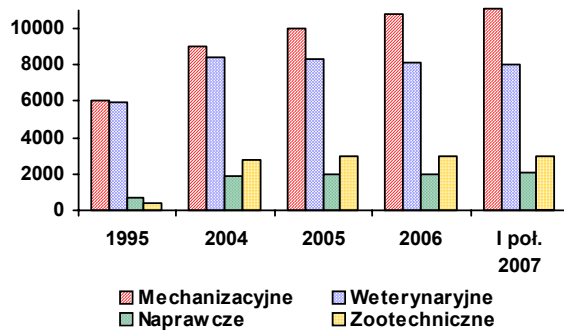
Rodzaje usług	Jedn. miary	Wyrażone w dt (kg, l)	2004		2005		2006		2007												VIII 2007		I-VIII 2007	
			I-XII	I-XII	I-XII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	VIII 2006	I-VIII 2006				
			%																					
Orka pługiem	za 1 godz.	dt pszenicy	1,50	2,45	2,23	2,28	2,01	1,98	1,85	.	.	.	1,68	1,69	1,73	.	1,90	1,54	67,6	59,0				
Siew siewn. rzędow.	za 1 godz.	dt pszenicy	1,24	2,04	1,85	1,88	1,65	1,62	.	.	.	1,38	1,42	1,45	.	1,58	1,28	68,5	58,8					
Opryskiwanie roślin	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,04	1,65	1,43	1,47	1,30	1,28	.	.	.	.	1,05	1,07	1,12	.	1,19	0,97	65,9	70,5				
Rozsiew nawozów szt.	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,06	1,70	1,54	1,59	1,40	1,38	1,30	1,30	1,22	1,10	1,08	1,17	1,19	1,27	1,34	1,09	68,5	68,9				
Zbiór zielonek siewk.	za 1 godz.	l mleka	196	209	238	242	251	246	.	.	.	.	.	.	263	259	252	234	96,8	83,8				
Sprzet zbóż kombajnem	za 1 godz.	dt pszenicy	3,86	6,08	5,20	5,28	4,67	.	.	.	.	.	.	.	.	0,00	4,25	3,47	65,7	35,2				
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	dt ziemn.	3,47	3,70	3,21	2,88	5,21	6,96	.	.	.	.	.	.	.	.	1,51	2,77	161,0	85,4				
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	dt pszenicy	0,73	1,16	1,00	1,02	0,90	0,89	0,83	.	.	.	0,77	0,79	0,83	0,87	0,93	0,76	74,8	76,4				
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	dt żyta	0,19	0,30	0,22	0,24	0,20	0,18	0,18	0,17	0,15	0,14	0,15	0,16	0,15	0,16	0,19	0,16	66,4	63,1				
Unasienienie sztuczne krowy	1 szt.	l mleka	49,08	48,83	49,87	51,59	51,31	50,38	49,70	47,80	48,70	48,37	48,19	48,26	48,35	48,08	47,12	45,35	87,9	95,7				
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	l mleka	22,99	22,42	23,76	24,73	24,43	23,93	23,55	22,65	23,23	22,97	22,90	22,89	22,97	22,86	22,32	21,78	88,1	95,4				
Przewóz samoch. 10 ton cegły	na odległ. 20 km	kg żyweca trzody	29,33	32,27	32,96	27,67	28,78	31,78	34,88	36,37	38,28	37,22	37,00	37,37	39,15	36,32	32,50	31,58	114,1	108,4				
Naostrzenie lemieszca	1 szt.	dt pszenicy	0,19	0,31	0,28	0,29	0,26	0,25	0,24	0,22	0,20	0,19	0,20	0,20	0,21	0,22	0,23	0,19	64,5	66,1				
Praca mechanika przy napr. masz. rol.	za 1 godz.	dt pszenicy	0,48	0,76	0,65	0,67	0,59	0,58	0,55	0,52	0,47	0,47	0,48	0,49	0,51	0,55	0,60	0,49	73,9	71,4				
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	kg żyweca trzody	14,69	16,98	18,63	15,70	16,32	18,10	19,84	20,82	21,82	21,35	21,43	21,55	23,11	22,22	20,03	19,79	126,0	114,0				
Oplata projektu budynku inw.-skład.	1 szt.	kg żyweca trzody	235	271	286	239	249	274	298	312	325	320	319	318	327	293	261	253	105,8	103,7				
Wypożyczenie betoniarńki 100 l	na 1 dobę	kg żyweca trzody	7,19	8,25	8,71	7,30	7,59	8,30	9,06	9,46	10,11	9,70	9,64	9,61	9,77	9,02	7,96	7,73	105,9	103,6				
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	kg żyweca trzody	6,07	6,79	7,71	6,43	6,68	7,33	8,04	8,39	8,78	8,46	8,40	8,34	8,58	7,91	7,04	6,84	106,3	102,4				
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	dt pszenicy	1,81	2,85	2,61	2,66	2,35	2,30	2,16	2,02	1,84	1,79	1,82	1,87	1,90	1,99	2,10	1,71	64,1	64,9				
Składka ubezp. Autocasco ciągnika	1 rok	dt pszenicy	9,98	17,54	15,72	16,34	14,39	14,11	13,28	12,44	11,54	11,47	11,71	12,10	12,37	12,98	13,69	11,15	68,2	70,6				
Wartość odsetek kredytu krótk. 10 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	12,01	17,65	13,30	13,37	11,77	11,48	10,76	10,03	9,05	8,91	8,93	9,14	9,27	9,77	10,25	8,38	62,7	62,0				
Wartość odsetek kredytu średn. 50 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	103,2	151,9	114,2	114,9	100,9	98,6	92,4	86,3	78,0	75,6	77,3	77,7	78,7	82,8	87,6	71,6	62,3	61,6				

Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

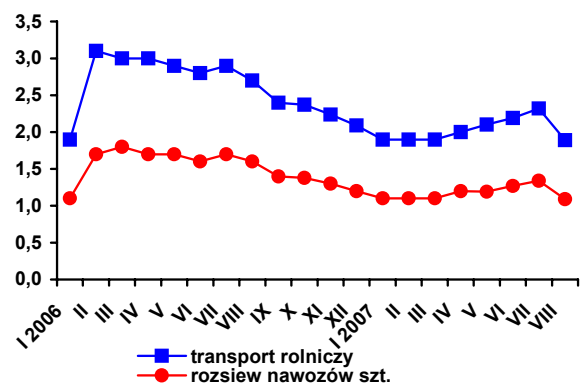
Rys. 1. Liczba krów ocenianych (tys. sztuk)

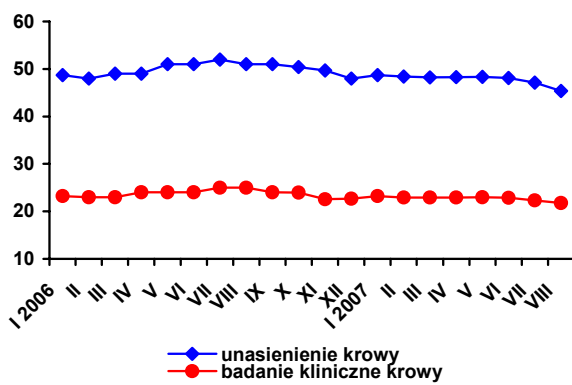
Rys. 2. Liczba placówek usług rolniczych

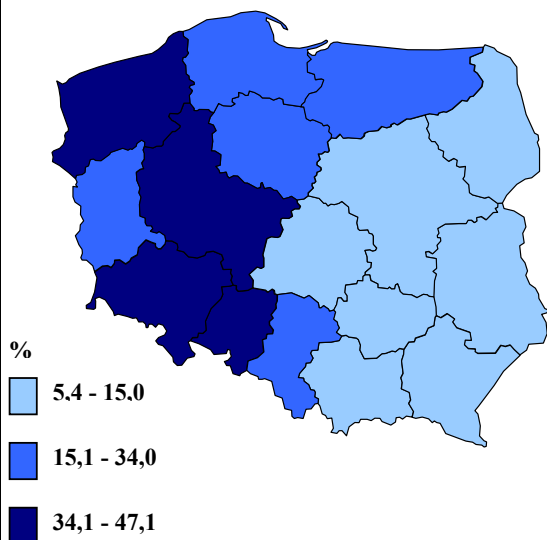
Rys. 3. Ceny wybranych usług wyrażone w dt pszenicy

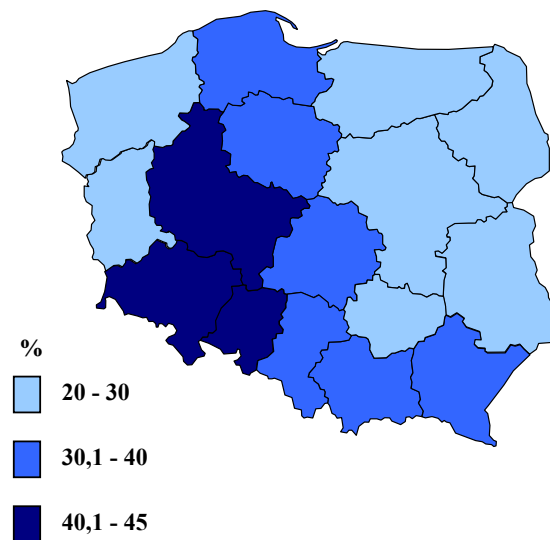
Rys. 4. Ceny wybranych usług weteryn.-zooteczniczych wyrażone w litrach mleka

Rys. 5. Udział krów ocenianych w pogłowie ogółem w czerwcu 2007 r. (w %)

Rys. 6. Udział krów inseminowanych w pogłowie ogółem w I półroczu 2007 r. (w %)

Źródło: Jak w tabelach 1 i 5.

Nawożenie mineralne w krajach Unii Europejskiej, stan i prognoza

Arkadiusz Zalewski

Nawozy mineralne należą do niezbędnych środków produkcji w gospodarstwach rolnych mających decydujący wpływ na poziom plonów roślin oraz ich jakość. Analizując sytuację na europejskim rynku nawozów mineralnych zwrócić należy uwagę na spadkowy trend zużycia nawozów mineralnych.

W ciągu pięciu sezonów (2000/01-2005/06) całkowite zużycie nawozów mineralnych obniżyło się o 10,5%, przy czym w krajach UE-15, gdzie zużywa się 80% nawozów w całej UE-25, spadek ten wyniósł ponad 14%. Był on spowodowany prowadzeniem polityki prośrodowiskowej zmierzającej do ograniczenia nawożenia mineralnego w krajach o wysokim zużyciu w przeliczeniu na 1 hektar UR, promowaniem rolnictwa ekologicznego oraz ekstensyfikacji użytkowania ziemi. Pośrednio wpłynęły na to także wysokie koszty energii używanej przy produkcji nawozów, a także nadprodukcja zbóż w wielu krajach. Wprawdzie zużycie w nowych krajach członkowskich, gdzie średnie zużycie w przeliczeniu na 1 ha UR jest o blisko 20% niższe niż w krajach UE-15 i dąży się do zwiększenia nawożenia, wzrosło w tym czasie o 11%, jednak nie zrekompensowało głębokiego spadku nawożenia w krajach UE-15. O wzroście zużycia nawozów w UE-10 zdecydował głównie blisko 14-procentowy wzrost zużycia w Polsce i na Węgrzech, oraz 27-procentowy w Czechach. Natomiast na obniżenie zużycia w UE-15 wpłynął najbardziej 17-19-procentowy spadek nawożenia we Francji, Wielkiej Brytanii oraz we Włoszech.

W omawianym okresie światowe zużycie nawozów zwiększyło się o 13,7% i wynosi obecnie 154 mln ton. Nawożenie w krajach rozwiniętych zmniejszyło się średnio o 9%, natomiast w krajach rozwijających się wzrosło o ponad 27%.

Największy spadek nawożenia w krajach UE-25 dotyczył grupy nawozów potasowych, których zużycie w ciągu omawianego okresu obniżyło się o ponad 15%. Niewiele mniej obniżyło się zużycie nawozów fosforowych. Nawożenie azotowe obniżono natomiast o 7,3%. W czystym składniku w sezonie 2005/06 azot stanowił 61,2%, fosfor 18,2% natomiast potas 20,5%, tak więc wzajemny stosunek NPK pozostał na zbliżonym poziomie w porównaniu z sezonem 2000/01. Wysoki udział nawozów azotowych jest jednak zjawiskiem niezbyt korzystnym z punktu widzenia agrotechnicznego, powoduje bowiem nadmierne zakwaszenie gleb jak również może stworzyć problemy z realizacją tzw. „dyrektywy azotanowej”, zakładającej dążenie do zmniejszenia zanieczyszczenia azotanami wód powierzchniowych i gruntowych pochodzenia rolniczego.

Struktura nawożenia w poszczególnych krajach jest bardzo zróżnicowana. Nawozy azotowe mają w takich krajach, jak: Czechy, Holandia, Niemcy udział powyżej 70%, a poniżej 50% występuje natomiast

w Hiszpanii i we Włoszech. W tych ostatnich krajach udział nawozów fosforowych jest bardzo wysoki i wynosi 28%. Nawozy potasowe mają największy udział w nawożeniu (około 24%) w Danii, Polsce oraz we Włoszech. W Polsce nawożenie jest bardziej zrównoważone w porównaniu ze średnią UE-25, azot stanowi 56,7%, fosfor 19,5%, a potas 23,7% całkowitego zużycia NPK.

Największe ilości nawozów mineralnych zużywa się we Francji. W sezonie 2004/05 francuscy rolnicy rozsiali 3,9 mln ton nawozów mineralnych. Duże ilości nawozów mineralnych zużywa się również w Niemczech (2,6 mln ton), Hiszpanii (2,1 mln ton), Polsce (1,7 mln ton), Wielkiej Brytanii (1,6 mln ton) oraz Włoszech (1,4 mln ton). W pozostałych krajach zużywa się poniżej 600 tys. ton. nawozów mineralnych. W nowych krajach członkowskich (UE-10) łączne zużycie wyniosło ponad 3 mln ton, z czego 56% zużyli polscy rolnicy.

W krajach zużywających powyżej 300 tys. ton nawozów mineralnych największe ilości nawozów w przeliczeniu na 1 hektar UR rozsiewają Holendrzy (200 kg/ha UR), następnie Niemcy (151 kg), Francuzi (132kg). Najmniej zaś rolnicy z Grecji (48 kg) i Słowacji (52 kg). W Polsce poziom nawożenia jest nieznacznie wyższy niż średnio w krajach UE-15. W Polsce w sezonie 2004/05 zużyto 102,5 kg/ha UR, w UE-25 średnie zużycie wyniosło 99 kg/ha UR, w krajach UE-15 – 102 kg/ha UR, a w UE-10 – 85kg/ha UR.

Zużycie nawozów mineralnych w krajach UE-25 należy do najwyższych na świecie. Przykładowo w Stanach Zjednoczonych farmerzy wysiewają około 47 kg/ha UR, Chińczycy 72 kg, a Rosjanie tylko 7kg. Średnie zużycie nawozów mineralnych wynosi prawie 30 kg/ha UR.

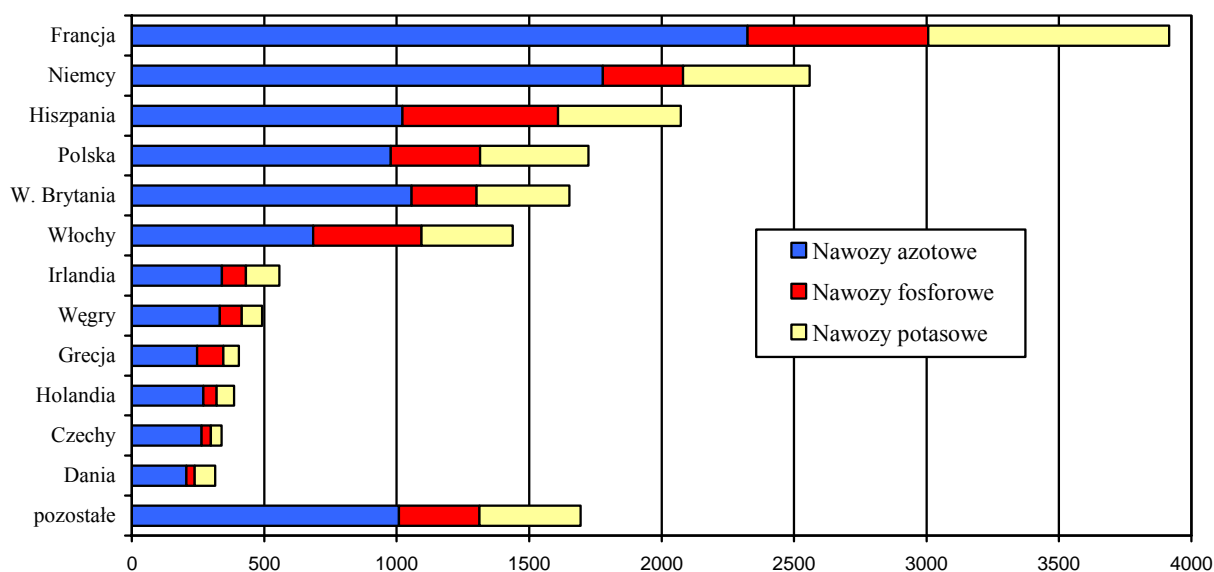
W trzech ostatnich sezonach (2003/4 – 2005/06) w krajach UE-25 zużyto w ciągu jednego sezonu średnio 10,5 mln ton nawozów azotowych, 3,2 mln ton fosforowych oraz 3,7 mln ton potasowych. Eksperti EFMA szacują, że do 2016 r. zużycie nawozów azotowych wzrośnie o 2,5%, co będzie spowodowane wzrostem arealu upraw roślin oleistych oraz dążeniem do podniesienia plonów zbóż i roślin oleistych. Spadnie zużycie nawozów fosforowych o 7,4%, a potasowych o 5,9%, ponieważ we wszystkich grupach roślin uprawnych z wyjątkiem oleistych będzie się ograniczać stosowanie tych nawozów. Utrzyma się tendencja wzrostowa zużycia nawozów mineralnych w 10 nowych krajach członkowskich, a w UE-15 ze względu na prowadzenie polityki prośrodowiskowej zużycie w dalszym stopniu będzie malało.

Tab. 1. Zużycie nawozów azotowych w krajach UE-25 (mln ton)

Wyszczególnienie	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2005/06 2004/05 %	2005/06 2000/01 %
Nawozy azotowe	10,91	10,98	11,01	10,91	10,45	10,11	96,7	92,7
Nawozy fosforowe	3,53	3,47	3,46	3,44	3,28	3,01	91,8	85,3
Nawozy wapniowe	4,00	3,97	3,82	3,91	3,76	3,39	90,2	84,8
Nawozy mineralne	18,44	18,42	18,29	18,26	17,49	16,51	94,4	89,5
Udział UE-10 w zużyciu (%)	15,1	15,7	17,7	17,0	17,6	18,7	106,3	123,8

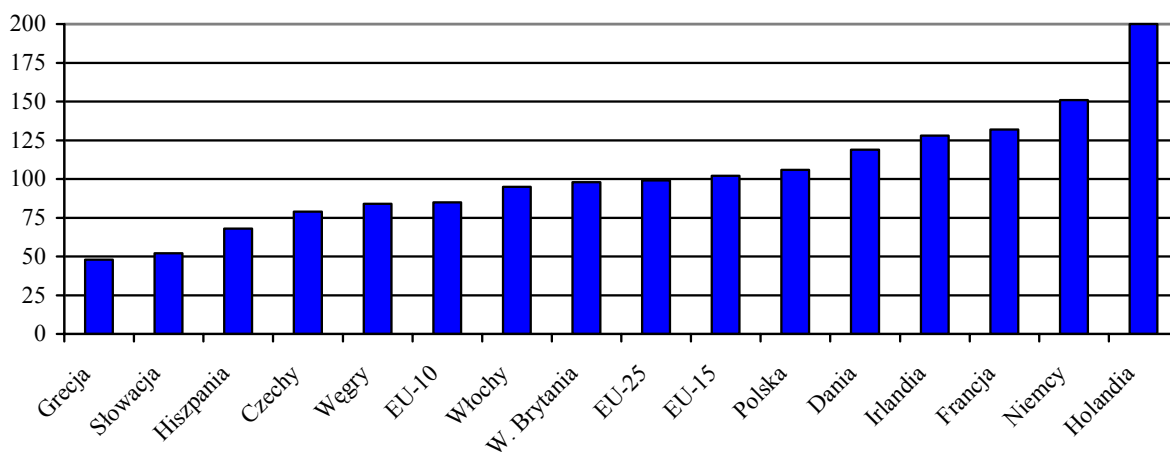
Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych EFMA

Rys. 1. Zużycie nawozów mineralnych w krajach UE-25 w roku gospodarczym 2004/05

Źródło: EFMA, FAO, IFA.

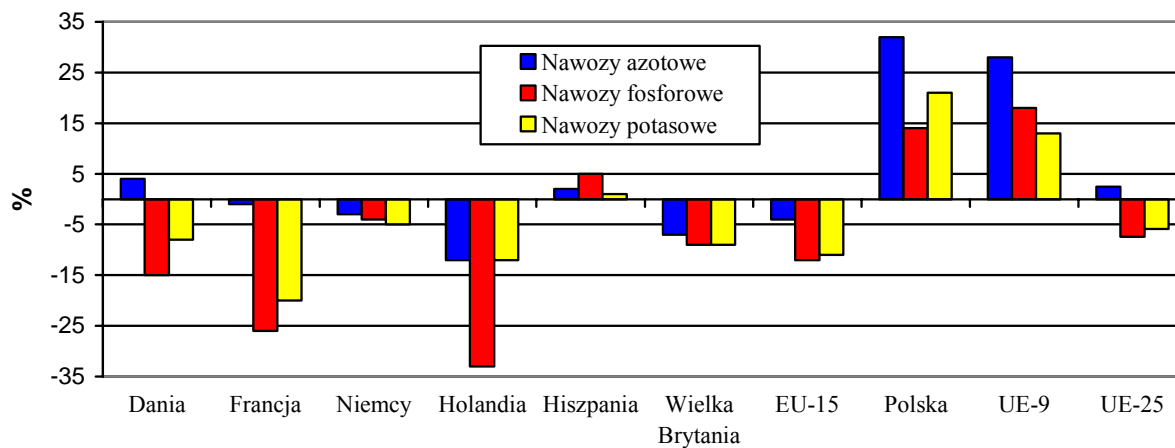
Rys. 2. Zużycie nawozów mineralnych w przeliczeniu na 1 hektar UR w wybranych krajach UE-25 w sezonie 2004/05

Źródło: EFMA, FAO, IFA.

Rys. 3. Prognoza zużycia nawozów mineralnych w krajach UE-25 do roku 2016

Źródło: EFMA.